

BESKÆFTIGELSESREGION
SYDDANMARK

ANALYSERAPPORT 2009 FOR SYDDANMARK

December 2008

Indholdsfortegnelse

Forord	3
1. Sammenfatning	4
2. Udviklingen i arbejdsstyrke og beskæftigelse.....	10
2.1. Udviklingen i erhvervsdeltagelsen	10
2.2. Udviklingen i arbejdsstyrken	11
2.3. Udviklingen i beskæftigelsen	12
2.4. Pendlingsmønsteret.....	15
2.5. Udviklingen i mangelsituationen	17
2.6. Udviklingen i uddannelsesbalancen	21
3. Udviklingen i udbuddet af arbejdskraft.....	27
3.1. Udviklingen i jobcenterets målgrupper	27
3.2. De arbejdsmarkedsparede ledige	28
3.3. Arbejdskraftreserven.....	31
3.4. De tungere ydelsesgrupper i jobcenteret.....	33
3.5. Personer på kanten af arbejdsmarkedet	35
3.6. Sygedagpengemodtagere	37
3.7. Unge.....	43
3.8. Personer på førtidspension.....	45
4. Resultater af beskæftigelsesindsatsen.....	49
4.1. Resultater af kontaktføløbet med de ledige	49
4.2. Nedbringelsen af arbejdskraftreserven	51
4.3. Udviklingen i sygedagpengeforløb over 26 uger.....	53
4.4. Nedbringelsen af ungeledigheden.....	55
4.5. Afgang fra forsørgelse til beskæftigelse	58
4.6. Rettidigheden af indsatsen	59
5. Potentialet for et øget arbejdsudbud	62
5.1. Potentialet i erhvervsdeltagelsen	62
5.2. Potentialet i udenlandsk rekruttering	63
5.3. Potentialet i jobcenterets målgrupper	67
5.4. Potentialet i målretning af jobsøgningen	69
5.5. Potentialet blandt de unge under 30 år	71
5.6. Potentialet blandt sygedagpengemodtagerne.....	75

Forord

Det Regionale Beskæftigelsesråd og Beskæftigelsesregionen udarbejder hvert år en analyserapport, der redegør for udviklingstendenser, udfordringer og resultater på det syddanske arbejdsmarked.

Analyserapporten er udarbejdet med henblik på at understøtte den lokale tilrettelæggelse af beskæftigelsesindsatsen i de syddanske kommuner, herunder den lokale dialog om beskæftigelsesplanen for 2010. Samtidig udgør analyserapporten grundlaget for Det Regionale Beskæftigelsesråds dialog med beskæftigelsesministeren.

Indholdet i rapporten afspejler, at det syddanske arbejdsmarked i flere år har oplevet en rekordhøj beskæftigelse og p.t. har den laveste ledighed i årtier. Der er tale om et arbejdsmarked, som har et udbredt mangel på arbejdskraft, og som udfordres yderligere af en faldende arbejdsstyrke i disse år.

I det kommende år forventes dog et fald i beskæftigelsen og en stigning i ledigheden og manglen på arbejdskraft i Syddanmark vil aftage inden for den private sektor, mens der fortsat vil mangel på arbejdskraft inden for det offentlige (især sundhed og det sociale område).

Selvom udviklingen i de kommende år forventes at blive mere afdæmpet end hidtil, vil virksomhederne igen mangle arbejdskraft om 2-3 år – og jobcentrene vil derfor grundlæggende have gode muligheder for at få de sidste grupper af borgere tilbage på arbejdsmarkedet.

Rapporten belyser på den baggrund mulighederne for at øge arbejdsudbuddet og for at udløse arbejdskraftpotentialer blandt de offentligt forsørgede i regionen. Desuden belyses perspektiverne af de senere års erfaringer med at tiltrække arbejdskraft fra udlandet.

Samtidig er det en udfordring for jobcentrene, at de tilbageværende grupper typisk har en længere vej tilbage til arbejdsmarkedet. Der er således tale om, at jobcentrene i dag står med en helt anden målgruppesammensætning end for blot 1-2 år siden.

Beskæftigelsesrådet og Beskæftigelsesregionen ønsker med Analyserapporten for 200, at belyse de beskæftigelsespolitiske muligheder og potentialer i den aktuelle situation. Formålet er dermed også at understøtte og give pejlemærker for tilrettelæggelsen af den lokale beskæftigelsesindsats.

1. Sammenfatning

Nedenstående analyse viser, at den beskæftigelsespolitiske udfordring på kortere og længere sigt er at øge det effektive arbejdsudbud på arbejdsmarkedet.

I de kommende år vil der være gode rammer og muligheder for at øge arbejdsudbuddet, da der fortsat vil være stor efterspørgsel på arbejdskraft i virksomhederne. Det vil imidlertid være en forudsætning for beskæftigelsessystemets muligheder, at der både blandt virksomheder og borgere er rummelighed og motivation til at indgå i en proces, der kan udnytte beskæftigelsespotentialer hos de grupper, der er i og udenfor jobcentrene.

I lyset af de kommende udfordringer på det syddanske arbejdsmarked er der behov for at udnytte de potentialer, der er for at øge arbejdsudbuddet, herunder bl.a. gennem en øget erhvervsdeltagelse, en senere tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet, en målretning af de lediges jobsøgning, et kortere sygefravær og en forstærket indsats for at tiltrække og ikke mindst at fastholde udenlandsk arbejdskraft.

Hvis dette skal lykkes, må den beskæftigelsespolitiske indsats fastholde et stærkt fokus på at realisere et øget arbejdsudbud. Samtidig indebærer de kommende udfordringer, at alle relevante interessenter må understøtte dette fokus i indsatsen.

I det følgende præsenteres analysens hovedtræk vedr. udviklingstendenser, udfordringer og resultater på det syddanske arbejdsmarked.

Fald i beskæftigelsen i de kommende år

De seneste fem år er beskæftigelsen på det syddanske arbejdsmarked steget uafbrudt, og ved indgangen til 2009 står regionen således med en rekordhøj beskæftigelse på 611.600 personer.

Meget tyder på, at udviklingen på det syddanske arbejdsmarked afdæmpes i de kommende år som følge af en mindre vækst i den indenlandske efterspørgsel og på eksportmarkederne. Beskæftigelsesregionen skønner, at beskæftigelsen i Syddanmark samlet vil falde fra 611.600 personer pr 1. januar 2009 til 600.250 pr 1. januar 2010, et fald på ca. 11.000 personer. Manglen på arbejdskraft vil på kort sigt aftage inden for den private sektor, mens der fortsat vil være mangel på arbejdskraft inden for den offentlige sektor.

Faldet i beskæftigelsen vil gøre sig gældende i de fleste brancher og i alle fire oplande i regionen. På baggrund heraf kan forventes en stigende ledighed i regionen, dog primært blandt de ikke-faglærte.

Fortsat mangel på arbejdskraft fremover

Ledigheden er den laveste i årtier, og der er en udbredt mangel på arbejdskraft på det syddanske arbejdsmarked, som omfatter ikke-faglærte, faglærte og højtuddannede.

Den aktuelle økonomiske afdæmpning har imidlertid sat sine spor, idet virksomhederne melder om langt færre forgæves rekrutteringer efter nye medarbejdere i efteråret 2008 (dvs. i den survey, der danner grundlag for Arbejdsmarkedsbalancen pr. 1. januar 2009). Der er dog fortsat tale om 5.500 forgæves rekrutteringer i regionen, svarende til 0,9 pct. af beskæftigelsen.

Til trods for en lavere aktivitet og flere ledige i regionen, vil der også fremover være tale om en mangel på arbejdskraft i en størrelsesorden på ca. 5.000 forgæves rekrutteringer i 2009. Det skal ses i lyset af, at ledigheden primært forventes at stige blandt ikke-faglærte, og at arbejdsstyrken falder som følge af den demografiske udvikling. Manglen på arbejdskraft vil, på kort sigt, primært være inden for det offentlige (især sundhed og det sociale område) og delvist private service.

Selvom virksomhederne har oplevet færre forgæves rekrutteringer i efteråret 2008 sammenlignet med året før, er situationen på det syddanske arbejdsmarked stadigvæk meget gunstig med fortsat lav ledighed, og der ses en bredere vifte af beskæftigelsesmuligheder for ufaglærte, faglærte og uddannede, idet stillinger med gode og rigtig gode beskæftigelsesmuligheder er steget fra 75 % til 85 % i efteråret 2008¹.

Afgang fra arbejdsstyrken

I de kommende årtier forventes arbejdsstyrken at falde kraftigt i størrelse. Allerede på ti års sigt vil demografien i sig selv medføre, at arbejdsstyrken alt andet lige må forventes at falde med over 13.000 personer. På længere sigt ser det dog ud til, at effekterne af velfærdsreformen vil kunne modvirke en del af de forventede demografiske ændringer, idet både efterløns- og folkepensionsalderen gradvist vil stige med to år fra 2019 og frem. Afhængigt af effekten af velfærdsreformen vil arbejdsstyrken kunne blive reduceret mellem 45.000 og 30.000 personer frem til 2030.

Det er derfor vigtigt, at beskæftigelsesindsatsen fortsat har fokus på mangel-situationen, og at et jobrettet kontaktføreløb med de ledige understøtter en målrettet jobsøgning og opkvalificering inden for områderne med mangel på arbejdskraft på det syddanske arbejdsmarked.

Øget mangel på uddannet arbejdskraft fremover

Kvalifikationskravene på arbejdsmarkedet er stigende. Allerede om ti år vil der være risiko for, at der mangler op til ca. 30.000 personer med enten faglært eller videregående uddannelse på det syddanske arbejdsmarked. Dette er under forudsætning af, at arbejdsopgaver løses på samme måde som i dag.

Det skal understreges, at tallet 30.000 er en simpel nedskalering af en prognose for hele landet. Denne metode indebærer en vis usikkerhed, bl.a. tages der ikke højde for arbejdsmarkedets fleksibilitet, hvor der erfaringsmæssigt sker en vis substitution mellem faggrupper, og hvor en faglig mobilitet blandt de ikke-faglærte kan opveje en del af ledighedsstigningerne for gruppen. Der vil også reelt være mange jobåb-

¹ Surveyen er gennemført i ugerne 36-44 2008 (sep.-nov. 2008) og dermed inden effekten af finans-krisen for alvor satte ind.

ninger for personer uden uddannelse inden for f.eks. service, men manglen på uddannet arbejdskraft forventes at stige markant i det kommende årti.

Det store tal skal ses i lyset af, at den aldersbetingede afgang fra arbejdsmarkedet vil være særlig stor i de kommende år, da ca. 20 pct. af samtlige beskæftigede med faglært, mellemlang eller lang videregående uddannelse er mellem 55 og 64 år.

Udfordringen understreges af, at næsten en fjerdedel af de ungdomsårgange, der aktuelt forlader folkeskolen, ikke forventes at få en kompetencegivende uddannelse i de kommende ti år – med mindre tendensen til uddannelse blandt regionens unge ændres mærkbart.

De kvalifikationsmæssige udfordringer vil gøre sig gældende i alle sektorer og i særlig grad i den offentlige sektor, hvor flest lønmodtagere nærmer sig den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder.

Det er således vigtigt, at beskæftigelsesindsatsen understøtter, at flest muligt unge får en uddannelse, at ældre tilskyndes til at blive længere på arbejdsmarkedet, at der tiltrækkes kvalificeret arbejdskraft fra udlandet mv.

Vanskeligere at rekruttere fra udlandet fremover

Over halvdelen af virksomhederne har erfaringer med at rekruttere arbejdskraft fra udlandet, og der er i løbet af 2007 rekrutteret ca. 10.000 medarbejdere fra især Tyskland, Polen og de baltiske lande.

På kort sigt er der et stort arbejdskraftpotentiale ad denne kanal. For det første fordi mange virksomheder har høstet erfaringer, som kan genbruges. For det andet fordi den geografiske nærhed betyder, at de udenlandske jobsøgende i høj grad selv er aktivt jobsøgende på det syddanske arbejdsmarked. For det tredje fordi de allerede ansatte udgør en vigtig rekrutteringskanal for at rekruttere fra netværk i hjemlandet, bl.a. familie, bekendte, naboer, tidligere kolleger mv. For det fjerde fordi der stadig er stor ledighed i bl.a. det nordøstlige Tyskland og det nordvestlige Polen.

Meget tyder dog på, at det i løbet af få år vil blive vanskeligere at tiltrække udenlandsk arbejdskraft fra nærområderne. Først og fremmest fordi Tyskland, Polen og Baltikum vil opleve markante fald i arbejdsstyrken som følge af en aldrende befolkning. Dernæst fordi ledigheden falder hastigt i Polen og de baltiske lande, hvor der er begyndende tegn på mangel på arbejdskraft. Samtidig stiger reallønnen langt hurtigere end i Danmark, hvorved forskellene i levestandard gradvist indsnævres.

Det peger i retning af, at der både er behov for en forstærket indsats for at tiltrække og ikke mindst fastholde arbejdskraft fra udlandet. Det stiller krav til arbejdsgiverne, kommunerne og lokalsamfundet om at understøtte en mere permanent tilknytning af de udenlandske jobsøgere med job til ægtefæller, bolig, skole, børnepasning mv.

Mange forlader arbejdsmarkedet tidligt

Antallet af tilkendelser til førtidspension er på et rekordhøjt niveau. Over de seneste 10 år er det årlige antal tilkendelser i regionen steget med ca. 56 pct., og det seneste år er ca. 4.200 personer blevet tilkendt førtidspension.

Kommunerne i Syddanmark har både historisk og aktuelt en større tilkendelsesfrekvens til førtidspension end i resten af landet. Det betyder, at det samlede antal personer på førtidspension stiger hurtigere end i resten af landet. Der er dog stor variation i brugen af ordningen i de enkelte kommuner.

Det er derfor vigtigt, at beskæftigelsesindsatsen i størst muligt omfang understøtter og fastholder et jobsigte hos de tungeste grupper i jobcentre og sikrer en gradvist stigende tilknytning til arbejdsmarkedet.

Mange med beskæftigelsespotentiale i jobcentrenes målgrupper

Ca. 14.000 fuldtidspersoner vurderes at være arbejdsmarkedsparate her og nu af jobcentre, og blandt disse har 5.400 personer været ledige i mere end 13 uger.

Disse 5.400 personer udgør et beskæftigelsespotentiale på kort sigt, og herudover har en del af de aktuelle 14.000 kontanthjælpsmodtagere i match 4-5 et beskæftigelsespotentiale på længere sigt. Det store beskæftigelsespotentiale skal fastholdes, idet der i løbet af 2-3 år igen vil være mangel på arbejdskraft og de arbejdsmarkedsparate jobsøgning skal målrettes områder med mangel, herunder den offentlige sektor og dele af privat service.

Samtidig er det en udfordring, at ikke alle borgere matcher kravene til personlige og faglige kvalifikationer på arbejdsmarkedet. De tungere grupper har ofte flere, kombinerede jobmæssige barrierer, og nogle har decideret sygdom. Der er oftest tale om psykiske barrierer hos de pågældende personer, som er kombineret med sociale problemer og/eller vanskeligheder med at opfylde adfærdskravene på arbejdsmarkedet.

Alligevel er der tegn på, at der fortsat er et realistisk beskæftigelsespotentiale blandt mindst en fjerdedel af de tungeste ledige, mens den øvrige del af gruppen har en længere vej tilbage til arbejdsmarkedet - formentlig via job på særlige vilkår. Det illustreres bl.a. af, at antallet af personer på kanten af arbejdsmarkedet er faldet i de senere år. Der er formentlig tale om, at en del af gruppen har nydt godt af opsvinget, mens andre har forladt arbejdsmarkedet.

Det er således vigtigt, at beskæftigelsesindsatsen sikrer den korteste vej til beskæftigelse for de arbejdsmarkedsparate ledige og samtidig arbejder på at understøtte det langsigtede beskæftigelsespotentiale hos de tungere grupper i jobcentre.

De sygemeldte har længere sygeperioder

Sygefraværet i Syddanmark er steget kraftigere end på landsplan, og det medvirker til at lægge yderligere pres på et i forvejen stramt arbejdsmarked. Stigningen skyldes primært, at de sygemeldte har længere sygeperioder, især på arbejdspladser i sociale institutioner, industri, offentlig administration og undervisning.

Samtidig er der tale om en stor variation i både omfanget og karakteren af sygefraværet blandt borgerne i de enkelte kommuner. Således har en gruppe af kommuner væsentlig længere sygeperioder end i de øvrige kommuner.

Det er derfor vigtigt, at jobcentrene fastholder et fokus på at nedbringe varigheden af sygedagpengeforløbene og antallet af lange forløb, samt at der tilvejebringes målrettede aktive tilbud til de forskellige grupper af sygedagpengemodtagere.

Intensive kontaktføreløb øger jobeffekten

Der er klare tegn på, at kontaktføreløbet med de ledige har en positiv effekt på udslutningen til arbejdsmarkedet. Den tætte kontakt og den systematiske brug af job-søgningspålæg ser ud til at give resultater og må betragtes som en medvirkende årsag til det fortsatte fald i antallet af dagpenge- og kontanthjælpsmodtagere.

En opgørelse for 11.000 dagpengemodtagere og 5.000 kontanthjælpsmodtagere i Syddanmark tyder på, at hyppige kontaktsamtaler har en positiv virkning i form af højere jobeffekter. Med andre ord er der tegn på, at et intensivt kontaktføreløb øger jobeffekterne for både dagpenge- og kontanthjælpsmodtagere.

Der er ligeledes en positiv effekt af et fremrykket kontaktføreløb for nyledige dagpengemodtagerne. En opgørelse for 13.600 nyledige dagpengemodtagere viser, at der er en højere jobeffekt for personer, der påbegynder kontaktføreløbet tidligt.

Samtidig er der også tegn på, at indsatsen overfor de tungeste grupper i jobcentrene giver resultater, og at det lykkes at hjælpe en betragtelig del af personerne med andre problemer end ledighed tilbage til beskæftigelse via en langsigtet indsats.

Det er således vigtigt, at jobcentrene holder fast i et intensivt og jobrettet kontaktføreløb med de ledige med henblik på at målrette jobsøgningen mod områder med gode beskæftigelsesmuligheder.

Hvor kan arbejdskraften fremover hentes?

Analysen viser i hovedtræk følgende om potentialet for et øget arbejdsudbud:

- **Potentialet i en øget erhvervsdeltagelse:** Erhvervsdeltagelsen er lavere i Syddanmark end i de øvrige regioner af landet, og der kan forventes et fald i de kommende år. Det vil give 3.500 eller 8.000 personer ekstra på arbejdsmarkedet, hvis erhvervsdeltagelsen hæves til hhv. landsgennemsnittet eller niveauet i Midtjylland.
- **Potentialet i udenlandsk rekruttering:** På kort sigt er der et stort potentiale i at rekruttere nye medarbejdere fra især Tyskland, Polen og de baltiske lande. De udenlandske jobsøgere er selv aktivt søgende i Syddanmark, og der er gode muligheder for at rekruttere yderligere via de allerede ansattes netværk. Omvendt er der klare tegn på, at der fremover bliver øget konkurrence om den udenlandske

arbejdskraft, hvilket vil lægge begrænsninger for at imødekomme manglen på arbejdskraft ad denne vej.

- **Potentialet i jobcenterets målgrupper:** Der vil være mindre mangel på arbejdskraft på kort sigt, men der vil igen være mangel på arbejdskraft om 2-3 år. På kort sigt skal der derfor være fokus på arbejdsmarkedspare personer med mere end 13 ugers sammenhængende ledighed kommer i beskæftigelse inden for områder med mangel, herunder den offentlige sektor.
- **Potentialet i målretning af de lediges jobsøgning:** Et tæt og jobrettet kontaktforsøg øger jobeffekten for de ledige, og der kan ligge et potentiale i, at de lediges jobsøgning målrettes yderligere mod områder med mangel på arbejdskraft. Det er således en udfordring for kontaktforsøget, at over hver femte ledige i regionen søger job inden for områder, hvor der ikke er mangel på arbejdskraft.

Potentialet blandt de unge under 30 år: Der er aktuelt 8.500 unge under 30 år, der modtager dagpenge eller kontanthjælp i Syddanmark, og omfanget varierer markant i kommunerne. Ca. 3.000 flere unge under 30 år ville være i arbejde, hvis alle kommuner havde en ungeledighed svarende til kommunen med det laveste niveau. Hvis de hidtidige resultater af beskæftigelsesindsatsen fastholdes, kan der inden for det kommende år forventes en udslusning af godt 2.000 unge under 30 år fra jobcenterets målgrupper til beskæftigelse.

Der har inden for det seneste år været en stigende ledighed blandt unge ikke-arbejdsmarkedspare under 25 år med 15 %, mens de 25-30-årige har et mindre fald i ledigheden. Der er en særlig udfordring i at nedbringe de helt unges fravær fra arbejdsmarkedet.

- **Potentialet blandt sygedagpengemodtagerne:** Der er et stort potentiale for at øge arbejdsudbuddet blandt sygedagpengemodtagerne. Det illustreres bl.a. af, at ca. 2.600 flere personer vil være i arbejde, hvis varigheden af sygeperioder generelt svarende til niveauet i kommunen med den korteste varighed. Hvis alle kommuner i den kommende indsats lykkes med at reducere den gennemsnitlige varighed af sygeforløbene med 1 uge, vil det betyde, at ca. 2.300 flere personer kommer i arbejde.

2. Udviklingen i arbejdsstyrke og beskæftigelse

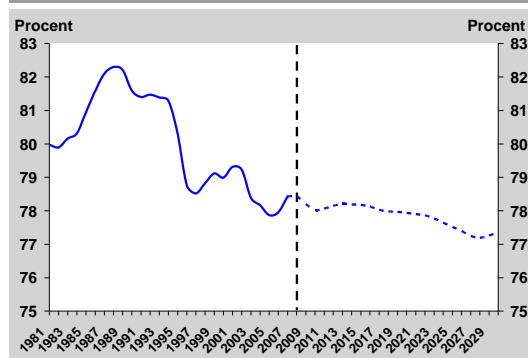
2.1. Udviklingen i erhvervsdeltagelsen

Erhvervsdeltagelsen i Syddanmark er faldet markant siden slutningen af 1980'erne, jf. Figur 1. I 2006 lå erhvervsdeltagelsen således hele 4 pct. under niveauet i slutningen af 1980'erne, hvor mere end 82 pct. af befolkningen i den erhvervsaktive alder var i arbejdsstyrken, dvs. enten i job eller ledige (i matchkategori 1-3).

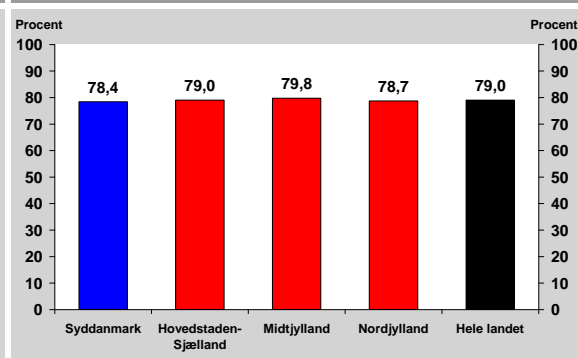
Den faldende arbejdsmarkedsdeltagelse hænger sammen med flere faktorer, ikke mindst den generelle aldring af befolkningen. Herudover er væksten i antallet af indvandrere og efterkommere, der generelt har en lavere erhvervsdeltagelse end personer med dansk baggrund, også en væsentlig faktor.

Der har dog været en stigning i erhvervsdeltagelsen i de seneste par år i forlængelse af de positive tendenser på arbejdsmarkedet. Fra 2005 til 2007 steg erhvervsdeltagelsen således med ca. én halv procent fra et historisk lavt niveau på 77,9 til 78,4.

Figur 1. Udviklingen i erhvervsfrekvensen i Syddanmark (16-64 år). 1981-2030.

Figur 2. Erhvervsfrekvensen (16-64 år) fordelt på beskæftigelsesregioner og hele landet. 2007.

Kilde: DST (RAS) og DST's befolkningsfremskrivning 2008-2030 og egne beregninger.

Anm: Fremskrivningen er udarbejdet på baggrund af de forventede demografiske forandringer

Erhvervsdeltagelsen i Syddanmark er lavere end i de øvrige regioner, jf. Figur 2. Deltagelsen ligger også ca. et halv procent point under niveauet for hele landet.

At hæve erhvervsfrekvensen vil have stor betydning for arbejdskraftudbuddet i regionen. Fx kan det nævnes, at hvis erhvervsdeltagelsen i Syddanmark var på højde med niveauet på landsplan, ville det betyde, at ca. 3.500 ekstra personer var til rådighed for arbejdsmarkedet. Hvis erhvervsdeltagelsen tilsvarende var på niveau med Region Midtjylland, ville det svare til, at ca. 8.000 ekstra personer stod til rådighed.

Der er således en tæt forbindelse mellem udviklingen i erhvervsfrekvensen og udviklingen i arbejdsstyrken.

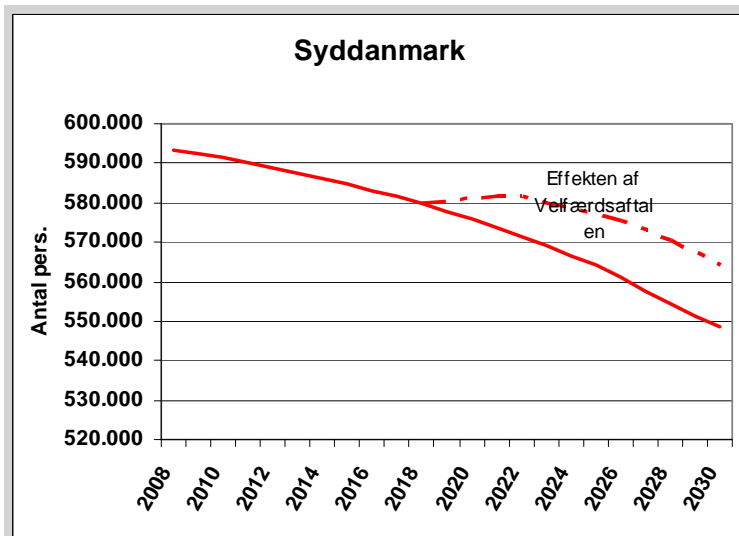
2.2. Udviklingen i arbejdsstyrken

Arbejdsstyrken i Syddanmark har været kraftigt faldende siden midten af 1990'erne. I de seneste år er arbejdsstyrken (16-64 årige) dog vokset fra 590.000 i 2005 til ca. 600.000 personer i 2007, som følge af den positive udvikling på arbejdsmarkedet.

Stigningen kan tilskrives dels, at mange personer udenfor arbejdsstyrken er kommet i beskæftigelse i de senere år, og dels et stigende indtag af arbejdskraft fra andre lande (som har bosat sig i Syddanmark). Det anslås, at der har været en tilgang på ca. 10.000 udlændinge til det syddanske arbejdsmarked mellem august 2006 og juli 2007.² Det er dog ikke alle som har bopæl i Syddanmark.

I de kommende årtier forventes arbejdsstyrken at falde kraftigt i størrelse. Allerede på ti års sigt vil demografien i sig selv medføre, at arbejdsstyrken alt andet lige må forventes at falde med over 13.000 personer, jf. figur 3. På længere sigt ser det dog ud til, at effekterne af velfærdsreformen vil kunne modvirke en del af de forventede demografiske ændringer, idet både efterløns- og folkepensionsalderen gradvist vil stige med to år fra 2019 og frem. Afhængigt af effekten af velfærdsreformen vil arbejdsstyrken kunne blive reduceret mellem 45.000 og 30.000 personer frem til 2030.

Figur 3. Den demografisk betingede udvikling i arbejdsstyrken, 2008-2030.

Kilde: DST (RAS) og DST's befolkningsfremskrivning 2008 – 2030 og egne beregninger.

Samtidig forventes erhvervsdeltagelsen at falde til 77,4 pct. mod 78,4 pct. i dag. Hvis den demografisk betingede udvikling i arbejdsstyrken i de næste ti år skal op-

² Jf. Analyse af udenlandsk rekruttering i Syddanmark, udarbejdet af Institut for Grænseregionsforskning, Syddansk Universitet for Beskæftigelsesregion Syddanmark, 2008. Tallet er baseret på en spørgeskemaundersøgelse, hvor ca. 2000 virksomheder deltog. Se også kapitel 5.2.

vejes af en øget erhvervsdeltagelse blandt de 16-64-årige, skal erhvervsfrekvensen i Syddanmark blive ca. 1,2 procentpoint højere, end tilfældet er i dag.

Hvis det lykkes at øge erhvervsdeltagelsen med ét procent point for alle aldersgrupper over de næste 10 år, vil faldet i arbejdsstyrken være ca. 7.500 personer mindre end ellers forventet.

Det er således en vigtig beskæftigelsespolitisk opgave, at der gøres en indsats for at øge erhvervsdeltagelsen. Alternativet kan være at tiltrække mere udenlandsk arbejdskraft.

2.3. Udviklingen i beskæftigelsen

Beskæftigelsen er i de senere år steget i Syddanmark som følge af den højkonjunktur, som hele landet har befundet sig i. Alene fra 1. januar 2006 til 1. januar 2009 forventes den syddanske beskæftigelse at stige med ca. 21.000 personer.

Stigningen i beskæftigelsen i denne periode er bredt forankret, og der er kommet betydelig flere arbejdspladser inden for en lang række brancher, herunder bl.a. forretningsservice (7.300 personer), bygge og anlæg (2.600 personer), undervisning (1.800 personer), jern og metal (1.600 personer), sociale institutioner (1.600 personer), offentlig administration (1.200 personer) og transport (900 personer).

Udviklingen betyder, at der ved indgangen til 2009 er tale om en rekord høj beskæftigelse i Syddanmark på 611.600 personer, jf. figur 4 nedenfor.

Fald i beskæftigelsen i de kommende år

I 2009 ventes på landsplan en mere afdæmpet økonomisk udvikling som følge af bl.a. mindre vækst i den indenlandske efterspørgsel, et lavere privat forbrug og en mere afdæmpet eksport.

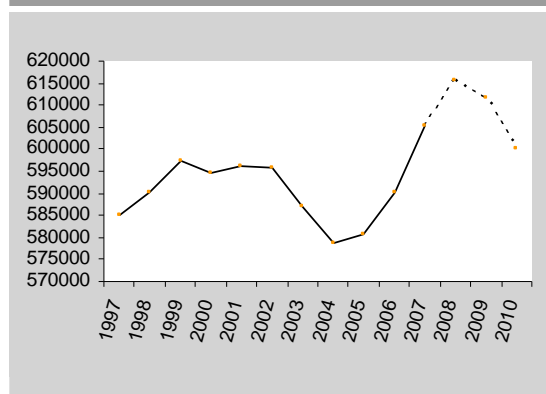
På landsplan ventes beskæftigelsen i 2009 at falde med 38.000 personer, men der kan blive tale om et større fald i lyset af krisen i den finansielle sektor. Det er vanskeligt at sætte tal på udviklingen, da følgerne af finanskrisen er svær at vurdere på nuværende tidspunkt, og da en stor del af de danske husholdninger forventes at få flere penge mellem hænderne på grund af lønstigninger, faldende priser på fødevarer og benzin, faldende rente samt lempelse af mellemskatten og øget jobfradrag.

Beskæftigelsesregionen skønner, at beskæftigelsen i Syddanmark samlet vil falde med ca. 11.000 personer i 2009, jf. figur 4.³ På trods af faldet er der således fortsat

³ Prognosen for beskæftigelsen i Syddanmark i 2009 er baseret på Finansministeriets Økonomiske Redegørelse, december 2008.. Beskæftigelsesregionen udarbejder hvert halve år en prognose for beskæftigelsen og beskrivelse af mangelsituationen på arbejdsmarkedet i regionen. Prognosen offentliggøres i publikationen "Arbejdsmarkedsoverblik", der kan findes på <http://www.brsyddanmark.dk/sw2915.asp>

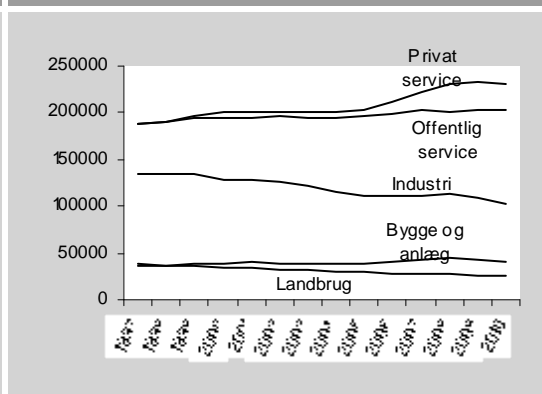
tale om en beskæftigelse på et historisk højt niveau, og der forventes fortsat at være udbredt mangel på kvalificeret arbejdskraft på det faglærte arbejdsmarked.

Figur 4. Udviklingen i beskæftigelsen i Syddanmark. 1997-2010.

Kilde: DST (RAS) og egne beregninger.

Figur 5. Udviklingen i beskæftigelsen i Syddanmark fordelt på sektorer.

Kilde: DST (RAS) og egne beregninger.

Beskæftigelsesregionen skønner bl.a., at beskæftigelsen vil falde inden for bygge- og anlæg og i industrien. Der kan ske en forskydning i efterspørgslen efter arbejdskraft fra brancher som pt. oplever stagnation pga. nedgang i økonomien til andre brancher, som ikke er konjunkturfølsomme og som har mangel på arbejdskraft som f.eks. inden for det offentlige (især sundhed og det sociale område) og delvist private service. Bag denne vurdering ligger følgende overvejelser:

- Landbruget har oplevet vækst i opsvinget, men forventes at falde tilbage til normal udvikling med lille fald årligt i takt med branchens omlægning til færre, større og mere automatiserede produktionsenheder.
- Byggefagene – Beskæftigelsen i bygge- og anlægsbranchen er bl.a. påvirket af en høj rente, fortsat finansiell uro, faldende boligpriser, offentlige anlægsinvesteringer mv. Danmarks Statistik viser, at konjunktur-indikatorerne er negative og faldende i branchen, og at ledigheden er begyndt at stige indenfor byggefagene. En del af faldet vil udgøres af udenlandsk arbejdskraft, der har været udbredt i branchen.⁴
- Industrien ventes at blive ramt som følge af et lavt investeringsniveau og af dæmpet eksportfremgang, som følge af den lavere udlandsvækst og en forringelse af konkurrenceevnen. Endvidere påvirkes Industrien af udviklingen i bygge- og anlægssektoren, hvor aktiviteten falder og den lavere indenlandske efterspørgsel. Konjunktur-indikatorerne for industrien er negative og faldende, og antallet af varslinger af afskedigelser i Syddanmark er fordoblet i 2008.

⁴ Udenlandsk arbejdskraft, der pendler ind over grænsen medregnes i beskæftigelsen, men ikke i ledigheden.

- Private serviceerhverv vil falde som følge af den almindelige afmatning og indenlandske efterspørgsel, et presset boligmarked og et lavere privat forbrug. Konjunktur-indikatoren for privat service er fortsat positiv, men faldende. Efterårets krise har skabt pessimisme hos de danske forbrugere, men omvendt forventes de danske husholdninger at få flere penge mellem hænderne i 2009, bl.a. på grund af lempelse af mellemskatten og øget jobfradrag. Den offentlige sektor virker samtidig som en stabiliserende faktor i økonomien.
- Den offentlige sektor - Der forventes en stort set uændret beskæftigelse i den offentlige sektor i 2009 på baggrund af den nuværende finanspolitiske realvækst i ressourcerne til offentlig service. Der ventes en lille vækst i beskæftigelsen i brancherne sundhed og sociale institutioner.

Der forventes på baggrund heraf et i beskæftigelsen i de fleste brancher frem mod år 2010.

Hvor sårbare er de enkelte oplande overfor den forventede udvikling?

Sammensætningen af beskæftigelsen i regionens fire oplande varierer, og udviklingen inden for de enkelte brancheområder har derfor betydning for, hvordan den samlede beskæftigelse udvikler sig i de enkelte oplande:

Udviklingen i beskæftigelsen inden for sociale institutioner har stor betydning for alle fire oplande, jf. Tabel 1.

Trekantsområdet adskiller sig ved at være særlig følsom overfor udviklingen i beskæftigelsen inden for forretningsservice og engroshandel, mens Fyn og Grønland i højere grad end de øvrige oplande er følsomme overfor udviklingen i beskæftigelsen inden for undervisningssektoren.

I Sydvestjylland er der en særlig følsomhed over for udviklingen i beskæftigelsen i bygge- og anlægsbranchen.

Tabel 1. De fem største brancher i de syddanske oplande, Januar 2007.

Trekantsområdet:	Fyn:	Grønland:	Sydvestjylland:
1. Sociale inst. (24.000)	1. Sociale inst. (25.800)	1. Metalindustri (12.700)	1. Sociale inst. (10.200)
2. Forretningsservice (18.100)	2. Undervisning (18.800)	2. Sociale inst. (10.000)	2. Bygge/anlæg (6.700)
3. Metalindustri (16.100)	3. Forretningsservice (18.700)	3. Undervisning (6.100)	3. Detailhandel (6.500)
4. Engroshandel (15.700)	4. Metalindustri (18.200)	4. Detailhandel (5.800)	4. Metalindustri (6.200)
5. Bygge/anlæg (15.200)	5. Detailhandel (16.000)	5. Forretningsservice (5.600)	3. Forretningsservice (6.000)

Kilde: Danmarks Statistik

Med den forventede udvikling i branchernes beskæftigelse, vil kommunerne i Grønland og Sydvestjylland umiddelbart påvirkes mest af afmatningen i konjunktur-

turerne. Der kan således forventes et større procentvis fald i beskæftigelsen i disse to oplande, hvis den forventede brancheudvikling realiseres. Forskellene i oplandenes beskæftigelsesudvikling kan blive mere udpræget, hvis den indenlandske efterspørgsel og væksten på eksportmarkederne afdæmpes mere end forventet.

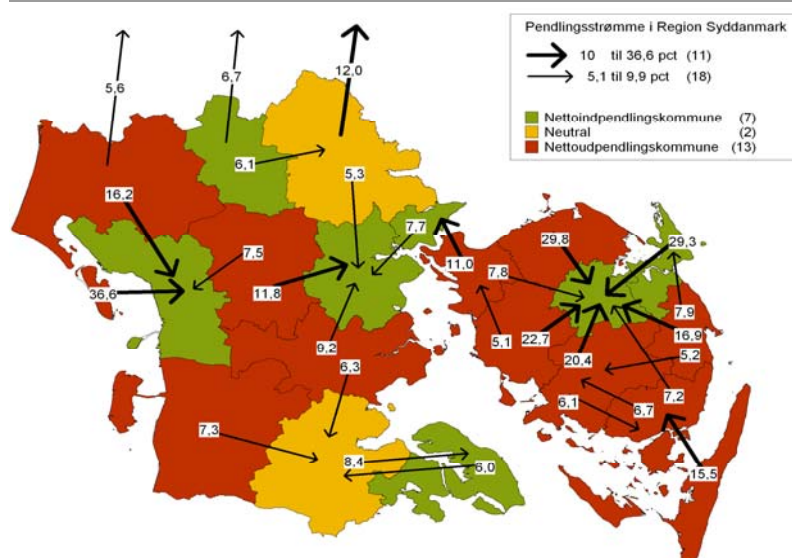
2.4. Pendlingsmønsteret

Et væsentligt element i afdækningen af de beskæftigelsespolitiske udfordringer er omfanget og karakteren af den geografiske mobilitet blandt de beskæftigede i Syddanmark. Den geografiske mobilitet – hvor borgere pendler mellem bopæl og arbejdsplads – har således stor betydning for arbejdsmarkedets fleksibilitet.

Syddanmark har et arbejdsmarked med mange store bevægelser og tydelige center-periferi dynamikker i disse bevægelser, jf. Figur 6. Der er syv kommuner i regionen, som i højere grad modtager end afgiver arbejdskraft. Det drejer sig om Odense, Kerterminde, Fredericia, Kolding, Sønderborg, Billund og Esbjerg.

I nogle kommuner er indpendlingen primært drevet af meget store virksomheder, som rekrutterer en stor mængde arbejdskraft fra kommuner i hele regionen og udenfor regionen. Det gælder især Sønderborg (Danfoss), Billund (Lego, lufthavnen) og Kerteminde (Lindøværftet).

Figur 6. Pendlingsstrømme

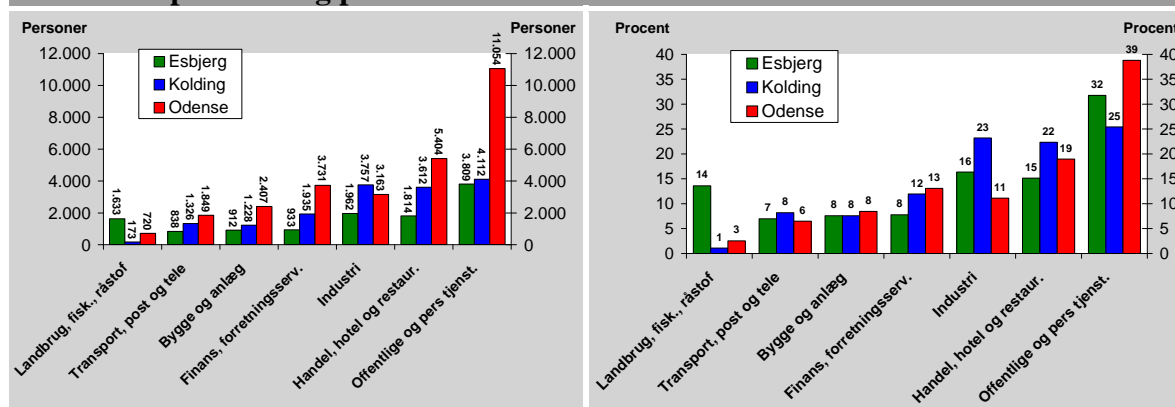
Kilde: Beskæftigelsesregion Syddanmark og Region Syddanmark, 2008, Notat om pendling.
 Anm.: For at forenkle billedet er kun de store pendlingsstrømme vist i figuren. Pendling fra øvrige regioner til kommunerne i Syddanmark udgør mindre end 5 pct.

Herudover er der nogle indpendlingscentre i regionen, som i bred forstand tiltrækker arbejdskraft fra omgivelserne. Det drejer sig om Odense, Esbjerg og Trekantsområdet.⁵

⁵ Som eksempel på Trekantsområdet som indpendlingscentrum er der i Figur 7 og 8 brugt Kolding Kommune.

I disse områder trækkes arbejdskraften især ind til job inden for offentlig service, handel, industri og finansiering mv., jf. Figur 7 og 10. Det er iøjnefaldende, at der alene i Odense, Kolding og Esbjerg dagligt kører 45.000 pendlere ind til disse fire erhverv.

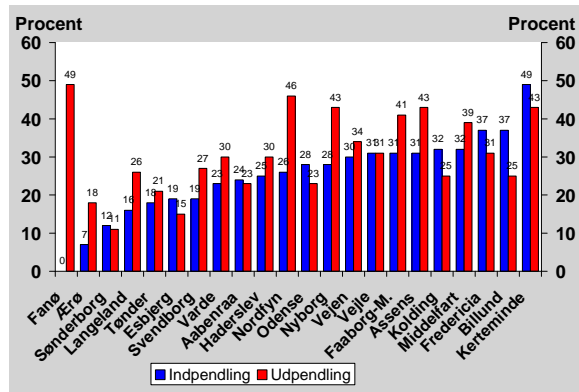
Figur 7 og 8. Indpendlingen til Kolding, Vejle, Odense og Esbjerg fordelt på brancher. Antal personer og procent. 2007.

Kilde: Danmarks Statistik (PENDAB22) og egne beregninger.

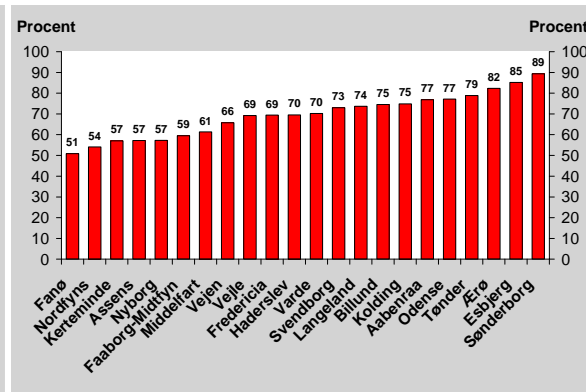
I langt de fleste kommuner pendler mindst en femtedel af lønmodtagerne dagligt ud af kommunen, ligesom de fleste kommuner henter mindst en fjerdedel af arbejdskraften fra andre kommuner, jf. Figur 9.

Figur 9. Andel ind-og udbpendlere blandt beskæftigede fordelt på kommuner. 2007.

Kilde: Beskæftigelsesregion Syddanmark 2008, Notat om pendling. Anm: Indpendling er andelen af udbpendlere blandt de beskæftigede efter bopæl. Indpendling er andelen af indpendlere blandt de beskæftigede efter arbejdsplads.

Figur 10. Hvor mange bor og arbejder i samme kommune?

Kilde: Danmarks Statistik (PENDAB11) og egne beregninger. Anm: Pendlingsgraden angiver andelen af de beskæftigede, der både bor og arbejder i kommunen.

Denne store bevægelighed giver sig også til udtryk i hvor mange borgere, der bor og arbejder i samme kommune, jf. Figur 10:

- I fem kommuner arbejder 50-60 pct. af borgerne i bopælskommunen
- I tre kommuner arbejder 60-70 pct. af borgerne i bopælskommunen
- I 11 kommuner arbejder 70-80 pct. af borgerne i bopælskommunen

- I tre kommuner arbejder 80 -90 pct. af borgerne i bopælskommunen

Disse pendlingsstrømme i regionen viser, at arbejdskraften i Syddanmark har en høj geografisk mobilitet, og at regionens delarbejdsmarkeder er tæt forbundne og gensidigt afhængige.

Opgørelserne viser også, at der for kommunerne er et begrænset potentiale i at øge arbejdsudbuddet ved hjælp af en øget pendlingsgrad.

2.5. Udviklingen i mangelsituationen

Den kraftige stigning i beskæftigelsen har medvirket til at reducere ledigheden i Syddanmark til et rekordlavt niveau, og som følge heraf er der opstået en udbredt mangel på arbejdskraft på det syddanske arbejdsmarked, som omfatter mangel på både ikke-faglærte, faglærte og højtuddannede.⁶

I løbende målinger, som er foretaget siden medio 2006, har de syddanske virksomheder meldt om udpræget mangel på arbejdskraft, jf. Figur 11. Antallet af forgæves rekrutteringer toppede i januar 2007, hvor de syddanske virksomheder søgte forgæves efter mere end 14.000 medarbejdere, svarende til 2,3 pct. af den samlede beskæftigelse i Syddanmark.

Den aktuelle økonomiske afdæmpning har imidlertid sat sine spor, idet virksomhederne melder om langt færre forgæves rekrutteringer efter nye medarbejdere i efteråret 2008 (dvs. i den survey, der danner grundlag for Arbejdsmarkedsbalancen pr. 1. januar 2009). Der er dog fortsat tale om 5.500 forgæves rekrutteringer i regionen, svarende til 0,9 pct. af beskæftigelsen.

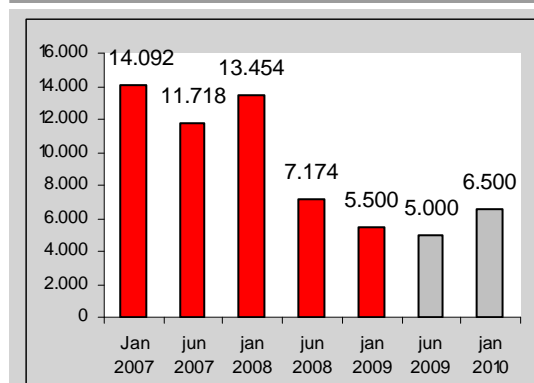
Til trods for en lavere aktivitet og flere ledige i regionen, vil der også fremover være tale om en betydelig mangel på arbejdskraft i en størrelsesorden på ca. 5.000 forgæves rekrutteringer i 2009, jf. figur 11. Det skal ses i lyset af, at ledigheden primært forventes at stige blandt ikke-faglærte, og at arbejdsstyrken falder som følge af den demografiske udvikling.

Selvom virksomhederne har oplevet færre forgæves rekrutteringer i efteråret 2008 sammenlignet med året før, er situationen på det syddanske arbejdsmarked stadigvæk meget gunstig med fortsat lav ledighed, og der ses en bredere vifte af beskæftigelsesmuligheder for ufaglærte, faglærte og uddannede, idet stillinger med gode og rigtig gode beskæftigelsesmuligheder er steget fra 75 % til 85 % i efteråret 2008.

⁶ Beskæftigelsesregionen udarbejder halvårligt en opgørelse af beskæftigelsesmulighederne inden for ca. 1.100 stillingsbetegnelser, som herefter kategoriseres i 5 grupper. De 5 kategorier og baggrunden herfor er beskrevet på regionens hjemmeside: <http://www.brsyddanmark.dk/sw2620.asp>. Opgørelsen af rekrutteringssituationen baseres på en halvårlig survey blandt ca. 15.000 virksomheder på landsplan.

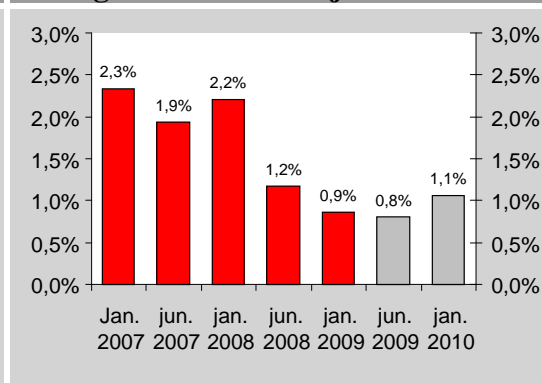
Der vil også reelt være mange jobåbninger for personer uden uddannelse inden for f.eks. service, men manglen på uddannet arbejdskraft forventes at stige markant i det kommende årti.

Figur 11. Antal forgæves rekrutteringer i Syddanmark. Jan. 2007 - jan. 2010.

Kilde: Virksomhedssurvey og egne beregninger.

Figur 12. Antal forgæves rekrutteringer i Syddanmark i pct. af den samlede beskæftigelse. Jan. 2007 - jan. 2010.

Kilde: Virksomhedssurvey, Danmarks Statistik og egne beregninger.

Antallet af forgæves rekrutteringer er faldet med knap 60 pct. fra januar 2008 til januar 2009, jf. figur 11.

Udviklingen er særlig markant inden for byggebranchen og industrien, hvor antallet af forgæves rekrutteringer er faldet med over 65 pct. inden for det seneste år. Det kan bl.a. skyldes en faldende aktivitet samt et stigende omfang af rekruttering fra udlandet, især fra Tyskland og Polen.

Selv om der kan forventes en lavere aktivitet og flere ledige i regionen, vil der efter alt at dømme fortsat være tale om alvorlig mangel på arbejdskraft. Beskæftigelsesregionen forventer således, at der i de halvårige målinger i 2009 vil være over 5.000 forgæves rekrutteringer, svarende til knap 1 pct. af beskæftigelsen i Syddanmark.

Dette skal ses i lyset af, at ledigheden primært forventes at stige blandt ikke-faglærte, og at arbejdsstyrken forventes at falde i 2009 som følge af den demografiske udvikling. Der kan således blive tale om, at en faldende arbejdsstyrke vil fastholde Syddanmark i en situation med udbredte rekrutteringsproblemer.

Hvilke kvalifikationer er der mangel på⁷

Der er et fald i antallet af forgæves rekrutteringer på 59% ift. samme periode året før. Der er forskel i de enkelte brancher, og der ses dermed begyndende forskydninger i hvor presset er på det syddanske arbejdsmarked. I brancher, der hovedsagligt

⁷ På Beskæftigelsesregionens hjemmeside er der mere uddybende publikationer om mangel på arbejdskraft ved publikationerne: Arbejdsmarkedsoverblik og Mangel opdelt på arbejdskraftoplande.

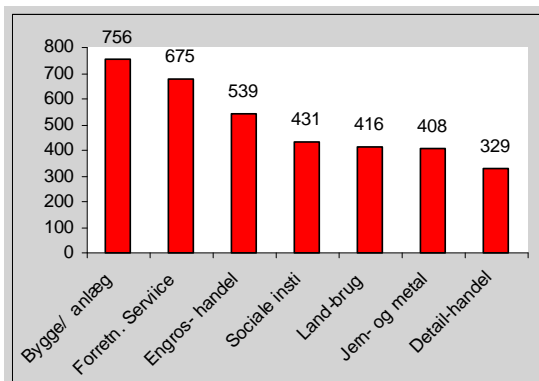
består af offentlige virksomheder er faldet meget begrænset. Sundhedsvæsnen har stort set oplevet en uændret rekrutteringssituation, mens sociale institutioner og undervisning har mindre fald på 25-28% - branchen offentlig administration har endda en stigning på 26%. Finansiering og forsikring har ligeledes en stigning på 47%.

Manglen på arbejdskraft er størst inden for bygge- og anlægsbranchen samt den private service, som i januar 2009 har hhv. ca. 750 og 675 forgæves rekrutteringer, jf. Figur 13.

Desuden er der mange forgæves rekrutteringer inden for engroshandel (ca. 540 stillinger), jern og metal (ca. 400 stillinger), sociale institutioner (ca. 430 stillinger), og sundhedssektoren (ca. 250 stillinger).

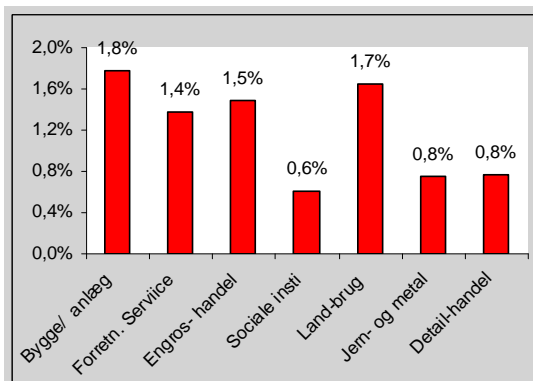
Bygge- og anlægsbranchen har det næststørste omfang af forgæves rekrutteringer, når der tages højde for antallet af beskæftigede i branchen med en andel på 1,8%. Kemisk industri har det højeste andel forgæves rekrutteringer på 2,4% men det er en forholdsvis lille branche. Forgæves rekrutteringer inden for de større brancher fremgår af Figur 14.

Figur 13. Antal forgæves rekrutteringer fordelt på brancher. Syddanmark. Efterår 2008

Kilde: Virksomhedssurvey og egne beregninger. Prognosen for jan. 2009 – jan. 2010 er udarbejdet af Beskæftigelsesregion Syddanmark.

Figur 14. Antal forgæves rekrutteringer i pct. af den samlede beskæftigelse, fordelt på brancher. Syddanmark. Efterår 2008.

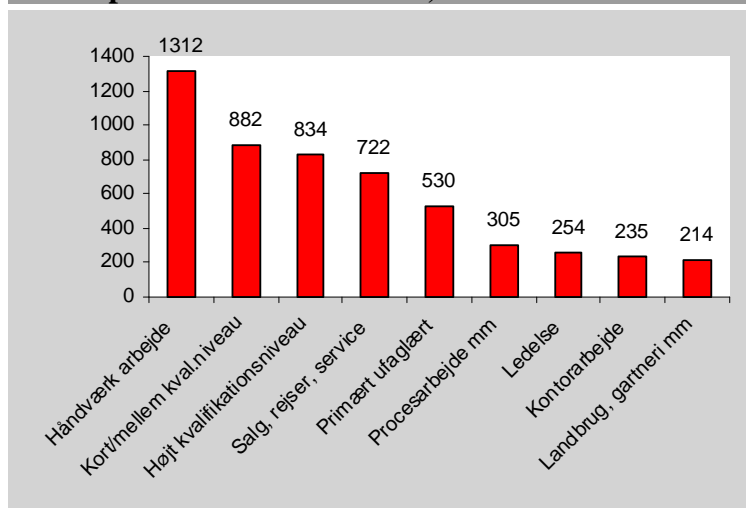
Kilde: Virksomhedssurvey, Danmarks Statistik og egne beregninger. Prognosen for jan. 2009 – jan. 2010 er udarbejdet af Beskæftigelsesregion Syddanmark.

Der er først og fremmest mangel på uddannet arbejdskraft, dvs. personer med kompetencegivende uddannelse. Således er der i efteråret 2008 ca. 4.500 forgæves rekrutteringer for personer med videregående uddannelser eller faglærte inden for håndværksarbejde, jf. Figur 15.⁸

⁸ De ca. 1.100 stillingsbetegnelser er opdelt i 9 kategorier, der hver især udgør et kvalifikationsniveau i den officielle danske fagklassifikation - DISCO88-klassifikationen.

Ca. 37 pct. af de forgæves rekrutteringer i Syddanmark vedrører personer med videregående uddannelser. Det drejer sig især om forskellige typer af ingeniører, revisorer samt en bred vifte af fag inden for det sundhedsfaglige område, herunder bl.a. sygeplejersker, læger og jordemødre.

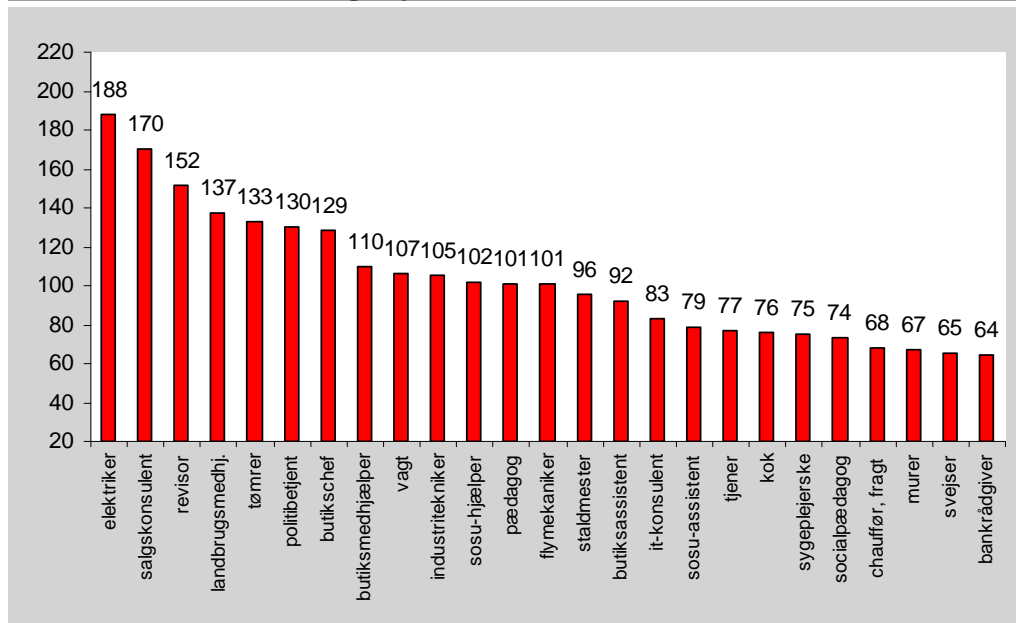
Figur 15. Antal forgæves rekrutteringer i Syddanmark fordelt på kvalifikationsniveau, efterår 2008.

Kilde: Virksomhedssurvey, Danmarks Statistik og egne beregninger.

Ca. 25 pct. af de forgæves rekrutteringer vedrører faglærte håndværkere inden for bygge- og anlægsbranchen samt jern- og metalindustrien. Det drejer sig især om elektrikere, tømrere, plade- og konstruktionssmede, svejsere og automekanikere, jf. Figur 16.

Figur 16. Antal forgæves rekrutteringer i Syddanmark inden for 25 fagområder med størst mangel, juni 2008.

Kilde: Virksomhedssurvey, Danmarks Statistik og egne beregninger.

Der er i efteråret 2008 fortsat mangel på ikke-faglært arbejdskraft i Syddanmark. Således melder virksomhederne om godt 500 forgæves rekrutteringer af ikke-faglærte, svarende til ca. 10 pct. af samtlige forgæves rekrutteringer i regionen. Det drejer sig bl.a. om specialarbejdere indenfor jern- og metalindustrien og byggefagene, fabriksarbejdere, landbrugsmedhjælpere, gartneriarbejdere og rengøringspersonale.

2.6. Udviklingen i uddannelsesbalancen

Kvalifikationskravene på arbejdsmarkedet er stigende. Prognoser for hele landet viser, at efterspørgslen efter faglærte og personer med videregående uddannelser de næste 10 år vil stige med 70.-80.000 personer, mens der vil være et overskud på ikke mindre end 120.000 ufaglærte og 50.000 gymnasialt uddannede.⁹

Hvis dette scenario overføres til Syddanmark, vil det svare til, at der om ti år kan være et overskud på op mod ca. 35.000 personer med ingen eller en gymnasial uddannelse, mens der samtidig kan opstå et underskud på op mod ca. 30.000 faglærte og personer med videregående uddannelse, jf. Figur 17.

Det skal understreges, at disse tal er en simpel nedskalering af ovenstående landsprognose, og at der er tale om et scenario, der indebærer en vis usikkerhed¹⁰, bl.a.

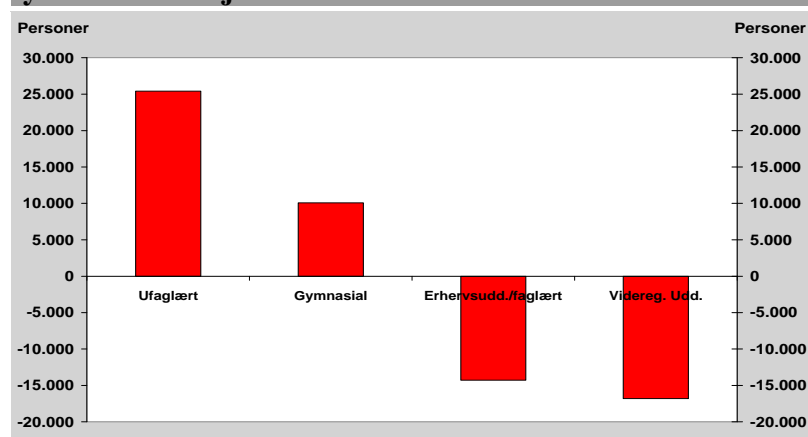
⁹ Jf. AE-Rådet, "Mangel på uddannet arbejdskraft i fremtiden", 2008.

¹⁰ Dette scenario tager ikke højde for arbejdsmarkedets fleksibilitet, hvor der erfaringsmæssigt sker en vis substitution mellem faggrupper, og hvor en faglig mobilitet blandt de ikke-faglærte kan opveje en del af ledighedsstigningerne for gruppen. Dermed er der sandsynligvis tale om en overvurdering.

tages der ikke højde for arbejdsmarkedets fleksibilitet, hvor der erfaringsmæssigt sker en vis substitution mellem faggrupper, og hvor en faglig mobilitet blandt de ikke-faglærte kan opveje en del af ledighedsstigningerne for gruppen. Der vil også reelt være mange jobåbninger for personer uden uddannelse inden for f.eks. service, men manglen på uddannet arbejdskraft forventes at stige markant i det kommende årti.

Den stigende efterspørgsel efter uddannet arbejdskraft skyldes ikke bare de øgede uddannelsesmæssige krav til arbejdsstyrken, men også at mange ældre med uddannelser vil forlade arbejdsmarkedet i de kommende 5-10 år. Arbejdsmarkedet i Syddanmark er således under et dobbelt pres fra både udbuds- og efterspørgselssiden, der stiller store krav til de kommende års beskæftigelses- og uddannelsesindsats.

Figur 17. Anslået ubalance i udbud og efterspørgsel på det syddanske arbejdsmarked i 2018.

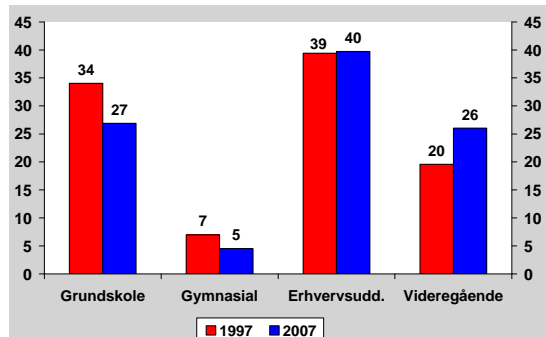

Kilde: AE-rådet og egne beregninger. "Mangel på uddannet arbejdskraft i fremtiden", 2008.
Anm.: Tallene er en nedskalering af AE-rådets prognose for hele landet.

De stigende krav til arbejdsstyrkens uddannelsesniveau kan allerede aflæses af udviklingen på det syddanske arbejdsmarked, jf. Figur 18. Fra 1997 til 2007 er andelen af beskæftigede med videregående uddannelse steget fra 20 pct. til 26 pct. Stigningen er stort set alene sket på bekostning af personer med grundskoleuddannelse.

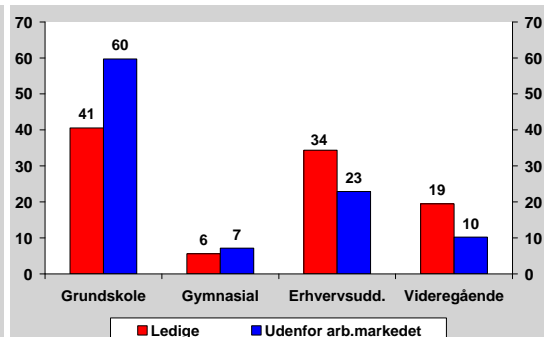
De skærpede kvalifikationskrav på arbejdsmarkedet understreger den store beskæftigelsespolitiske udfordring, som Syddanmark står over for i de kommende år.

Figur 18. Beskæftigede i Syddanmark, fordelt på højeste fuldførte uddannelsesniveau. 1997 og 2007.

Kilde: Jobindsats.dk og egne beregninger
 Anm: Beskæftigede med uoplyst uddannelse er ikke medtaget.

Figur 19. Ledige og personer uden for arbejdsmarkedet i Syddanmark fordelt på højeste fuldførte uddannelsesniveau. 2007.

Kilde: Jobindsats.dk og egne beregninger.

Vigtigheden af en uddannelse understreges endvidere af, at seks ud af ti af de personer, der i dag står uden for arbejdsmarkedet i Syddanmark, kun har grundskole som højeste fuldførte uddannelsesniveau, jf. Figur 19.

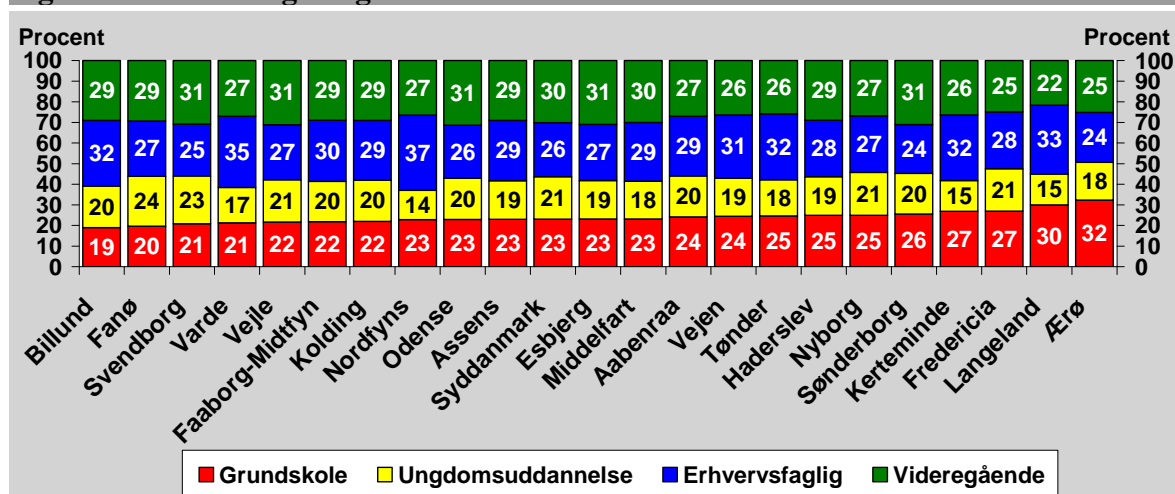
Det samme gælder for fire ud af ti ledige. Uddannelse er således en afgørende faktor i at kunne være aktivt deltagende på arbejdsmarkedet.

De mange kortuddannede blandt de ledige og personer uden for arbejdsmarkedet er en udfordring for regionen, idet de ikke nødvendigvis matcher kravene til personlige egenskaber og kvalifikationer på arbejdsmarkedet. Den nuværende gunstige arbejdsmarkedssituation med mange ledige job både inden for det faglærte og ikke-faglærte arbejdsmarked giver dog optimale rammer for den beskæftigelsespolitiske indsats over for disse grupper.

Hvilken uddannelse får de unge i Syddanmark?

Næsten en fjerdedel (23 pct.) af de elever, der i dag forlader folkeskolen i Syddanmark, forventes ikke at opnå hverken en ungdomsuddannelse eller en kompetencegivende uddannelse indenfor de kommende 10 år, jf. Figur 20. Det kan skabe problemer med i fremtiden at producere den vækst og velstand, som samfundet i dag nyder godt af.

Figur 20. Hvor mange unge får en uddannelse?

Kilde: Undervisningsministeriets profilmodel <http://www.uvm.dk/statistik/tvaergaende/profilmodel/data.htm?menuid=551040> og egne beregninger.

Anm.: Figuren viser det forventede uddannelsesniveau for unge, der afslutter grundskolen i 2006 på 10 års sigt. Opgørelserne for de lidt mindre kommuner er ifølge undervisningsministeriet behæftet med en vis usikkerhed. Se eventuelt metodenotatet om profilmodellen på http://www.uvm.dk/statistik/tvaergaende/profilmodel/documents/profil2006_metode.pdf

Det er et problem, at mange unge ikke gennemfører den påbegyndte erhvervsuddannelse. På landsplan falder 49 pct. af erhvervsskoleeleverne fra, og mange fra frafaldsgruppen påbegynder ikke en ny uddannelse senere.¹¹

Problemet med de mange unge, som ikke opnår en kompetencegivende uddannelse, går på tværs af de syddanske jobcentre, jf. Figur 20. Således er der i alle kommunerne tale om, at mindst hver femte af de unge ikke forventes at få en uddannelse. Problemet er størst i Kerteminde, Fredericia, Langeland og Ærø, hvor endnu flere ikke forventes at få en uddannelse.

Den høje andel af unge, som ikke opnår en kompetencegivende uddannelse, repræsenterer for Syddanmark en betydelig udfordring i forhold til at kunne imødegå, at mange beskæftigede med uddannelse forventes at trække sig tilbage fra arbejdsmarkedet inden for de næste 5-10 år.

Mange uddannede personer forlader arbejdsmarkedet

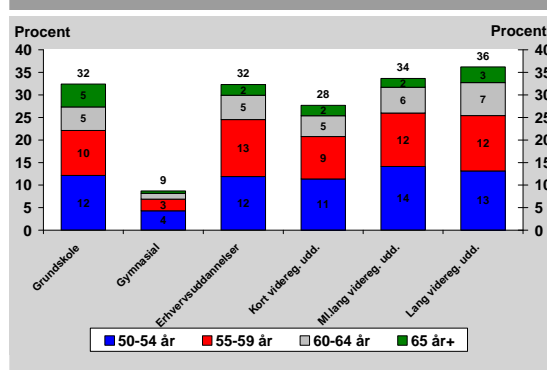
Ca. 20 pct. af de beskæftigede med en faglært, mellemlang eller lang videregående uddannelse er i dag mellem 55 og 64 år, jf. Figur 21. Med andre ord er en stor del af de beskæftigede med kompetencegivende uddannelser tæt på eller over den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder på 61 år.

Det er særligt blandt beskæftigede i landbruget, den offentlige sektor og finanssektoren, at en stor del er over 55 år, jf. Figur 22. Knap 40 pct. alle beskæftigede i Syddanmarks sundhedssystem, offentlig administration, undervisning og i de sociale institutioner er over 50 år. Heraf er mellem 12 og 15 pct. i alderen 55-59 år.

¹¹ Til sammenligning falder kun ca. 20 pct. af eleverne på de gymnasiale uddannelser fra, og fra denne gruppe påbegynder hovedparten en ny uddannelse senere. Kilde: Tal der taler – uddannelsesnøgletal 2007. Udarbejdet af UNI•C Statistik & Analyse for Undervisningsministeriet.

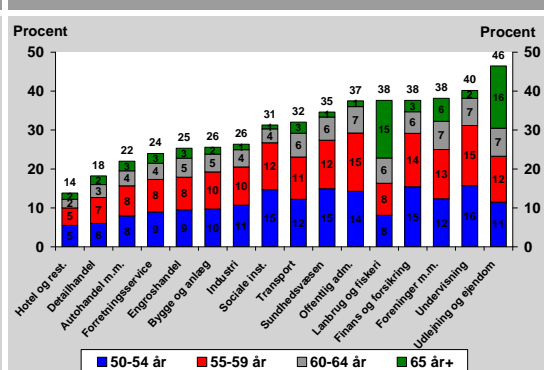
Idet mange offentlige ansatte vælger at gå på efterløn, er udfordringen for Syd-danmark særligt stor i forhold til at skaffe kvalificeret arbejdskraft til den offentlige sektor i de kommende år.

Figur 21. Andelen af beskæftigede på 50-65 år fordelt på uddannelser. 2007.

Kilde: Jobindsats.dk og egne beregninger.
Anm: Beskæftigede med uoplyst uddannelse er ikke medtaget.

Figur 22. Andelen af beskæftigede på 50-65 år fordelt på brancher. 2007.

Kilde: Jobindsats.dk og egne beregninger.

Aldringen af arbejdsstyrken er særligt udtalt inden for bestemte uddannelseskategorier, jf. tabel 2. Blandt sproguddannede, tandlæger og bankuddannede er over halvdelen af samtlige beskæftigede over 50 år. Det ses også, at ca. 20 pct. eller mere af disse grupper udgøres af personer mellem 55-59 år. Blandt regionens ca. 1.000 klinikassistenter er det hele 27 pct., som er i denne aldersgruppe.

Det meget store antal folkeskolelærere, der nærmer sig tilbagetrækningsalderen, udgør en særlig udfordring – ikke bare i Region Syddanmark, men i landet som helhed.

Omkring 40 pct. af personer uddannet som murere og snedkere er ligeledes over de 50 år. Det betyder, at en stor del af den faglærte arbejdsstyrke på lidt længere sigt også må forventes at trække sig tilbage fra arbejdsmarkedet.

Tabel 2. Andel beskæftigede 50-66-årige og beskæftigede i alt fordelt på uddannelser i Syddanmark og hele landet, 2007.

	Syddanmark					Hele landet
	Antal beskæftigede i alt	Andel 50-54 år	Andel 55-59 år	Andel 60-66 år	Andel 50-66 i alt	Andel 50-66 i alt
Sprog udd. (kvu, mvu)	1.685	29%	19%	10%	58%	60%
Arkitekt	562	20%	22%	15%	57%	44%
Tandlæge	892	20%	20%	16%	55%	50%
Bankuddannede	6.606	20%	23%	9%	52%	49%
Bibliotekar	641	24%	17%	9%	51%	49%
Tandklinik assistent	1.040	17%	27%	7%	50%	47%
Folkeskolelærer	18.594	18%	17%	9%	45%	46%
Politi inkl. forsvar	2.801	18%	17%	9%	44%	39%
Læge	3.394	16%	15%	12%	43%	40%
Snedker	4.252	16%	18%	9%	43%	42%
Psykologi	520	15%	18%	10%	43%	36%
Murer	4.155	16%	15%	8%	39%	40%
Socialrådgivere	3.212	19%	14%	5%	38%	41%
Uddannelse i alt	583.748	12%	11%	6%	28%	28%

Kilde: Jobindsats.dk og egne beregninger.

Syddanmark står således over for en flersidet udfordring, hvor både mange personer og mange kvalifikationer vil forlade arbejdsmarkedet, samtidig med at kravene til kvalifikationer er stigende på arbejdsmarkedet. Det er derfor afgørende, at arbejdsstyrken ikke alene forøges i de kommende år, men også at uddannelsesniveaue styrkes. I den forbindelse er det afgørende, at de unge indtrædere på arbejdsmarkedet i højere grad end hidtil opnår en kompetencegivende uddannelse.

3. Udviklingen i udbuddet af arbejdskraft

I det følgende gives et overblik over den overordnede udvikling i og sammensætning af jobcenterets målgrupper i Syddanmark.

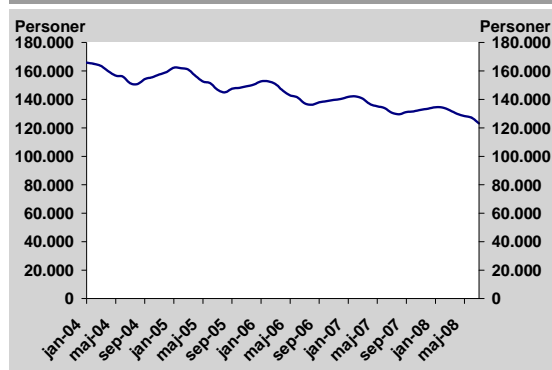
3.1. Udviklingen i jobcenterets målgrupper

Antallet af offentligt forsørgede i Syddanmark er faldet med ca. 40.000 personer, eller godt 25 pct., i de sidste fire år, jf. Figur 23. Det er især et fald i antallet af dagpenge- og kontanthjælpsmodtagere, som ligger bag denne udvikling, jf. Figur 24. Herudover kan følgende bemærkes om udviklingen i jobcentres målgrupper:

- Antallet af dagpengemodtagere er faldet fra et niveau på ca. 43.000 personer i begyndelsen af 2004 til under 8.000 personer i juni 2008 – et fald på over 80 pct.
- Ligeledes er antallet af kontanthjælpsmodtagere også faldet markant i perioden – fra 30.000 personer til knap 20.000 personer.
- Fra juni 2006 til juni 2008 er antallet af sygedagpengemodtagere steget med ca. 1.500 personer til et niveau på godt 20.000.

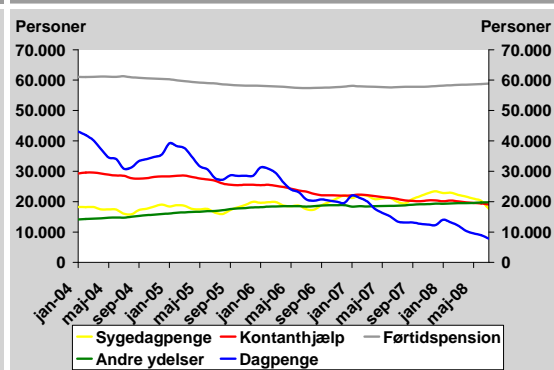
Den generelt positive udvikling i beskæftigelsen er ikke i samme grad kommet den tungere del af jobcentermålgrupperne til gode, dvs. modtagerne af revalidering, ledigheds- og fleksjobydelse (jfr. ”andre ydelser”). Antallet af ydelsesmodtagere i denne gruppe er steget med ca. 1.200 personer i de sidste to år til et niveau på ca. 20.000 personer.

Figur 23. Udviklingen i antallet af offentligt forsørgede i Syddanmark. Jan. 2004 – Juni 2008.

Kilde: Jobindsats.dk og egne beregninger
Anm.: Fuldtidspersoner. Inkl. førtidspension. Eksl. SU og folkepension.

Figur 24. Udviklingen i de store ydelsesgrupper. Jan. 2004 – Juni 2008.

Kilde: Jobindsats.dk og egne beregninger.
Anm.: Fuldtidspersoner. Kontanthjælp inkluderer starthjælp og introduktionsydelse. Andre ydelser er: (For-)Revalidering, ledighedsydelse og fleksjob.

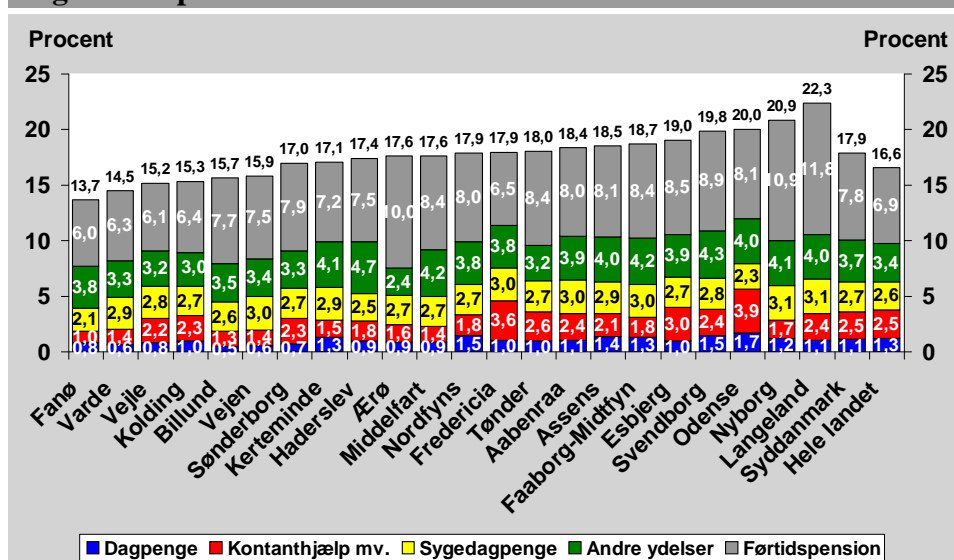
Faldet i antallet af offentligt forsørgede betyder, at der i 2. kvartal 2008 er i alt ca. 123.000 ydelsesmodtagere i Syddanmark, hvilket svarer til ca. 17 pct. af befolkningen i den erhvervsaktive alder, jf. Figur 23.

Omfanget af offentligt forsørgede i de enkelte kommuner varierer betydeligt, og forsørgelsesgraden spænder fra 13,7 pct. til 22,3 pct.

Spredningen skyldes især, at der er stor forskel på omfanget af personer på førtidspension i de enkelte kommuner. Niveaueet spænder fra 5,7 pct. til 11,3 pct. af de 16-66-årige borgere i kommunerne.

Dernæst skyldes spredningen, at der i nogle kommuner er en betydelig højere kontanthjælpsgrad end i andre kommuner. Her skiller særligt Fredericia og Odense sig ud med kontanthjælpsgrader på hhv. 3,6 og 3,9 pct., mens kontanthjælpsgraden i eksempelvis Billund kun er 1,2 pct.

Figur 25. Antallet af offentligt forsørgede i pct. af 16-64-årige befolkning fordelt på kommuner. 2. kvartal 2008.

Kilde: Jobindsats.dk og egne beregninger.

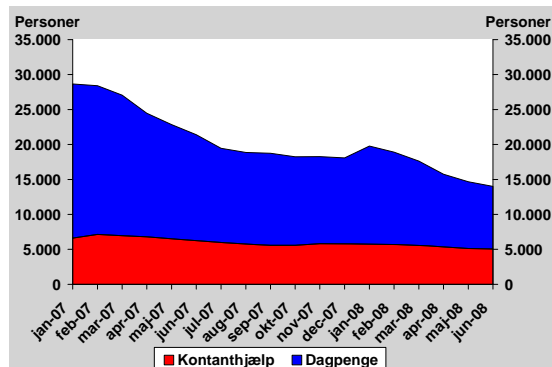
Anm.: Fuldtidspersoner. Kontanthjælp inkluderer starthjælp og introduktionsydelse. Andre ydelser er: (For-) Revalidering, ledighedsydelse og fleksjob.

3.2. De arbejdsmarkedsparate ledige

De senere års positive udvikling på arbejdsmarkedet i Syddanmark har betydet, at ledigheden er reduceret betydeligt. Antallet af ledige er faldet med over 50 pct. - fra et niveau på ca. 28.500 til ca. 14.000 fuldtidspersoner, jf. Figur 26.

Det er særligt et fald i antallet af dagpengemodtagere, som ligger bag den positive udvikling. Der er i perioden blevet ca. 13.000 færre dagpengemodtagere og ca. 2.000 færre kontanthjælpsmodtagere i match 1-3.

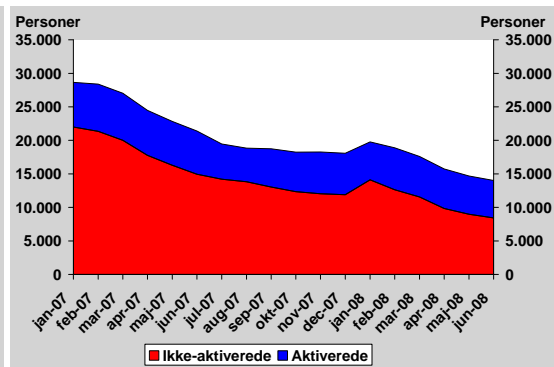
Figur 26. Udviklingen i antal bruttoledige fordelt på ydelse. jan. 2007 – jun. 2008.

Kilde: Jobindsats.dk og egne beregninger.

Anm.: Fuldtidspersoner. Bruttoledige er dagpengemodtagere, arbejdsmarkedsparate kontanthjælpsmodtagere og arbejdsmarkedsparate på starthjælp.

Figur 27. Udviklingen i antal bruttoledige fordelt på aktive og passive. Jan. 2007 – jun. 2008.

Kilde: Jobindsats.dk og egne beregninger.

Anm.: Fuldtidspersoner. Bruttoledige er dagpengemodtagere samt arbejdsmarkedsparate kontanthjælps- og starthjælpsmodtagere.

Antallet af ledige, der deltager i aktive tilbud, har stort set været uændret siden etableringen af jobcentrene, jf. figur 29. Ca. 2.400 kontanthjælpsmodtagere og 3.300 dagpengemodtagere aktiveres løbende, hvilket indebærer en stigende aktiveringsgrad i takt med ledighedsfaldet. Aktiveringsgraden er således steget fra 23 pct. til 40 pct. i perioden siden 1. januar 2007.

Hvad karakteriserer de bruttoledige?

De ledige kontanthjælpsmodtagere har som helhed en længere afstand til arbejdsmarkedet end dagpengemodtagerne. Det kommer bl.a. til udtryk ved, at knap 60 pct. af kontanthjælpsmodtagerne er placeret i match 3 og således kun vurderes at matche arbejdsmarkedets krav delvist. Til sammenligning befinder kun 7 pct. af dagpengemodtagerne sig i match 3.

Desuden er der tale om, at kontanthjælpsmodtagerne i match 1-3 som helhed har længere ledighedsforløb end dagpengemodtagerne. I gennemsnit modtager de forsikrede ledige dagpenge i godt 14,2 uger i løbet af et år, mens de ikke-forsikrede ledige i gennemsnit modtager kontanthjælp i ca. 20 uger i løbet af et år, jf. Tabel 3.

Herudover følgende profiler fremhæves for de to grupper:

- Der er en overvægt af kvinder blandt både dagpenge- og kontanthjælpsmodtagerne. Kvindernes andel udgør hhv. 56 pct. og 62 pct. af grupperne.
- Aldersprofilen i de to grupper er meget forskellig. Blandt kontanthjælpsmodtagerne er ca. 53 pct. under 30 år og ca. 6 pct. over 50 år. Til sammenligning er ca. 15 pct. af dagpengemodtagerne under 30 år og ca. 33 pct. over 50 år.
- Der er flere personer med en ikke-vestlig baggrund blandt kontanthjælpsmodtagerne (21 pct.) end blandt dagpengemodtagerne (10 pct.).

Tabel 3. Karakteristika for ledige dagpenge- og kontanthjælpsmodtagere. Region Syddanmark, 2. kvartal 2008.

	Dagpengemodtagere	Kontanthjælpsmodtagere
Antal	▪ 9.600 fuldtidspersoner fordelt på 19.600 berørte personer.	▪ 4.500 fuldtidspersoner fordelt på 6.500 berørte personer.
Køn	▪ Flest er kvinder (56 pct.)	▪ Flest er kvinder (62 pct.)
Alder	▪ 15 pct. er under 30 år. ▪ Ca. en tredjedel er over 50 år.	▪ 53 pct. er under 30 år. ▪ 6 pct. er over 50 år.
Herkomst	▪ Ca. 10 procent har ikke-vestlig baggrund (ca. 1.000 personer).	▪ 21 pct. har ikke-vestlig baggrund (ca. 1.000 personer).
Match	▪ 46 pct. er i matchkategori 1 ▪ 47 pct. er i matchkategori 2 ▪ 7 pct. er i matchkategori 3	▪ 8 pct. er i matchkategori 1 ▪ 35 pct. er i matchkategori 2 ▪ 57 pct. er i matchkategori 3
Varighed	▪ I gennemsnit modtog de forsikrede ledige dagpenge i 14,2 uger. ▪ 68 pct. af alle forløb er under 26 uger. ▪ Knap 6 pct. har lange forløb på over 2 år.	▪ Den gennemsnitlige varighed på ydelsen er 20 uger. ▪ 82 pct. af alle forløb er under 26 uger. ▪ Knap 8 pct. har lange forløb på over et år.
A-kasse	▪ Blandt de forsikrede ledige er flest medlem af de følgende a-kasser: 3F (28 pct.), HK (14 pct.), Kristelig (10 pct.) og FOA (7 pct.), ASE (5,4 pct.).	

Kilde: Egne beregninger baseret på jobindsats.dk og Beskæftigelsesministeriets DREAM-register.

Anm: Fuldtidspersoner. Bruttoledighed. Tallet for den gennemsnitlige varighed på dagpenge er opgjort for det seneste rullende år, dvs. 3. kv. 2007 – 2. kv. 2008. Forløbslængder er opgjort som antallet af uger/år, som personerne ubrudt har været på ydelsen, og er opgjort på den sidste udbetalingsdag i juli 2008.

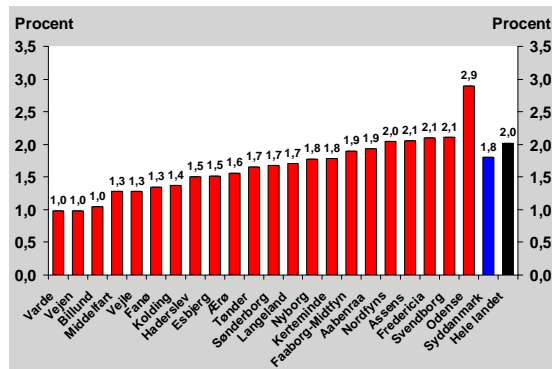
Bruttoledigheden fordelt på kommuner

Antallet af bruttoledige udgør 1,8 pct. af befolkningen i den erhvervsaktive alder i Syddanmark, jf. Figur 28.

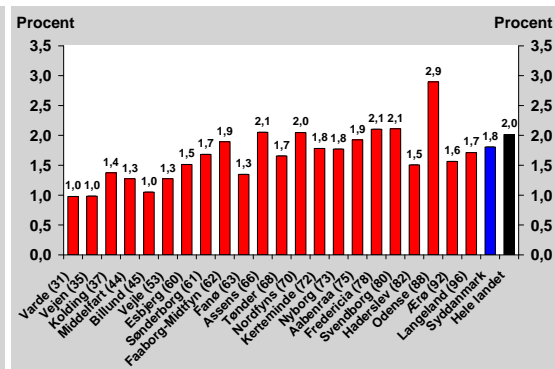
Der er betydelig variation blandt de enkelte kommuner i regionen – fra en til knap tre procent. Det afspejler bl.a., at rammevilkårene er forskellige i kommunerne, jf. Figur 29. Forskellene mellem kommunerne kan således et godt stykke ad vejen forklares med forskelle i rammevilkår.

En del kommuner synes dog at ”sprænge” rammerne, hvilket peger i retning af, at der fortsat er et arbejdskraftpotentiale blandt de bruttoledige i nogle kommuner.

Figur 28. Bruttoledighedsgrad fordelt på kommuner i august 2008.

Figur 29. Bruttoledighedsgrad fordelt på kommuner og rangordnet efter rammevilkår. 2. kvartal 2008.

Kilde: Jobindsats.dk, SFI/AKF og egne beregninger.

Anm.: Fanø er medregnet i Esbjerg. Ærø er medregnet i Svendborg. Kommunerne er i figur 30 rangordnet efter deres rammevilkår på dagpengeområdet, baseret på beregninger af SFI og AKF. Placering i rangordningen er angivet i parentes og skal læses på følgende måde: Jo højere placering i rangordenen, jo mindre gunstige rammevilkår.

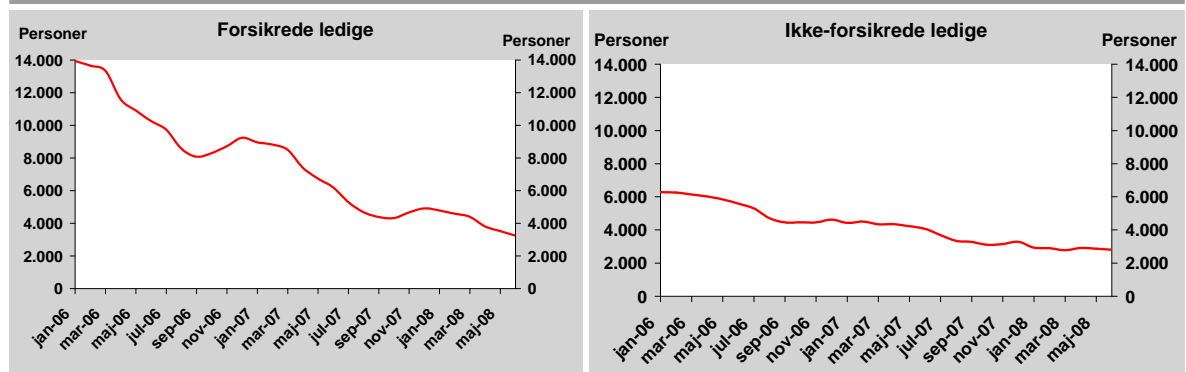
Selv om ledigheden målt i fuldtidspersoner er relativ høj i en del kommuner, kan det være vanskeligt at realisere et yderligere arbejdskraftpotentiale, da en stor del af ledighedsforløbene er korte. Af denne grund har de beskæftigelsespolitiske mål i flere år fokuseret på at nedbringe antallet af personer med mindst 13 ugers sammenhængende ledighed, den såkaldte arbejdskraftreserve.

3.3. Arbejdskraftreserven

Siden begyndelsen af 2006 er arbejdskraftreserven nedbragt med ca. 70 pct. i Syddanmark.

Antallet af dagpengemodtagere i arbejdskraftreserven er reduceret fra ca. 14.000 personer til ca. 3.200 personer, jf. Figur 30. Der er ligeledes tale om et markant fald i arbejdskraftreserven blandt kontanthjælpsmodtagerne. Over perioden er antallet faldet fra ca. 6.300 til ca. 2.800 personer, jf. figur 31.

Figur 30 og 31: Udviklingen i arbejdskraftreserven. Syddanmark. Jan.2006–Juni2008

Kilde: Jobindsats.dk og egne beregninger.

Anm.: Arbejdskraftreserven omfatter personer, der er fuldtidsbruttoledige (ledighed og aktivering) den sidste hele uge i måneden, og som forinden havde 12 ugers sammenhængende fuldtidsbruttoledighed.

Hvad kendetegner arbejdskraftreserven?

De arbejdsmarkedsparate ledige repræsenterer et vigtigt potentiale på det syddanske arbejdsmarked. Der er tale om en gruppe på ca. 6.000 ledige, hvoraf ca. halvdelen er forsikrede ledige og den andel halvdel er kontanthjælpsmodtagere, jf. Tabel 4.

Blandt de forsikrede ledige er ca. en tredjedel placeret i match 1. Det samme gælder for kun 10 pct. af de ikke-forsikrede ledige, jf. Tabel 4.

En stor del af arbejdskraftreserven blandt kontanthjælpsmodtagere befinder sig et stykke vej fra arbejdsmarkedet. Således vurderer jobcentrene, at ca. 60 pct. af kontanthjælpsmodtagerne kun matcher arbejdsmarkedets krav delvist (match 3). Den tilsvarende andel for dagpengemodtagerne er på 8 pct.

Tabel 4. Karakteristika for personer i arbejdskraftreserven (fuldtidspersoner). Region Syddanmark. 2. kvartal 2008.

	Dagpengemodtagere	Kontanthjælpsmodtagere
Antal	▪ Ca. 3.000 personer	▪ Ca. 3.000 personer
Køn	▪ Flest er kvinder (ca. 60 pct.)	▪ Flest er kvinder (ca. 70 pct.)
Alder	▪ 12 pct. er under 30 år. ▪ Ca. 40 pct. er over 50 år.	▪ 50 pct. er under 30 år. ▪ 6 pct. er over 50 år.
Herkomst	▪ 12 pct. har ikke-vestlig baggrund.	▪ 25 pct. har ikke-vestlig baggrund.
Match	▪ 33 pct. er i matchkategori 1 ▪ 59 pct. er i matchkategori 2 ▪ 8 pct. er i matchkategori 3	▪ 10 pct. er i matchkategori 1 ▪ 29 pct. er i matchkategori 2 ▪ 61 pct. er i matchkategori 3
Varighed	▪ 27 pct. af alle forløb er ét år eller derover.	▪ 60 pct. af alle forløb er ét år eller derover.
A-kasse	▪ Flest er medlemmer af de følgende a-kasser: 3F (28 pct.), HK (17 pct.), FOA (10 pct.), Kristelig (7 pct.), ASE (4 pct.).	

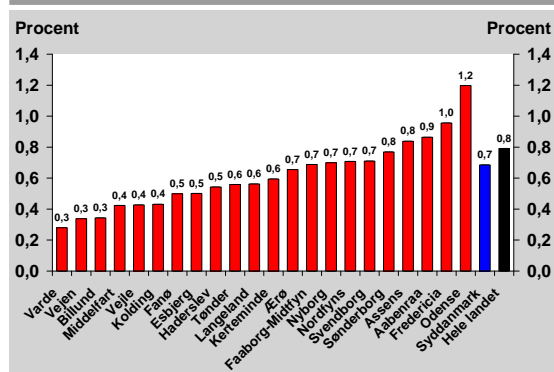
Kilde: Egne beregninger baseret på jobindsats.dk.

Anm: Bruttoledighed. Vedr. match: Straksmatch er inkluderet i match 1.

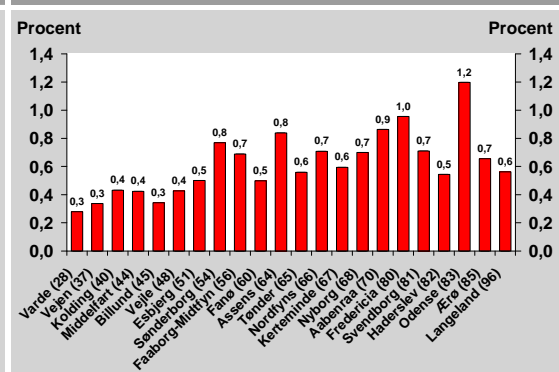
Arbejdskraftreserven fordelt på kommuner

Arbejdskraftreservens omfang varierer i kommunerne - fra 0,3 til 1,2 pct., jf. Figur 32. Variationerne kan delvist forklares med forskellige rammevilkår, jf. Figur 33. Der synes dog at være kommuner, som "sprænger" rammerne - eksempelvis Haderslev.

Figur 32. Arbejdskraftreserven i pct. af den 16-64-årige befolkning. Syddanmark. 2. kvartal 2008.

Figur 33. Arbejdskraftreserven i pct. af den 16-64-årige befolkning, rangordnet efter rammevilkår. Syddanmark. 2. kvartal 2008.

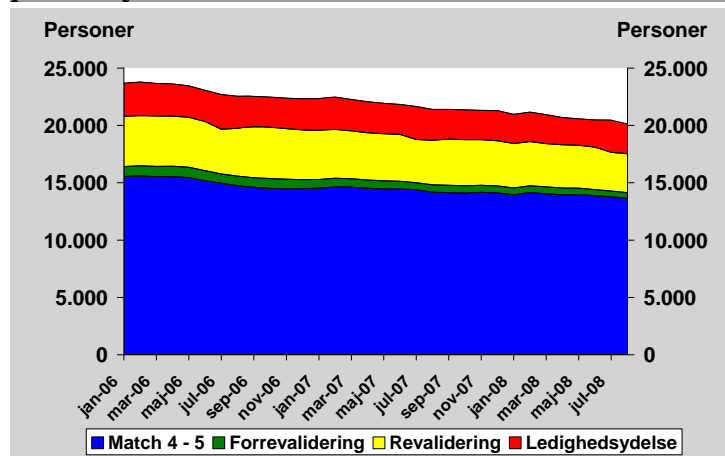
Kilde: Jobindsats.dk, SFI/AKF og egne beregninger.

Anm.: Kommunerne er rangeret efter deres rammevilkår for beskæftigelsesindsatsen. Placering i rangordningen er angivet i parentes og skal læses på følgende måde: Jo højere placering i rangordenen, jo mindre gunstige rammevilkår.

3.4. De tungere ydelsesgrupper i jobcenteret

Gennem de seneste 2½ år har der været et relativt jævnt fald i antallet af personer i de tungere ydelsesgrupper i jobcenteret, dvs. kontanthjælpsmodtagere i match 4-5, modtagere af revalidering og ledighedsydelse, jf. Figur 34.

Figur 34. Udvikling i antallet af personer i målgrupperne. Syddanmark. Januar 2006-Juli 2008.

Kilde: Jobindsats.dk
Anm: Fuldtidspersoner.

Det samlede antal i de tungeste målgrupper er faldet med ca. 3.500 personer til i alt 20.000 personer i juli 2008. Det er især antallet af kontanthjælpsmodtagere i match 4-5, som er faldet, og gruppen udgør i dag ca. 13.500 personer.

Det kan bl.a. fremhæves en række karakteristika for de tungere ydelsesgrupper i jobcenteret:

- Der er generelt overvægt af kvinder på tværs af de tre ydelsestyper. Det gælder især blandt modtagere af ledighedsydelse, hvor knap 70 pct. er kvinder.
- Blandt kontanthjælpsmodtagerne i match 4-5 er knap en tredjedel under 30 år. Den omvendte tendens gør sig gældende for modtagere af ledighedsydelse, hvor 43 pct. er over 50 år.
- En fjerdedel af kontanthjælpsmodtagerne i match 4-5 har en ikke-vestlig baggrund. Det samme gør sig kun gældende for 6-7 pct. blandt modtagere af ledighedsydelse og (for-)revalidering.

Tabel 5. Karakteristika for ikke-arbejdsmarkedsparate kontanthjælpsmodtagere samt modtagere af revaliderings- og ledighedsydelse. Region Syddanmark. 2. kvartal 2008.

	Kontanthjælp (match 4-5)	Revalidering (inkl. for- revalidering)	Ledighedsydelse
Antal	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ca. 14.000 personer fordelt på ca. 15.500 berørte. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 3.740 revalidenter ▪ 550 for-revalidenter ▪ I alt ca. 4.300 personer fordelt på 4.700 berørte. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ca. 2.350 personer fordelt på 3.600 berørte.
Køn	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Flest er kvinder (ca. 55 pct.) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Flest er kvinder (66 pct.) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Flest er kvinder (69 pct.)
Alder	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 30 pct. er under 30 år. ▪ 16 pct. er over 50 år. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 25 pct. er under 30 år. ▪ 10 pct. er over 50 år. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 5 pct. er under 30 år. ▪ 43 pct. er over 50 år.
Herkomst	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ca. en fjerdedel har ikke-vestlig baggrund. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ca. 6 pct. har ikke-vestlig baggrund. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ca. 7 pct. har ikke-vestlig baggrund.
Match	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 72 pct. er i matchkategori 4 ▪ 28 pct. er i matchkategori 5 		
Varighed	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Den gennemsnitlige varighed på ydelsen er 37 uger. ▪ Ca. 30 pct. af alle forløb er mindre end 26 uger. ▪ 36 pct. har lange forløb på over to år. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Den gennemsnitlige varighed på for-revalidering er 30 uger. ▪ Den gennemsnitlige varighed på revalidering er 33 uger. ▪ Ca. 30 pct. af alle forløb er mindre end 26 uger. ▪ 26 pct. har lange forløb på over to år. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Den gennemsnitlige varighed på ydelsen er 20 uger. ▪ 56 pct. af alle forløb er mindre end 26 uger. ▪ 13 pct. har lange forløb på over to år.

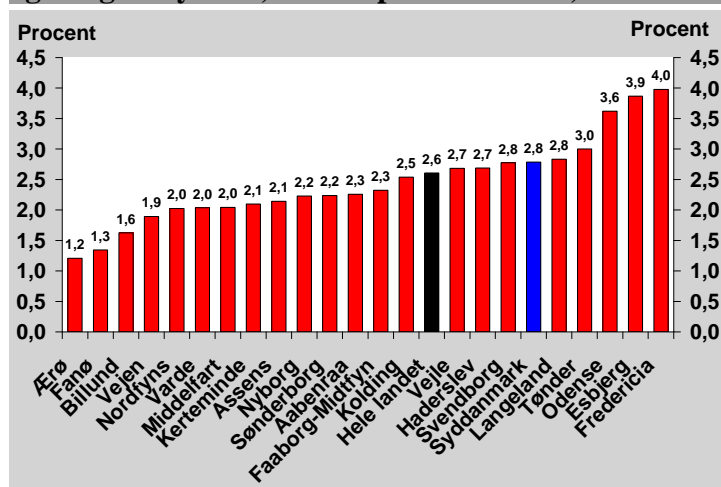
Kilde: Egne beregninger baseret på jobindsats.dk.

Anm: Fuldtidspersoner. Bruttoledighed. Vedr. varighed: Tallet for den gennemsnitlige varighed på dagpenge er opgjort for det seneste rullende år, dvs. 4. kv. 2007 – 3. kv. 2008. Forløbslængder er opgjort som antallet af uger/år, som personerne ubrudt har været på ydelsen, og er opgjort på den sidste udbetalingsdag i august 2008.

De tungeste målgrupper fordelt på kommuner

Den relative størrelse af de tungere ydelsesgrupper varierer markant mellem de syddanske kommuner. Gruppernes andel af den erhvervsaktive befolkning spænder fra 1,2 pct. til 4,0 pct., jf. Figur 35. I gennemsnit udgør de tungere grupper 2,8 pct. af den erhvervsaktive befolkning i Syddanmark – det er 0,2 procent point højere end på landsplan.

Figur 35. Andel på kontanthjælp (4-5), revalidering og ledighedsydelse, fordelt på kommuner, Juli 2008.

Kilde: Jobindsats.dk og egne beregninger.

Anm: I pct. af den 16-64-årige befolkning. Revalidering er inkl. for-revalidering.

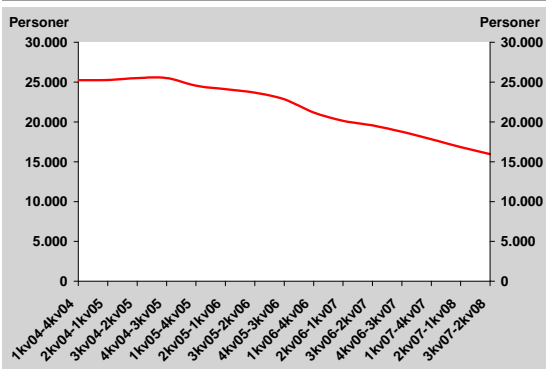
Kontanthjælp er inkl. starthjælp.

3.5. Personer på kanten af arbejdsmarkedet

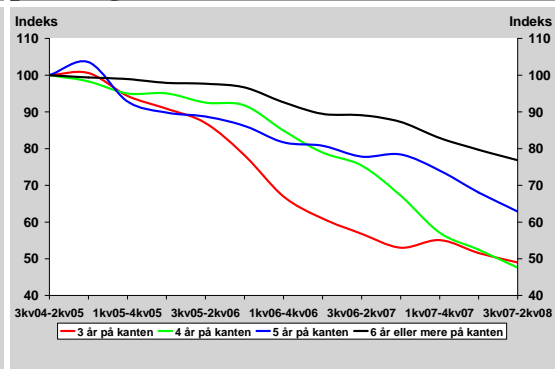
Ser man på tværs af målgrupperne i jobcentrene, er der tale om en større gruppe af personer, der har været offentligt forsørget i flere år og kan betegnes som værende på kanten af arbejdsmarkedet.¹² Det drejer sig i Syddanmark om ca. 16.000 personer.

Samlet er antallet af personer på kanten af arbejdsmarkedet faldet fra godt 25.000 til 16.000 i de sidste fire år – det svarer til et fald på over 60 pct., jf. Figur 36.

Figur 36. Antal personer på kanten af arbejdsmarkedet i Syddanmark. Rullende år.

Figur 37. Antal personer på kanten af arbejdsmarkedet i Syddanmark, fordelt på varighed. Rullende år.

Kilde: Jobindsats.dk og egne beregninger

¹² Den tværgående kategori "Personer på kanten" er defineret som alle personer på tværs af ydelsesgrupper, der i de sidste tre år eller mere har været offentligt forsørget i over 80 pct. af hvert af årene. Flg. Ydelser er omfattet: Dagpenge, kontanthjælp, starthjælp, revalidering, for-rev., introduktionsydelse, sygedagpenge, ledighedsydelse.

En del af gruppen har forladt arbejdsmarkedet, mens andre har nydt godt af opsvinget i de senere år. Det illustreres bl.a. af, at det især er personerne, som har befundet sig kortest tid på kanten af arbejdsmarkedet, der har forladt gruppen, jf. Figur 37.

Det skal bemærkes, at den klart største gruppe udgøres af de personer, der har været seks år eller mere på kanten af arbejdsmarkedet. De udgør knap 8.500 personer i 2. kvartal 2008, efterfulgt af ca. 3.300 personer med tre år på kanten.

Personer på kanten af arbejdsmarkedet består overvejende af kontanthjælpsmodtagere og har en klar overvægt af kvinder i alle ydelsesgrupper, jf. Tabel 6. Herudover skal det bemærkes, at godt 25 pct. af alle personer på kanten af arbejdsmarkedet i Syddanmark har en ikke-vestlig baggrund.

Tabel 6. Personer på kanten fordelt på ydelsesgrupper, Syddanmark, 3.kvt.07-2.kvt.08.

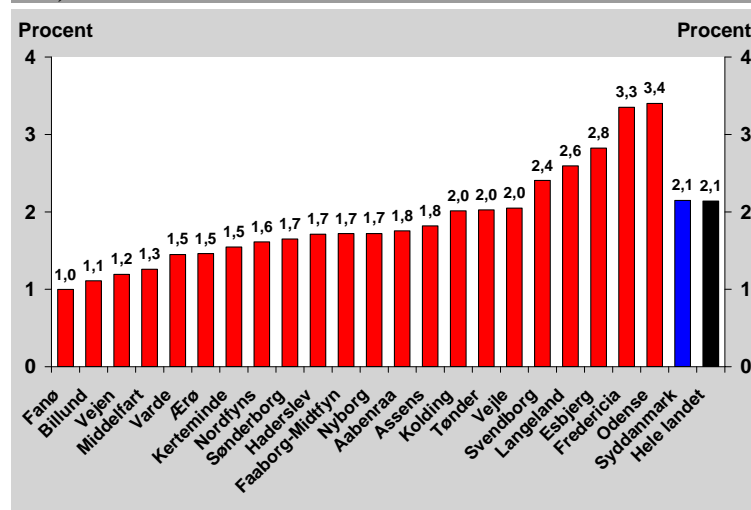
	I alt		Kvinder		Mænd	
	Antal	Pct.	Antal	Pct.	Antal	Pct.
A-dagpenge	1.018	6,4	588	58	430	42
Kontanthjælp	10.566	66,4	6.579	62	3.987	38
Revalidering	2.272	14,2	1.567	69	705	31
Sygedagpenge	1.203	7,5	781	65	422	35
Ledighedsydelse	874	5,5	650	74	224	26
I alt	15.973	100,0	10.191		5.782	

Kilde: Jobindsats.dk og egne beregninger.

Anm: Kontanthjælp er inkl. starthjælp. Revalidering er inkl. for-revalidering. Fordeling på ydelsesgrupper sker på basis af ydelsesstatus ultimo perioden.

Samlet set udgør personer på kanten af arbejdsmarkedet ca. 2 pct. af den erhvervsaktive befolkning i Syddanmark, jf. Figur 38. Ses der på de enkelte kommuner i Syddanmark, varierer størrelsen af gruppen betydeligt. Den kommunale variation spænder fra 1 til godt 3 pct. af den erhvervsaktive befolkning.

Figur 38. Personer på kanten af arbejdsmarkedet i pct. af befolkningen, fordelt på de syddanske kommuner, 3. kvrt. 2007 – 2. kvrt. 2008.

Kilde: Jobindsats.dk og egne beregninger.

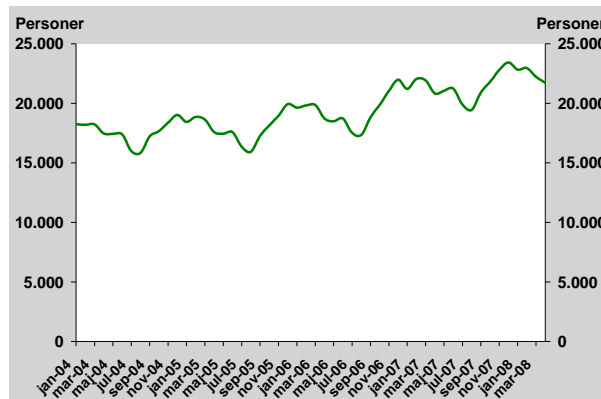
I en situation med mangel på arbejdskraft kan personerne på kanten af arbejdsmarkedet udgøre et potentiale for et øget arbejdsudbud. Hvis de fem kommuner i Syddanmark, der ligger over gennemsnittet for hele regionen, fik reduceret størrelsen af gruppen til netop gennemsnittet, ville det svare til, at godt 2.500 personer kom tættere på arbejdsmarkedet.

3.6. Sygedagpengemodtagere

Gennem de seneste 4 år er antallet af fuldtidspersoner på sygedagpenge i Syddanmark steget markant. Siden april 2004 er antallet af personer på sygedagpenge steget fra 17.500 til næsten 23.000 fuldtidspersoner i april 2008, jf. Figur 39. Sygedagpengefraværet er således steget med 31 pct. i Syddanmark, hvilket er en kraftigere stigning end i hele landet (23 pct.).

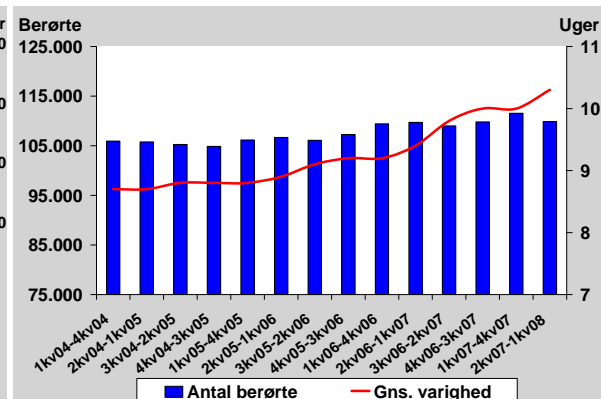
Det stigende sygedagpengefravær begrænser udbuddet af arbejdskraft og medvirker til at lægge yderligere pres på et stramt arbejdsmarked. Aktuelt overstiger antallet af sygedagpengemodtagere antallet af ledige, og der er således – antalsmæssigt – et større beskæftigelsespotentiale i gruppen af sygedagpengemodtagere.

Figur 39. Udviklingen i antallet af fuldtids-personer på sygedagpenge i Syddanmark fra januar 2004 til april 2008.

Kilde: Udtæk fra jobindsats.dk og egne beregninger.

Figur 40. Udviklingen i antallet af berørte og den gennemsnitlige varighed af sygedagpenge (rullende år).

Kilde: Udtæk fra jobindsats.dk og egne beregninger.

Det er primært varigheden af sygedagpenge, som er steget i løbet af de senere år, jf. Figur 40. Fra 4. kvartal 2004 til 1. kvartal 2008 er den gennemsnitlige varighed af sygedagpengeforløb steget med ca. 18 pct. Antallet af berørte er i samme periode steget med ca. 4 pct. Det stigende sygedagpengefravær skyldes således primært, at sygeperioderne er blevet længere.

Udviklingen skyldes en række faktorer, herunder at flere personer via lovgivningen har fået adgang til sygedagpenge i længere tid, og at personer på vej til førtidspension venter længere på tilkendelsen som følge af øgede dokumentationskrav i sagsbehandlingen og dermed bliver længere tid i sygedagpengeordningen. Desuden betyder en øget travlhed på arbejdspladserne, at der er vækst i antallet af arbejdsulykker, bl.a. inden for bygge/anlæg og sociale institutioner. Hertil kommer, at en del skjult sygefravær er blevet synligt, fordi flere har fået adgang til sygedagpenge, og fordi psykiske sygdomme og lidelser italesættes mere end tidligere.

Hvad kendetegner sygedagpengemodtagerne?

Sygedagpengemodtagerne er bl.a. kendetegnet ved:

- Over 60 pct. af alle sygedagpengeforløb varer under et halvt år. Blandt de kategoriserede sygedagpengemodtagere vurderes over halvdelen af sagerne som længerevarende sygeforløb. Ca. en fjerdedel har forløb på over to år.
- Der er en overvægt af kvinder.
- Der er en overvægt af personer mellem 40-50 år og over 50 år.
- Medlemmer af 3F og FOA har flere sygeforløb end andre.
- Kun ca. hver 16. sygedagpengemodtager har en ikke-vestlig baggrund.

Tabel 7. Karakteristika for sygedagpengemodtagere i Syddanmark. 1. kvartal 2008 (fuldtidspersoner).

Antal	▪ Ca. 22.700 fuldtidspersoner fordelt på 56.000 berørte.
Køn	▪ Flest er kvinder (58 pct.)
Alder	▪ 12 pct. er under 30 år. ▪ 30 pct. er 40-50 år. ▪ 21 pct. er over 50 år.
Herkomst	▪ 6 pct. har en ikke-vestlig baggrund (personer fra Balkan udgør ca. 35 pct. af alle modtagerne i denne gruppe).
Visitations-kategori	▪ 63 pct. har fået en visitationskategori, og heraf udgør: ▪ 22 pct. enkle sager ▪ 22 pct. risikosager ▪ 56 pct. længerevarende sygeforløb
Varighed	▪ Den gennemsnitlige varighed på ydelsen er godt 10 uger. ▪ 63 pct. af alle forløb er mindre end 26 uger*. ▪ 23 pct. har lange forløb på over to år.
A-kasse	▪ A-kasser med flest sygedagpengeforløb: 3F (22 pct.), FOA (11 pct.), Kristelig (9 pct.), HK (8 pct.), ASE (6 pct.), Metal (4 pct.).

Kilde: Egne beregninger baseret på jobindsats.dk og DREAM.

* Varighederne af igangværende forløb opgjort ultimo april 2008.

Branchebestemt sygefravær

En række brancher har et særlig højt sygefravær, jf. Figur 41. Det drejer sig især om sociale institutioner og industrien samt i mindre grad forretningsservice, bygge og anlæg samt undervisning.¹³ Disse brancher tegner sig tilsammen for 54 pct. af beskæftigelsen og ca. 60 pct. af sygedagpengefraværet i Syddanmark.

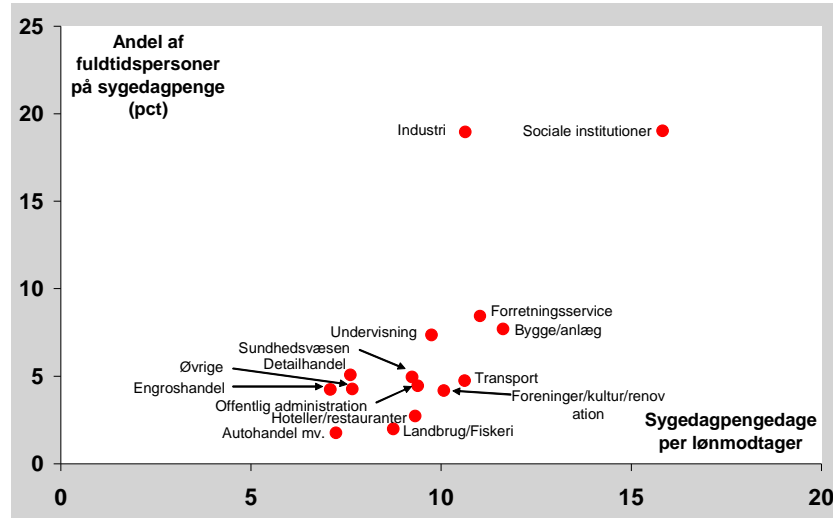
I gennemsnit har brancherne godt 10 sygedagpengedage pr. beskæftiget, jfr. Figur 41. Det højeste sygefravær findes inden for sociale institutioner, som har 16 sygedagpengedage pr. beskæftiget.¹⁴

Sociale institutioner udskiller sig ved at have både en høj andel af det samlede sygedagpengefravær og lange sygedagpengeforløb. Det hænger bl.a. sammen med, at lønmodtagerne i branchen udsættes for en kombination af fysiske og psykiske påvirkninger fra arbejdsmiljøet: Følelsesmæssige krav, belastende arbejdsstillinger, anstrengende arbejde, tunge løft, skæve arbejdstider, mindre hensyn til familieliv.

¹³ Forretningsservice omfatter bl.a. rengøringsvirksomheder, som har et højt sygefravær.

¹⁴ Det samlede sygefravær er endnu større, når de arbejdsgiverbetalte dage medregnes.

Figur 41. Omfanget af sygefravær fordelt på brancher i Syddanmark, 2007.

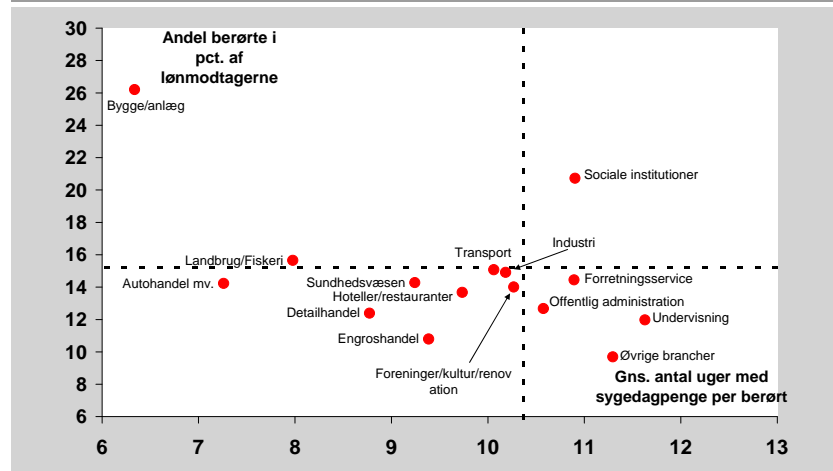
Kilde: Særkørsel fra Danmarks Statistik baseret på sygedagpengeregisteret og Den Registerbaserede arbejdsstyrke statistik (RAS).

Anm: Data for selvstændige er af opgørelsestekniske grunde ikke medtaget. De selvstændiges sygedagpengefravær udgør ca. 5 pct. af det samlede sygedagpengefravær i hele landet.

Karakteren af sygedagpengefraværet er meget forskellig i brancherne, jf. Figur 42:

- En lille gruppe brancher har mange berørte og korte sygdomsperioder. Det er først og fremmest bygge og anlæg og i mindre grad landbrug.
- En anden gruppe af brancher har få berørte, men lange sygdomsperioder: Offentlig administration, undervisningssektoren og forretningservice.
- Sociale institutioner har både mange berørte og lange sygdomsperioder.
- Endelig er der en række brancher med både få berørte og relativt korte sygdomsperioder: Autohandel, engros- og detailhandel samt hoteller og restauranter.

Figur 42. Karakteren af sygedagpengefraværet i de syddanske brancher, 2007.

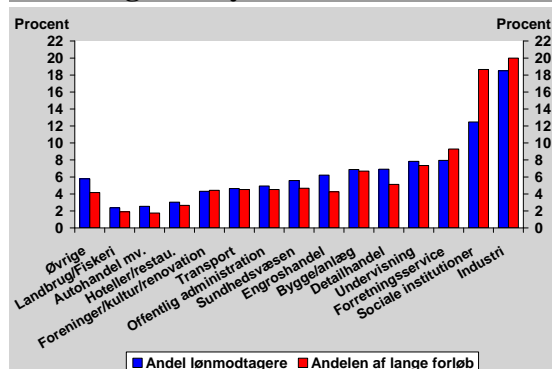

Kilde: Særkørsel fra Danmarks Statistik baseret på sygedagpengeregisteret og Den Registerbaserede arbejdsstyrke statistik (RAS).

Der er en relativt høj andel af sygedagpengemodtagerne, på tværs af brancherne, som er gengangere i sygedagpengesystemet, jfr. Figur 44.

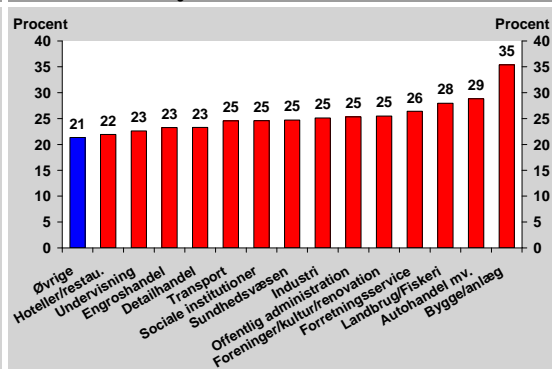
Inden for bygge og anlæg er det over hver tredje sygedagpengemodtager, som har haft et andet sygeforløb inden for det foregående år. Inden for alle andre brancher er det ca. hver fjerde.

Figur 43. Andel af afsluttede sygedagpengeforløb på over 26 uger og andel af beskæftigede i Syddanmark, 2007.

Kilde: Særkørsel fra Danmarks Statistik baseret på sygedagpengeregisteret og Den Registerbaserede arbejdsstyrke statistik (RAS). Anm: Hver sygedagpengemodtager tæller kun med én gang med det seneste afsluttede forløb.

Figur 44. Andelen af sygedagpengemodtagerne som er gengangere fordelt på brancher i Syddanmark, 2007.

Kilde: Særkørsel fra Danmarks Statistik baseret på sygedagpengeregisteret og Den Registerbaserede arbejdsstyrke statistik (RAS). Anm: En person, der har haft et sygedagpengeforløb set 52 uger tilbage fra seneste tilgang til sygedagpenge, er en genganger på sygedagpenge.

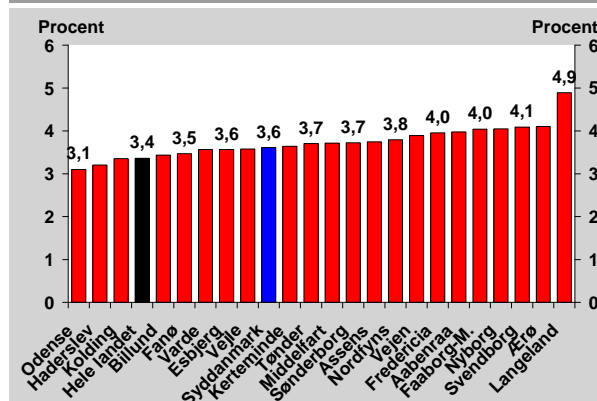
De forskellige sygdomsmønstre i brancherne giver et signal om, at der med fordel kan lægges specifikke indsatsstrategier i sygedagpengeindsatsen med henblik at forebygge og afhjælpe sygedagpengefraværet.

Sygedagpengemodtagere fordelt på kommuner

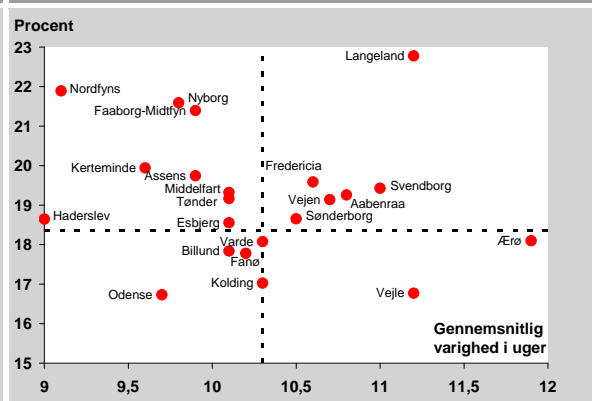
Antallet af personer på sygedagpenge udgør i Syddanmark 3,6 pct. af arbejdsstyrken i Syddanmark. Hermed er niveauet højere i Syddanmark end i hele landet (3,4 pct.).

Sygedagpengefraværet i kommunerne i Syddanmark varierer mellem 3,1 og 4,9 procent af arbejdsstyrken. Den laveste andel sygedagpengemodtagere ses i Odense, hvor antallet af sygedagpengemodtagere udgør 3,1 pct. af arbejdsstyrken.

Figur 45. Sygedagpengemodtagere i pct. af arbejdsstyrken i Syddanmark, 2. kvartal 2007 til 1. kvartal 2008.

Figur 46. Risiko for og varigheden af sygedagpengeforløb i Syddanmark, 2. kvartal 2007 til 1. kvartal 2008.

Kilde: Udtræk fra jobindsats.dk og egne beregninger.

Anm.: Risikoen for at modtage dagpenge (Y-aksen) er opgjort som andelen af borgere i arbejdsstyrken (16-66 år), som i løbet af årsperioden modtager sygedagpenge. Varigheden af sygedagpenge er det gennemsnitlige antal uger sygdomsberørte modtager sygedagpenge indenfor årsperioden – der kan således både være tale om et eller flere forløb, såvel som forløb, der enten ikke er startet eller sluttet i årsperioden.

Der er store forskelle i karakteren af sygedagpengefraværet i de enkelte kommuner i Syddanmark:

- En række kommuner er kendetegnet ved, at mange er berørt af sygedagpenge i forholdsvis kort tid. Det gælder eksempelvis: Nordfyns, Nyborg, Kerteminde og Middelfart Kommune
- Andre kommuner har både mange berørte og lange forløb. Det gælder blandt andet: Langeland, Fredericia, Svendborg og Aabenraa
- Derudover er sygedagpengefraværet i kommunerne Odense, Billund og Fanø karakteriseret ved forholdsvis få berørte, der har en lav gennemsnitlig varighed
- Endelig har Vejle og Ærø Kommune få men lange sygedagpengeforløb

Forskellene illustrerer, at der er behov for at differentiere sygedagpengeindsatsen i jobcentrene, og herunder at fastlægge indsatsstrategier med særlig sigte på at imødekomme den specifikke karakter af sygedagpengeforløbene.

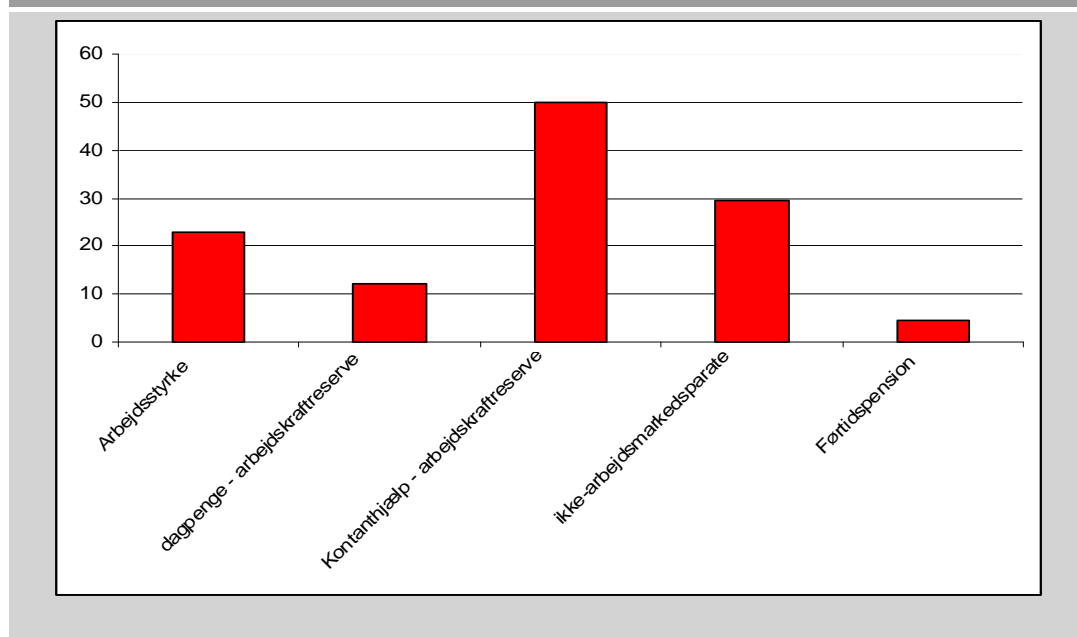
Det kan eksempelvis anvendes strategier, som sikrer en systematisk og/eller tidlig opfølgning. Desuden kan der arbejdes med en forebyggende indsats mod særlige brancheområder med højt sygedagpengefravær eventuelt kombineret med en særlig opfølgning overfor udsatte grupper

3.7. Unge

Generelt har der været en faldende ledighed for både unge dagpengemodtagere og kontanthjælpsmodtagere, ligesom der har været et fald for de ikke-arbejdsmarkedsparete kontanthjælpsmodtagere. Dette har dog ikke været tilfældet for de unge ikke-arbejdsmarkedsparete kontanthjælpsmodtagere under 25 år, som inden for det seneste år har haft en stigende ledighed på 15 %. De 25-30-årige ikke-arbejdsmarkedsparete kontanthjælpsmodtagere har et mindre fald i ledigheden på 2 %.

De unge under 30 år udgør 23 % af arbejdsstyrken og det er især kontanthjælpsmodtagere, som har en overrepræsentation i forhold til deres andel i arbejdskraftreserven som er på 50 % og ikke - arbejdsmarkedsparete, som har en andel på 30 %.

Figur 46. 1 Andel unge under 30 år, Syddanmark, juli 2008

Kilde: jobindsats.dk

Der er næsten 1.000 flere unge ikke-arbejdsmarkedsparete kontanthjælpsmodtagere end arbejdsmarkedsparete. De unge arbejdsmarkedsparete under 25 år udgør den største andel af de unge kontanthjælpsmodtagere.

Tabel 8. Antal unge under 30 år, Syddanmark, juli 2008

	Dagpenge- modtagere	kontanthjælp arbejdsparate	kontanthjælp ikke arbejdsparate
I alt	1.343	2.280	3.223
25-29 år	944	813	1.697
Under 25 år	399	1.467	1.526

Kilde: jobindsats.dk

De unge under 30 år har en stigning i antallet af førtidspensionister og særligt de unge under 25 år en markant stigning på næsten 6 %, mens den gennemsnitlige stigning for alle ligger på 2 %. De unge under 25 år en væsentlig ringere arbejdsmarkedsprofil end unge over 25 år og sammenlignet med den øvrige befolkning.

Tabel 9. Udviklingen i antal førtidspensioner under 30 år, Syddanmark, juli 2007 – juli 2008

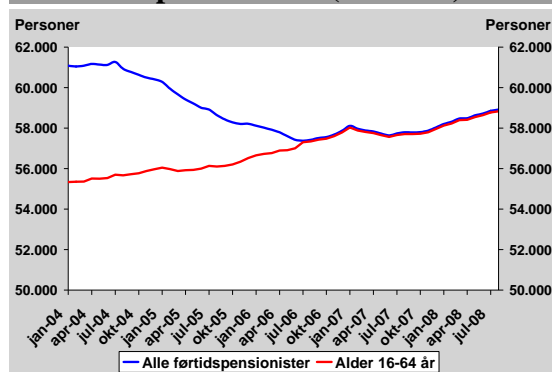
	2007 juli	2008 juli	Stigning i pct.
I alt	57.736	58.874	2,0
25-29 år	1.455	1.505	3,4
Under 25 år	1.113	1.177	5,8

3.8. Personer på førtidspension

Et stort antal af 65-67 årige personer har forladt førtidspension inden for de senere år som følge af, at folkepensionsalderen blev nedsat fra 67 år til 65 år, jf. Figur 47. Ser man alene på de 16-64 årige, er antallet af personer på førtidspension steget med 3.500 personer i Syddanmark over de seneste 4 år, svarende til en stigning på 6 pct.

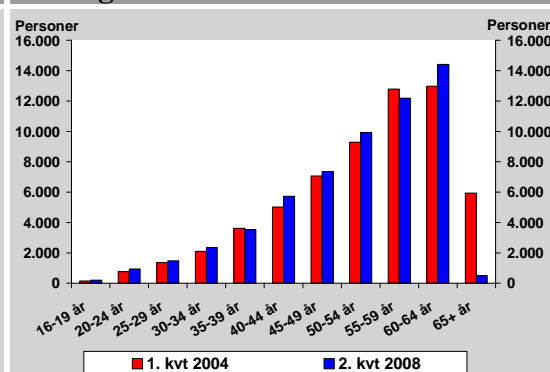
Udviklingen illustreres af, at antallet af borgere på førtidspension er steget indenfor langt de fleste aldersgrupper, jf. Figur 48. Blandt andet unge under 30 år modtager i højere grad førtidspension end tidligere. Fra 1. kvartal 2004 til 2. kvartal 2008 er antallet af unge på førtidspension således steget med 15 pct. til aktuelt ca. 2.600 personer.

Figur 47. Antallet af førtidspensionister i Syddanmark opdelt på 16-64-årige og alle førtidspensionister (16-66 år)

Kilde: Jobindsats.dk og egne beregninger.

Figur 48. Aldersprofilen blandt førtidspensionister i Syddanmark i 1. kvartal 2004 og 2. kvartal 2008.

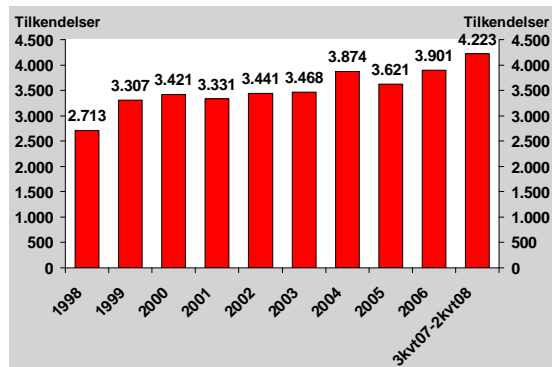
Kilde: Jobindsats.dk og egne beregninger.

Det stigende omfang afspejler en markant stigning i antallet af tilkendelser af førtidspension fra 2004 og frem. Således er de ca. 4.200 nyttilkendelser inden for den seneste år udtryk for en stigning på 55 pct. i forhold til niveauet for 10 år siden, og dermed ligger antallet af nyttilkendelser på det højeste niveau i de seneste 10 år, jf. Figur 49.

Den største gruppe blandt de nyttilkomne personer på førtidspension er over 50 år (45 pct.), mens ca. hver 10. er under 30 år.

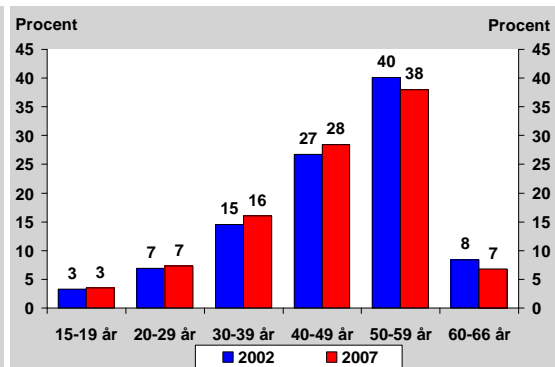
Overordnet er der tale om en mindre stigning i antallet af nyttilkendelser til personer under 50 år, jf. figur 50.

Figur 49. Antallet af nytilkendelser til førtidspension i Region Syddanmark

Kilde: Tal fra Ankestyrelsen og egne beregninger

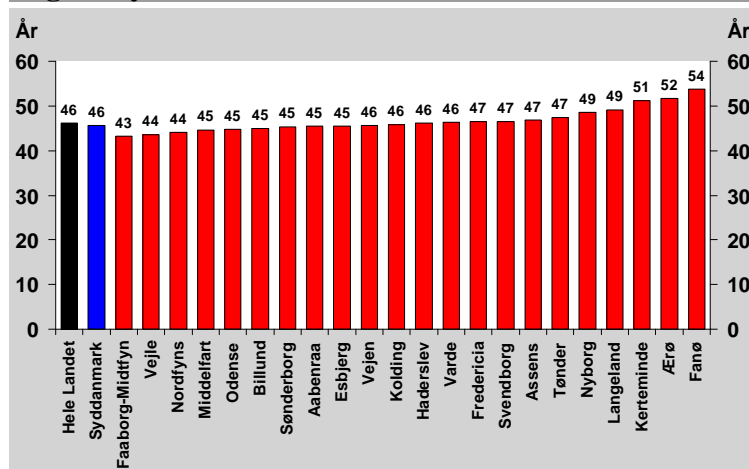
Figur 50. Aldersfordelingen af nytilkendelser til førtidspension i Syddanmark i 2002 og 2007 (procent)

Kilde: Tal fra ankestyrelsen og egne beregninger

Der er en begrænset variation i hvilken alder de nytilkomne personer tilkendes førtidspension i de enkelte kommuner, jf. Figur 51. De fleste kommuner har en gennemsnitlig tilkendelsesalder på 46-47 år.

Figur 51. Nye førtidspensionisters gennemsnitsalder i Region Syddanmark

Kilde: Tal fra ankestyrelsen og egne beregninger

Anm: Gennemsnitsalderen er beregnet ud fra de aldersintervaller ankestyrelsen stiller til rådighed.

Sammenlignet med landsplan er der både en større bestand af personer på førtidspension og en større aktuel tilgang af personer til førtidspension i regionen, jf. Figur 52:

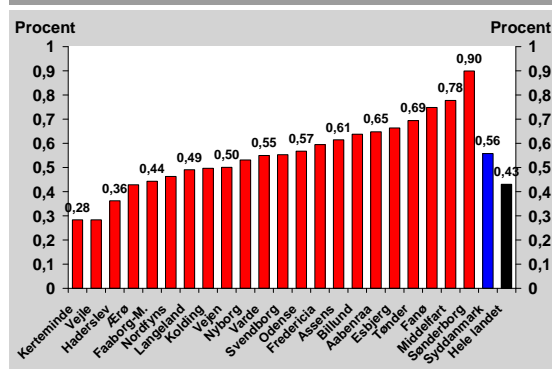
- I Syddanmark modtager ca. 7,7 pct. af befolkningen i den erhvervsaktive alder førtidspension mod 6,9 pct. i hele landet.
- Ca. 0,56 pct. af den erhvervsaktive befolkning tilkendes førtidspension i Syddanmark i løbet af et år mod 0,43 pct. i hele landet.

Det betyder, at antallet af personer på førtidspension vil stige kraftigere i Syddanmark end i resten af landet.

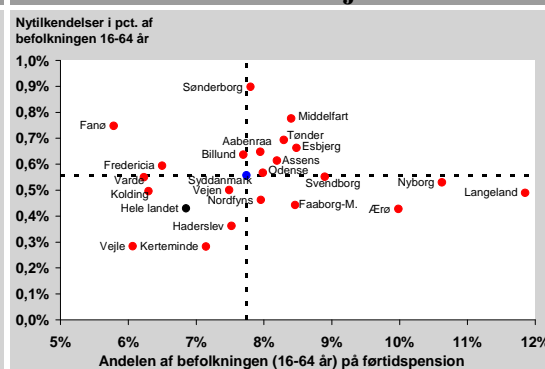
Der er stor forskel i kommunerne på hvor mange personer, der modtager førtidspension, og hvor mange der tilkendes førtidspension i løbet af et år, jf. Figur 53:

- En række kommuner har en historisk lav bestand og en lav aktuel tilgang af personer til ordningen. Det drejer sig om Varde, Kolding, Vejen, Haderslev, Vejle og Kerteminde kommuner.
- Omvendt har en række kommuner både et historisk og et aktuelt højt niveau for tilkendelser af førtidspension. Gruppen omfatter Middelfart, Tønder, Esbjerg, Aabenraa, Sønderborg, Assens og Odense.
- Enkelte kommuner har en lav bestand af personer i ordningen, men samtidig et højt antal nytilkendelser: Fanø, Fredericia og Billund.
- Endeligt har en række kommuner en stor bestand af personer i ordningen, men et lavt antal nytilkendelser: Svendborg, Faaborg-Midtfyn, Ærø, Nyborg og Langeland.

Figur 52. Antallet af nye førtidspensionister i perioden 3. kvartal 2007 - 2. kvartal 2008 i procent af befolkningen 16-64 år

Figur 53. Hvordan fordeler nytilkendelser til førtidspension sig i forhold til, hvor mange personer på førtidspension kommunerne har i forvejen?

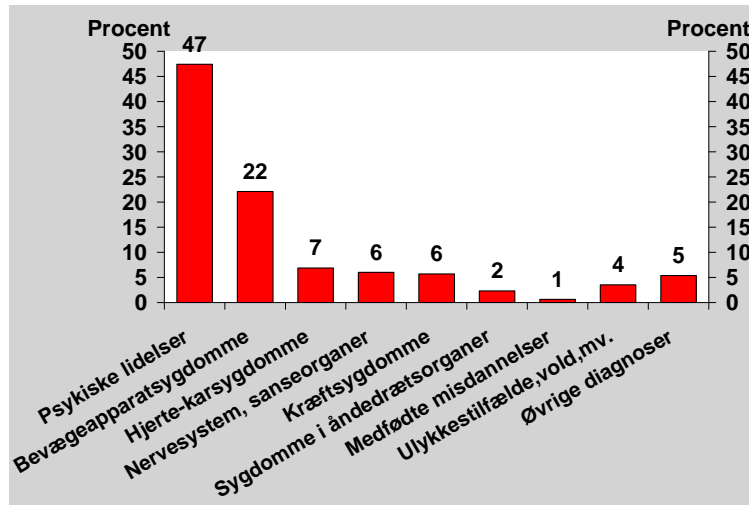

Kilde: Jobindsats.dk og egne beregninger.

Anm.: Y-aksen viser antallet af nytilkendelser til førtidspension i perioden 3. kvartal 2007 - 2. kvartal 2008 i procent af befolkningen (16-64 år). X-aksen viser antallet af fuldtidspersoner på førtidspension i 2. kvartal 2008 i procent af befolkningen (16-64 år).

Den væsentligste grund til førtidspensionering er psykiske lidelser, der udgør knap halvdelen af alle diagnoser, jf. Figur 54. Blandt psykiske lidelser er de største enkelt diagnoser posttraumatisk belastningsreaktion (300 tilfælde) og depression (150 tilfælde). Derudover indeholder de psykiske diagnoser primært en række forskellige personlighedsforstyrrelser såsom: skizofreni, angsttilstande, mani-depressiv sygdom mv.

Figur 54. Nye førtidspensionister i 2007 i Region Syddanmark fordelt på diagnoser

Kilde: Tal fra ankestyrelsen og egne beregninger

De øvrige diagnoser er fysiske lidelser, og her er bevægeapparatsygdomme den største kategori (22 pct.). Den dækker over eksempelvis diskusprolaps og forskellige former for slidgigt.

4. Resultater af beskæftigelsesindsatsen

Jobcentrenes indsats har betydning for udviklingen i antallet af personer på offentlig forsørgelse. Nedenfor beskrives resultaterne af jobcentrenes indsats, herunder opfyldelsen af ministerens mål, effekter af kontaktførelsen og rettidigheden af indsatsen.

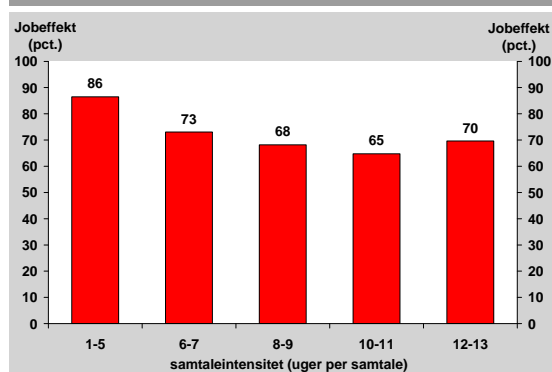
4.1. Resultater af kontaktførelsen med de ledige

Jobcentrene gennemfører løbende jobsamtaler med alle ledige dagpenge- og kontanthjælpsmodtagere. Som led i jobsamtalerne drøftes og indgås aftaler om den lediges jobsøgning, og kontaktførelsen sigter således på, at de ledige skal sikres den korteste vej til beskæftigelse.

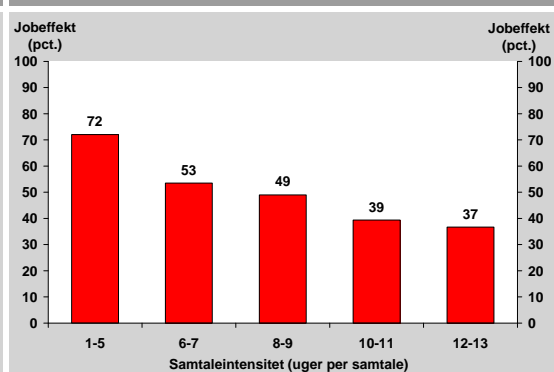
Det markante fald i antallet af dagpenge- og kontanthjælpsmodtagere over de senere år vidner om, at et tæt og jobrettet kontaktførelse gør en forskel. Det er dog vanskeligt at opføre den isolerede effekt af kontaktførelsen, da konjunkturerne spiller ind, og da mange ledige selv er i stand til at finde beskæftigelse. Mange ledige vender således hurtigt tilbage til arbejde uden jobcenterets aktive medvirken. I flere år har det været et beskæftigelsespolitisk mål at reducere antallet af personer, der opnår mere end 13 ugers uafbrudt ledighed. Med denne målsætning er der netop sat fokus på de ledige, som ikke umiddelbart og hurtigt finder beskæftigelse, og som har gavn af et tæt og jobrettet kontaktførelse med jobcenteret.

En opgørelse for 16.000 personer i Syddanmark, der har været omfattet af kontaktførelsen i det seneste år, tyder på, at hyppige jobsamtaler har en positiv virkning i form af højere jobeffekter. Således kan påvises en sammenhæng mellem samtalehyppigheden i kontaktførelsen og udslusningsgraden for de pågældende dagpenge- og kontanthjælpsmodtagere, jf. Figur 55 og 56.

Figur 55. Effekt af kontaktførelsen med dagpengemodtagere i arbejdskraftreserven i Syddanmark i perioden 3. kvartal 2007 – 2. kvartal 2008.

Figur 56. Effekt af kontaktførelsen med kontanthjælpsmodtagere i arbejdskraftreserven i Syddanmark i perioden 3. kvartal 2007 – 2. kvartal 2008.

Kilde: DREAM og egne beregninger

Anm.: Opgørelserne viser hvorvidt personer, som indgår i arbejdskraftreserven i perioden 3. kvartal 2007 – 2. kvartal 2008, afgår fra ledighed til job/SU af minimum 4 ugers sammenhængende varighed (jobeffekt). Disse jobeffekter er herefter fordelt i forhold til samtaleintensiteten i perioden (ydelseslængde/antal samtaler).

Opgørelsen i Figur 55 er baseret på jobcentrenes kontakt med ca. 11.000 dagpengemodtagere, som har haft mindst 13 ugers sammenhængende ledighed og dermed indgår i arbejdskraftreserven. Opgørelsen viser, at udslusningsgraden blandt de pågældende ledige stiger med samtaleintensiteten i kontaktforløbet. Således kommer ca. 86 pct. af ledige med en samtalehyppighed på 1-5 uger i ordinært arbejde, mens det gælder ca. 65 pct. af ledige med en samtalehyppighed på 10-11 uger.

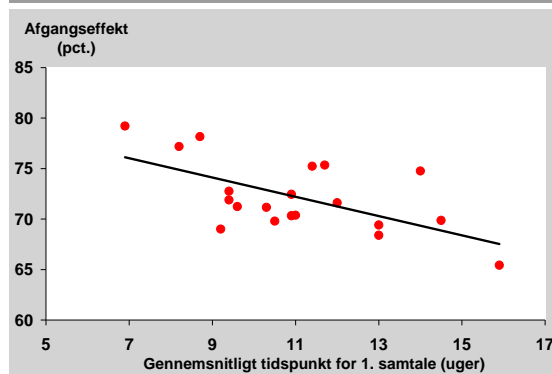
Sammenhængen gør sig ligeledes gældende for kontakthjælpsmodtagere, jf. Figur 56. Der er opgjort en udslusningsgrad for 5.000 kontanthjælpsmodtagere, der har haft mindst 13 ugers uafbrudt ledighed. Opgørelsen viser, at jobeffekten stiger med samtaleintensiteten - ca. 72 pct. af de ledige med en samtalehyppighed på 1-5 uger finder ordinær beskæftigelse, mens det kun gælder ca. 39 pct. af ledige med en samtalehyppighed på 10-11 uger.

Der er således klare tegn på, at kontaktforløbet med de ledige har en positiv effekt på udslusningen af ledige til arbejdsmarkedet. Den tætte kontakt med og opfølgning på de lediges jobsøgning samt den systematiske brug af jobsøgningspålæg ser ud til at give resultater. Det skal understreges, at andre forhold også kan spille ind på jobeffekten, herunder konjunkturer og individuelle forhold, køn, alder, uddannelse, matchkategori mv.¹⁵

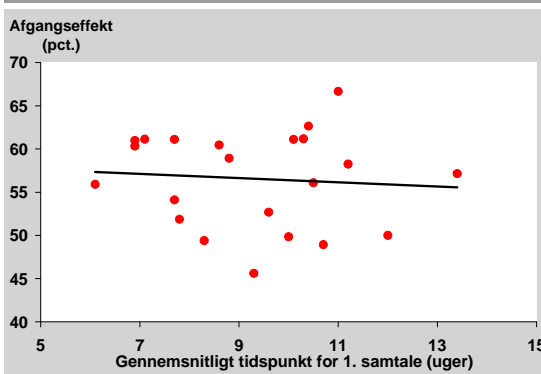
Positive resultater af fremrykkede kontaktforløb

Der er ligeledes tegn på, at et fremrykket kontaktforløb for nyledige har positiv effekt på udslusningen til arbejdsmarkedet. En opgørelse for 13.600 nyledige dagpengemodtagere i Syddanmark viser, at jo tidligere kontaktforløbet påbegyndes, jo større er den efterfølgende afgang for de pågældende personer til beskæftigelse, jf. figur 54.

Figur 57. Effekt af et tidligt kontaktforløb for dagpengemodtagere i arbejdskraftreserven i Syddanmark. N=13.646

Figur 58. Effekt af et tidligt kontaktforløb for kontanthjælpsmodtagere i arbejdskraftreserven i Syddanmark. N=4.746

Kilde: DREAM og egne beregninger.

Anm.: Afgangseffekt er defineret som andelen af personer, der afgår til job eller uddannelse i minimum 4 uger i træk indenfor de første 26 uger i arbejdskraftreserven. De røde prikker er kommunerne i Syddanmark, excl. Ærø og Fanø.

¹⁵ Der er i ovenstående opgørelser ikke taget højde for individuelle forhold, f.eks køn, alder, uddannelsesbaggrund, herkomst, matchkategori mv.

Sammenhængen gør sig ikke i samme grad gældende for kontanthjælpsmodtagerne i arbejdskraftreserven, jf. figur 58.¹⁶ Det skal bemærkes, at forskellen mellem tabel 56 og 58 for kontanthjælpsmodtagere er, at i tabel 56 er det den samlede effekt, mens tabel 58 samtidig viser spredningen.

Den positive effekt af et fremrykket kontaktforsøg understøttes ligeledes af en midtvejsevaluering af projekt *Hurtigt i gang II*, som måler effekten af at intensivere og fremrykke kontaktforsøg og aktivering.¹⁷ Effekten måles ved at sammenligne resultater for personerne i forsøget med en kontrolgruppe, der modtager de lovpligtige kontaktsamtaler og aktiveringstilbud på sædvanlig vis.

De foreløbige resultater af forsøget er:¹⁸

- Forsøget har bidraget til at forkorte den gennemsnitlige ledighedsperiode for personerne i forsøget sammenholdt med kontrolgruppen.
- Effekten er størst i de regioner, hvor en del af forsøget har inkluderet fremrykket aktivering eller individuelle kontaktforsøg.
- Kvinder har oplevet større effekt af forsøget end mænd.
- De positive resultater er mest markante for ledige i aldersgruppen 25-49 år, nyledige og ledige med kort forudgående offentlig forsørgelse.

4.2. Nedbringelsen af arbejdskraftreserven

En måde at vurdere effekterne af indsatsen i jobcenteret er ved at se på, om arbejdskraftreserven reduceres. Arbejdskraftreserven omfatter alle ledige (forsikrede ledige og kontanthjælpsmodtagere i matchkategori 1-3), som har opnået sammenlagt 13 ugers ledighed. I afsnit 3.3 er det beskrevet, hvordan antallet af personer i arbejdskraftreserven er faldet markant i de seneste år – både blandt forsikrede og ikke-forsikrede ledige.

Som det ses af Figur 59, er antallet af forsikrede ledige i arbejdskraftreserven i gennemsnit blevet halveret i perioden fra juni 2007 til juni 2008. Størrelsen af faldet varierer dog betydeligt imellem de enkelte kommuner. Variationen spænder mellem knap 40 pct. i de kommuner med de mindste fald i antallet af forsikrede ledige, og ca. 60 pct. eller derover i kommunerne med de største fald.

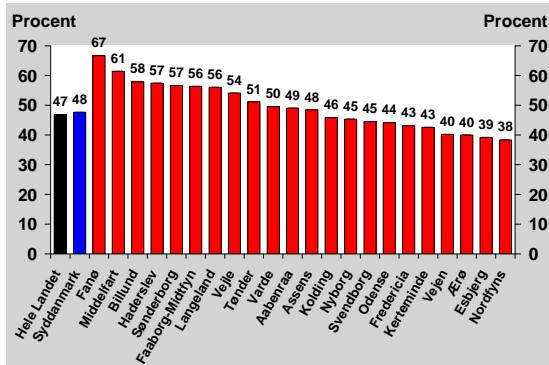
Tages der højde for kommunernes rammevilkår er der kun en meget svag sammenhæng mellem størrelsen af det procentvise fald i antallet af forsikrede ledige og rammevilkårene, jfr. Figur 60. Adskillige kommuner bryder mønsteret, fx ved at have en relativt set lav reduktion i antallet af forsikrede ledige på trods af gode rammevilkår (dvs. de kommuner med de lavere tal i parenteserne).

¹⁶ Der er i ovenstående opgørelser ikke taget højde for individuelle forhold, f.eks. køn, alder, uddannelsesbaggrund, herkomst, matchkategori mv.

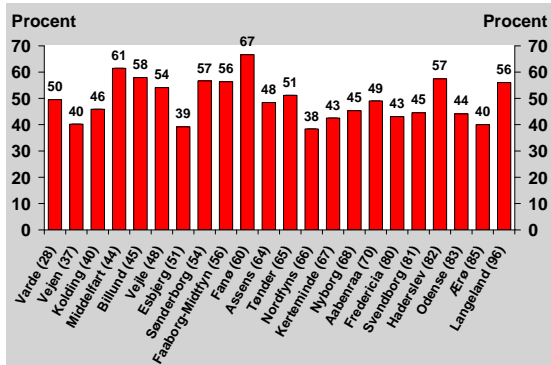
¹⁷ Jf. Midtvejsevaluering af *Hurtigt i Gang II*, udarbejdet af Michael Rosholm og Michael Svarer, september 2008.

¹⁸ Man skal være opmærksom på, at der på nuværende tidspunkt er få data i forsøget, og at de foreløbige resultater på den baggrund ikke er statistisk signifikante.

Figur 59. Faldet i antallet af dagpengemodtagere i arbejdskraftreserven fra juni 2007 til juni 2008 i kommunerne i Syddanmark.

Figur 60. Faldet i antallet af dagpengemodtagere i arbejdskraftreserven fra juni 2007 til juni 2008 i kommunerne i Syddanmark – rangordnet efter rammevilkårene på dagpenge.

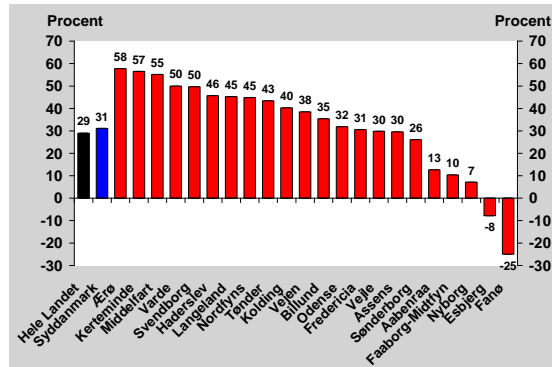
Kilde: Jobindsats.dk, SFI/AKF og egne beregninger.

Anm.: Kommunerne er rangeret efter deres rammevilkår for beskæftigelsesindsatsen ift. dagpengemodtagere. Placering i rangordningen er angivet i parentes og skal læses på følgende måde: Jo højere placering i rangordenen, jo mindre gunstige rammevilkår.

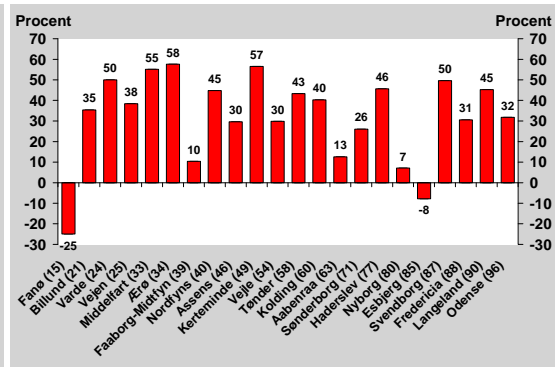
Med hensyn til faldet i antallet af kontanthjælpsmodtagere i arbejdskraftreserven er der langt større variation, end tilfældet er med dagpengemodtagerne. I bl.a. flere fynske kommuner har der været mere end en halvering i antallet af kontanthjælpsmodtagere i arbejdskraftreserven fra juni 2007 til juni 2008, mens der i Esbjerg-Fanø har været en decideret stigning i antallet, jf. Figur 61.

Kommunernes rammevilkår for beskæftigelsesindsatsen ser ikke ud til at have nogen markant betydning for, hvor stor en reduktion af kontanthjælpsmodtagere i arbejdskraftreserven, der er realiseret over den seneste årsperiode, jf. Figur 62.

Figur 61. Faldet i antallet af kontant-hjælpsmodtagere i arbejdskraftreserven fra juni 2007 til juni 2008 i kommunerne i Syddanmark

Figur 62. Faldet i antallet af kontant-hjælpsmodtagere i arbejdskraftreserven fra juni 2007 til juni 2008 i kommunerne i Syddanmark – rangordnet efter rammevilkårene på dagpenge

Kilde: Jobindsats.dk, SFI/AKF og egne beregninger.

Anm.: Kontanthjælp inkluderer starthjælp. Kommunerne er rangeret efter deres rammevilkår for beskæftigelsesindsatsen ift. dagpengemodtagere. Placering i rangordningen er angivet i parentes og skal læses på følgende måde: Jo højere placering i rangordenen, jo mindre gunstige rammevilkår.

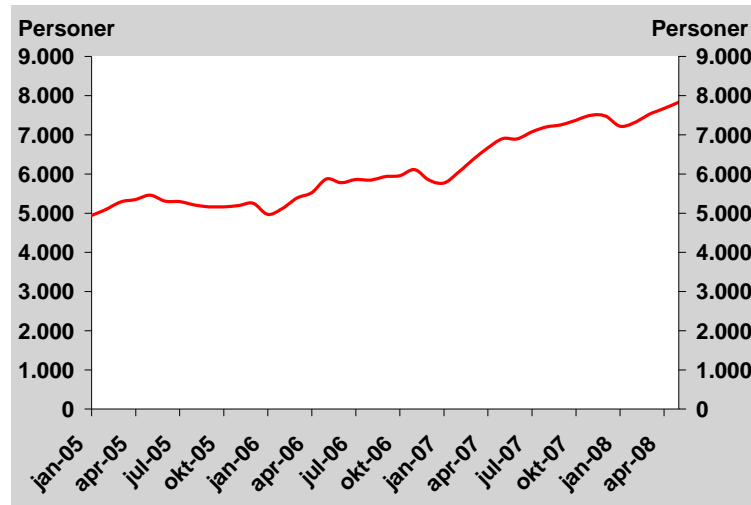
4.3. Udviklingen i sygedagpengeforløb over 26 uger

Antallet af sygedagpengemodtagere med igangværende sygedagpengeforløb på mere end 26 ugers varighed er steget med knap 3.000 fuldtidspersoner siden begyndelsen af 2005 til knap 8.000 forløb medio 2008, jf. Figur 63.

Der er en række grunde til det stigende antal lange sygedagpengeforløb, jævnfør afsnit 3.6, blandt andet ændret lovgivning, stigende beskæftigelse og et arbejdsmarked i højt gear.

Den stigende udvikling i antallet af lange sygedagpengeforløb udgør en særlig udfordring. Et meget langt sygedagpengeforløb øger risikoen for ikke at vende tilbage til arbejdsmarkedet. Derfor har jobcentrene sammen med blandt andet sundhedsvæsenet en vigtig rolle i at nedbringe varigheden af sygedagpenge mest mulig. Selvfølgelig under behørig hensyntagen til diagnose, lægefaglig vurdering mv.

Figur 63. Udviklingen i antallet af sygedagpengeforløb med over 26 ugers varighed i Syddanmark.

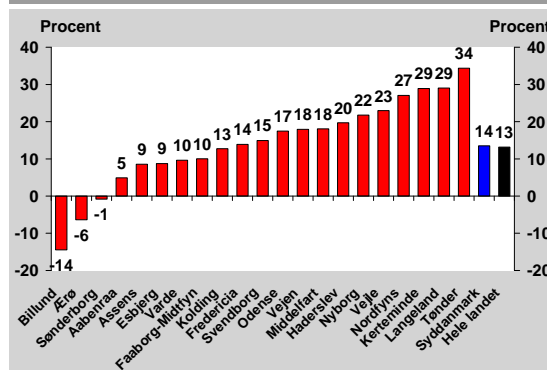

Kilde: Jobindsats.dk og egne beregninger.
Anm: Varigheden af det enkelte sygedagpengeforløb i målt ultimo måneden.

Der er stor forskel på udviklingen i antallet af meget lange sygedagpengeforløb i de enkelte jobcentre i Syddanmark. En forskel som ikke umiddelbart lader sig forklare af rammevilkårene på sygedagpengeområdet. Eksempelvis har Billund haft den mest positive udvikling af alle de syddanske kommuner, selvom Billund har de tredje dårligste rammevilkår i forhold til sygedagpenge, jf. figur 64 og figur 65.

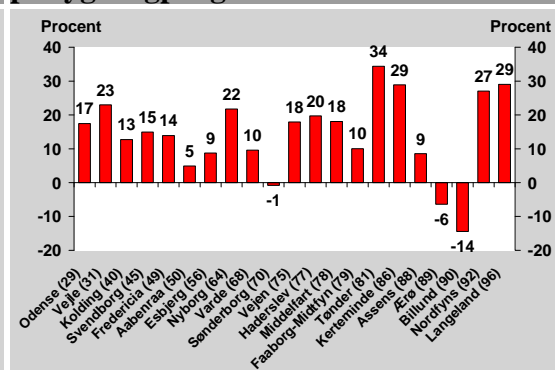
Det tyder på, at jobcentrenes indsats har en direkte indflydelse på varigheden af sygedagpengeforløb. Og jobcentrenes indsats er således meget vigtig i forhold til at nedbringe antallet af sygedagpengeforløb på over 26 ugers varighed.

Figur 64. Udviklingen i antallet af sygedagpengeforløb over 26 uger i kommunerne i Syddanmark.

Kilde: Jobindsats.dk og egne beregninger.
Anm. Fanø har så få observationer, at de er udeladt.

Figur 65. Udviklingen i antal sygedagpengeforløb over 26 uger i Syddanmark – sorteret efter rammevilkårene på sygedagpengeområdet.

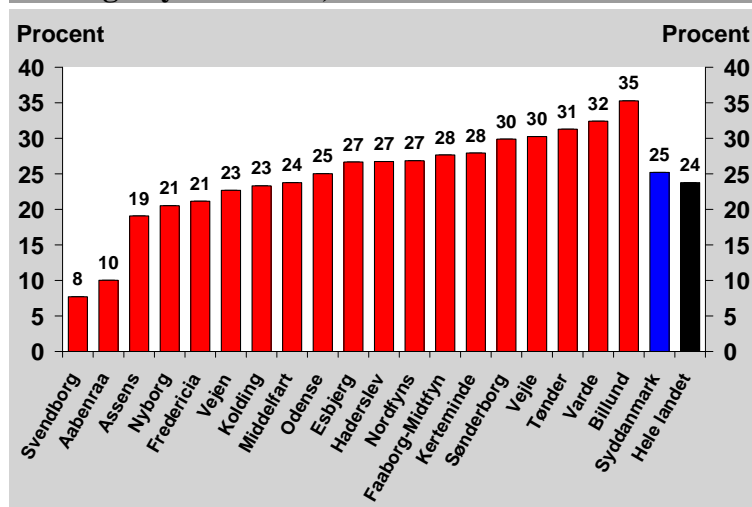
Kilde: Jobindsats.dk, SFI & AKF's rammevilkår på sygedagpengeområdet og egne beregninger.

Undersøgelser har vist, at sandsynligheden for at vende tilbage i varig beskæftigelse er størst, hvis fraværet fra arbejdspladsen er kortest mulig. Delvise raskmeldinger er

derfor et vigtigt redskab i jobcentrenes indsats for at få sygedagpengemodtagere hurtigt tilbage i job. Formålet med en delvis raskmelding er, at den sygemeldte kan genindsluses på arbejdspladsen i et tempo, der tager hensyn til den sygemeldtes konkrete helbredssituation.

Delvise raskmeldinger sker i gennemsnit i hver fjerde af alle sygedagpengeforløb i Syddanmark, jf. Figur 66. Det dækker over en relativt stor variation i brugen af redskabet blandt jobcentrene. Således får sygedagpengemodtagere i Billund over fire gange så ofte en delvis raskmelding som i Svendborg.

Figur 66. Andel sygedagpengeforløb med delvis raskmelding i Syddanmark, 2. kvartal 2008.

Kilde: Jobindsats.dk og egne beregninger.

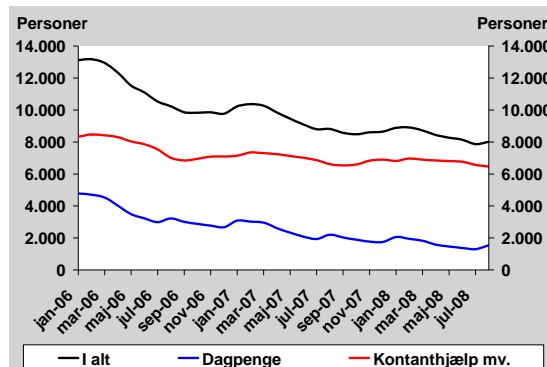
Anm: Beregninger udelukkende på basis af visitationskategoriserede sygedagpengeforløb.

4.4. Nedbringelsen af ungeledigheden

At unge får en kompetencegivende uddannelse er en væsentlig forudsætning for at de unge i fremtiden opnår en fast tilknytning til arbejdsmarkedet. Derfor er det et vigtigt beskæftigelsespolitisk mål at antallet af unge på dagpenge og kontanthjælp begrænses mest muligt.

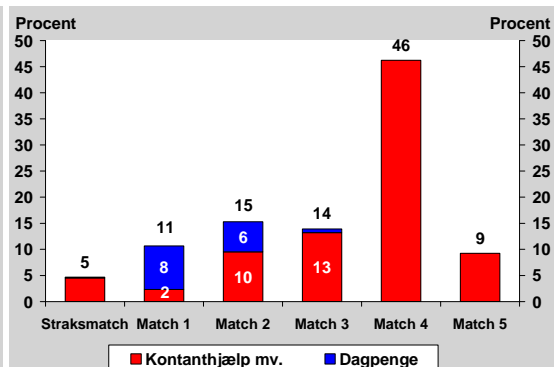
Udviklingen i antallet af unge modtagere af dagpenge og kontanthjælp har været særdeles positiv i de seneste år. Antallet af unge ydelsesmodtagere er samlet set faldet med knapt 40 pct. fra starten af 2006 til august 2008, jf. figur 67. Udviklingen er primært drevet af et meget kraftigt fald i antallet af unge dagpengemodtagere på 67 pct., men også antallet af kontanthjælpsmodtagere har set et stort fald på ca. 22 pct.

Figur 67. Udviklingen i antallet af unge ydelsesmodtagere under 30 år i Syddanmark.

Kilde: Jobindsats.dk og egne beregninger.

Figur 68. Matchkategoriseringen af unge ydelsesmodtagere i 2. kvartal 2008 (fuldtidspersoner).

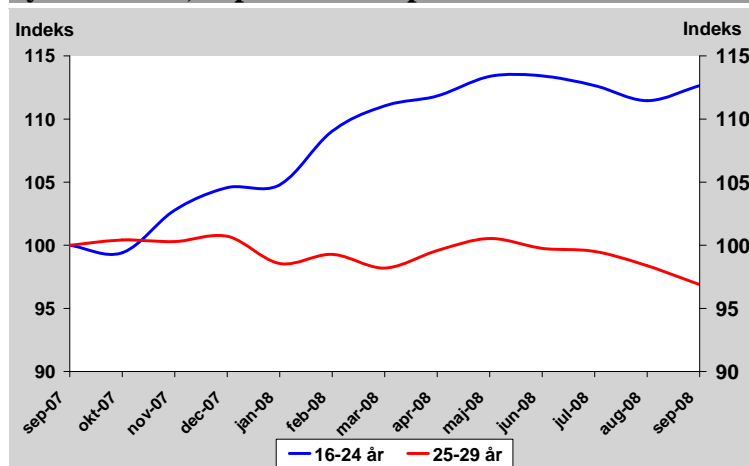

Kilde: Jobindsats.dk og egne beregninger.

Faldet i antallet af unge modtagere af dagpenge og kontanthjælp betyder, at sammensætningen af målgruppen aktuelt er anderledes end tidligere. Der er først og fremmest kommet en større andel af kontanthjælpsmodtagere i matchkategori 4-5.

Selvom antallet af unge kontanthjælpsmodtagere overordnet set er faldet, så dækker denne udvikling over en bemærkelsesværdig stigning i antallet af helt unge kontanthjælpsmodtagere, der vurderes som ikke-arbejdsmarkedspare, jf. Figur 69. Denne gruppe af unge er i samme periode vokset med 300 fuldtidspersoner fra et niveau på ca. 2.200 til 2.500. Det er alene blandt unge ikke-arbejdsmarkedspare under 25 år, som har oplevet en stigende ledighed på 15 %, mens de 25-30-årige har et mindre fald i ledigheden på 2 %.

Figur 69. Udviklingen i antallet af ikke-arbejdsmarkedspare unge fordelt på aldersgrupper, Syddanmark, Sept. 2007 – Sept. 2008. Indeksret.

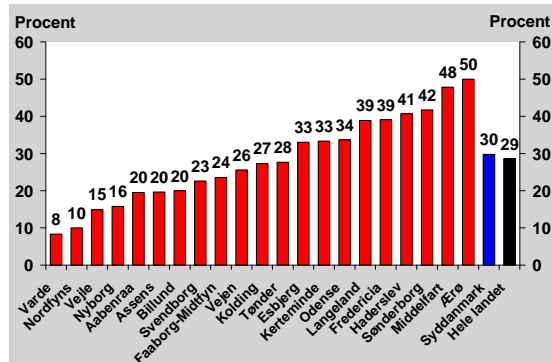

Kilde: Jobindsats.dk og egne beregninger.
Anm: Bruttoledighed.

Samtlige af de syddanske kommuner har i perioden august 2007 – august 2008 nedbragt antallet af unge dagpengemodtagere. Ærø har sammen med Middelfart haft de

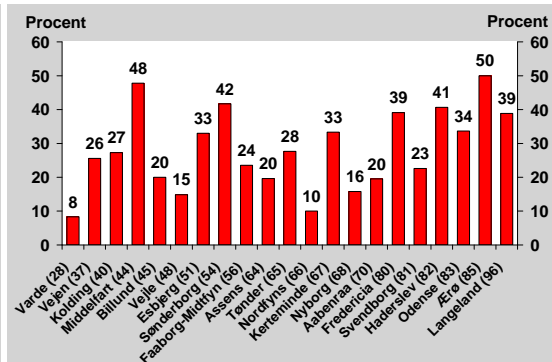
mest positive udviklinger og halveret antallet af unge dagpengemodtagere, mens Varde i den modsatte ende af skalaen har haft et fald på 8 pct.

Figur 70. Faldet i antallet af dagpengemodtagere under 30 år i kommunerne i Syddanmark fra aug. 2007 til aug. 2008.

Kilde: Jobindsats.dk og egne beregninger

Figur 71. Faldet i antallet af dagpengemodtagere under 30 år fra aug. 2007 til aug. 2008 – sorteret efter kommunernes rammevilkår på dagpenge.

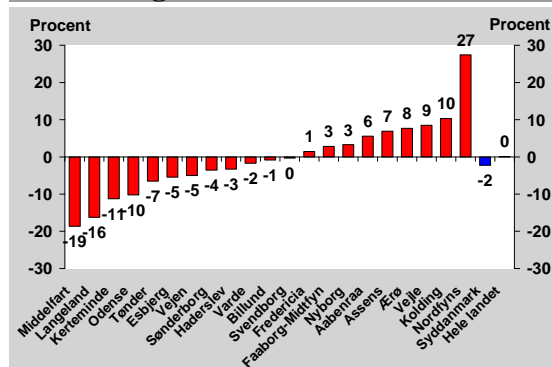

Kilde: Jobindsats.dk og egne beregninger

Antallet af unge kontanthjælpsmodtagere er i Syddanmark som helhed faldet med ca. 2 pct. fra august 2007 til august 2008.

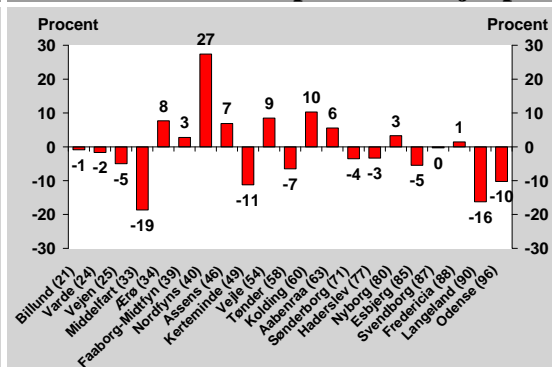
Udviklingen dækker over, at en række kommuner har haft pæne fald i antallet af unge kontanthjælpsmodtagere, mens antallet i andre kommuner er steget. Eksempelvis er antallet af unge kontanthjælpsmodtagere faldet med 19 pct. i Middelfart og steget med 27 pct. i Nordfyns Kommune.

Figur 72. Udviklingen i antallet af kontanthjælpsmodtagere mv. under 30 år i kommunerne i Syddanmark fra august 2007 til august 2008.

Kilde: Jobindsats.dk og egne beregninger.

Figur 73. Udviklingen i antallet af kontanthjælpsmodtagere mv. under 30 år i Syddanmark – sorteret efter kommunernes rammevilkår på kontanthjælp.

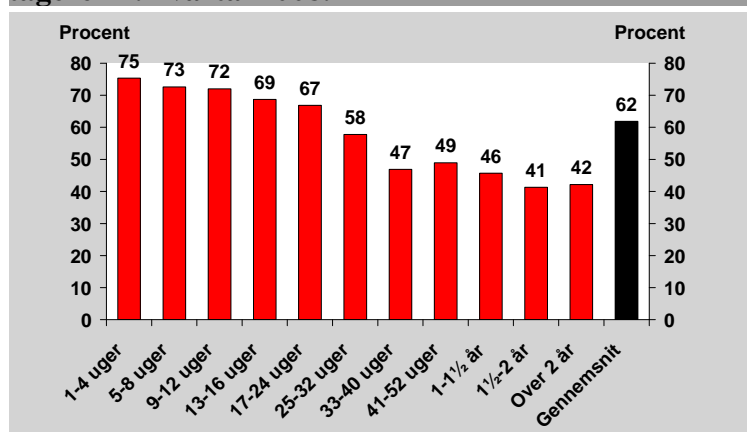

Kilde: Jobindsats.dk og egne beregninger.

4.5. Afgang fra forsørgelse til beskæftigelse

Der er en betydelig afgang til selvforsørgelse blandt de forsikrede ledige. I gennemsnit opnår godt seks ud af ti forsikrede ledige, uanset længden af deres ledighedsperiode, selvforsørgelse, jfr. Figur 74.

Figur 74. Afgangssandsynligheder for dagpengemodtagere i 2. kvartal 2008.

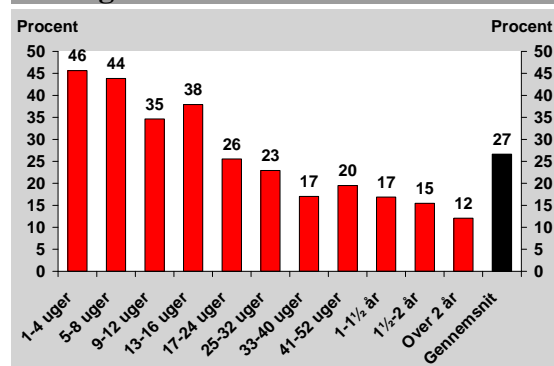
Kilde: Beskæftigelsesministeriets DREAM-database og egne beregninger.

Anm: Afgangen måles ved, at se hvor mange af de personer, der primo kvartalet har en given ledighedsanciennitet, som bliver selvforsørgende eller starter uddannelse i løbet af de følgende 3 måneder.

Ca. tre ud af fire forsikrede ledige, som i begyndelsen af kvartalet havde været ledige mellem 1-12 uger, bliver selvforsørgende. Og ca. 40-46 pct. af alle ledige med et års anciennitet eller mere kommer i gang med arbejde eller uddannelse.

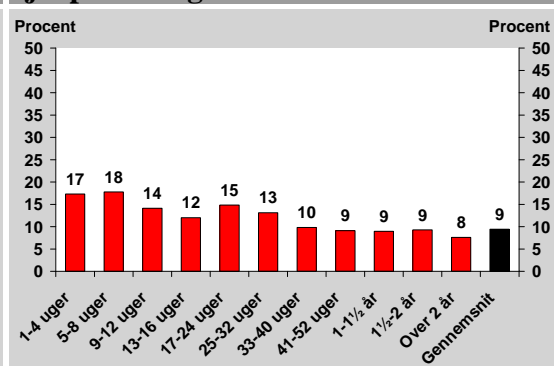
Blandt de ikke-forsikrede ledige er der en mindre grad af løbende udskiftning. Ikke desto mindre blev i gennemsnit godt hver fjerde arbejdsmarkedsparete kontanthjælpsmodtager selvforsørgende i 2. kvartal 2008, jfr. Figur 75.

Figur 75. Afgangssandsynligheder for arbejdsmarkedsparete kontanthjælpsmodtagere i 2. kvartal 2008.

Kilde: Beskæftigelsesministeriets DREAM-database og egne beregninger.

Figur 76. Afgangssandsynligheder for ikke-arbejdsmarkedsparete kontanthjælpsmodtagere i 2. kvartal 2008.

Kilde: Beskæftigelsesministeriets DREAM-database og egne beregninger.

Ca. 45 pct. de personer, der havde været ledige i mindre end otte uger, er i job inden for perioden. Blandt de ikke-arbejdsmarkedsparate ledige er det kun ni pct., der opnår selvforsørgelse, jfr. Figur 76.

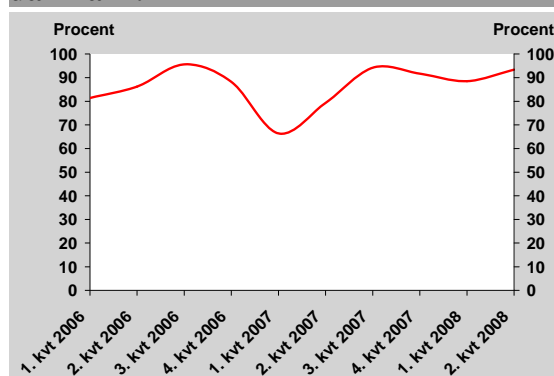
4.6. Rettidigheden af indsatsen

Opfyldelsen af de lediges rettidigheder skal sikre, at de ledige kommer hurtigst muligt i arbejde. Med et tæt og jobrettet kontaktforsløb sikrer jobcentrene, at den enkelte ledige er aktivt jobsøgende og får en opkvalificering, der øger mulighederne for at komme tættere på arbejdsmarkedet.

Der er tegn på, at en høj samtaleintensitet i kontaktforsløbet øger andelen af ledige, der kommer i job.

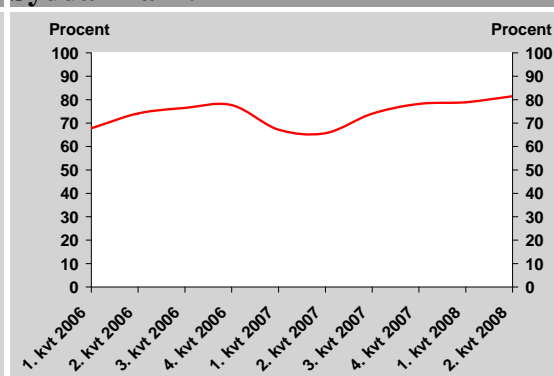
Generelt er rettidigheden af jobcentrenes indsats i Syddanmark høj. Ca. 92 pct. af jobsamtalerne med de forsikrede ledige og ca. 82 pct. af jobsamtalerne med kontanthjælpsmodtagerne afholdes til tiden, jf. Figur 77 og Figur 78. Det er udtryk for, at der efter et midlertidigt dyk i indkøringsfasen af de nye jobcentre i Syddanmark er sket en gradvis stigning i rettidigheden af jobsamtalerne med de ledige.

Figur 77. Rettidigheden af afholdte jobsamtaler for dagpengemodtagere i Syddanmark.

Kilde: Jobindsats.dk og egne beregninger.

Figur 78. Rettidigheden af afholdte jobsamtaler for kontanthjælpsmodtagere i Syddanmark.

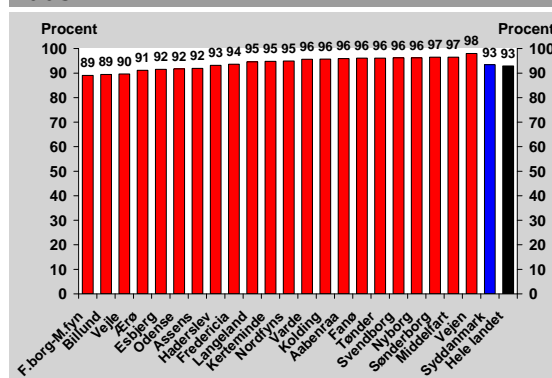
Kilde: Jobindsats.dk og egne beregninger.

Spredningen blandt jobcentrene i rettidig afholdelse af jobsamtaler for dagpengemodtagere er forholdsvis lav, og stort set alle jobcentre lever op til en rettidighed på 90 pct., jf. Figur 79.

Der er større variation med hensyn til rettidigheden af jobsamtalerne med kontanthjælpsmodtagerne. Flere kommuner har høj rettidighed på mere end 80 pct., mens enkelte kommuner har en rettidighed på under 70 pct., jf. Figur 80.

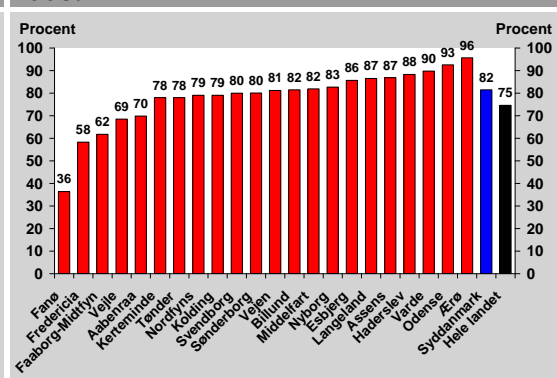
Overordnet set er rettidigheden i de syddanske kommuner med 75 pct. i gennemsnit syv procentpoint højere end niveauet på landsplan.

Figur 79. Rettidigheden af afholdte job-samtaler for dagpengemodtagere i kommunerne i Syddanmark i 2. kvartal 2008

Kilde: Jobindsats.dk og egne beregninger.

Figur 80. Rettidigheden af afholdte job-samtaler for kontanthjælpsmodtagere i kommunerne i Syddanmark i 2. kvartal 2008.

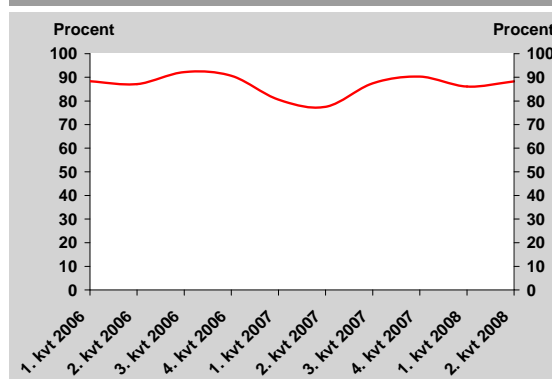

Kilde: Jobindsats.dk og egne beregninger.

Afholdelsen af rettidige tilbud for dagpengemodtagerne har set over det seneste år ligget på ca. 90 pct., jf. Figur 81. Langt de fleste forsikrede ledige får således opfyldt deres minimumsrettigheder vedr. aktive tilbud.

Blandt kontanthjælpsmodtagerne modtager ca. 60 pct. et aktivt tilbud til tiden i Syddanmark, jf. Figur 82. Niveaulet har været nogenlunde konstant fra starten af 2006 og frem og ligger generelt lidt højere i Syddanmark end i resten af landet.

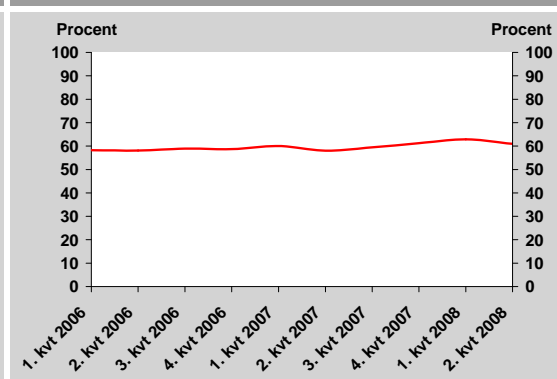
Figur 81. Rettidigheden for aktive tilbud til dagpengemodtagere i Syddanmark

Kilde: Jobindsats.dk og egne beregninger

Anm.: Opgørelsen er et vægtet gennemsnit af rettidigheden af 1. aktiveringstilbud og rettidigheden af gentagen aktivering

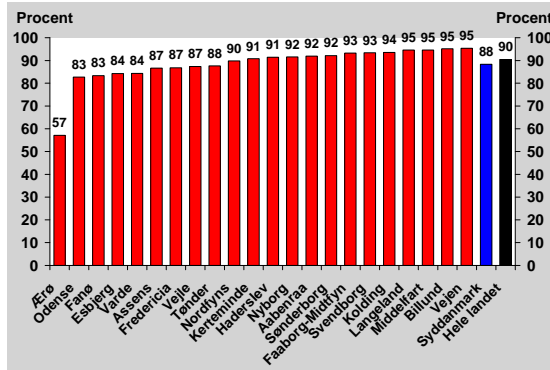
Figur 82. Rettidigheden for aktive tilbud til kontanthjælpsmodtagere i Syddanmark

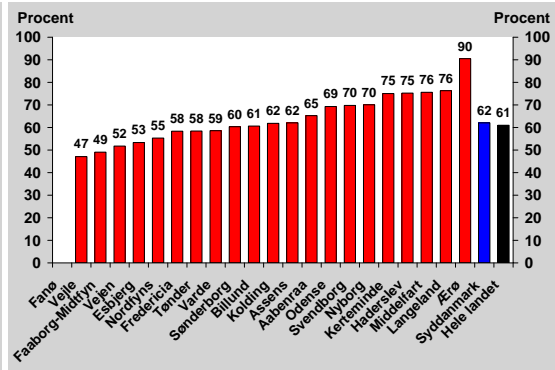
Variationen i rettidigheden blandt dagpengemodtagerne er begrænset, og kun én kommune har en rettidighed på under 80 pct., jf. Figur 83.

Derimod er der forholdsvis store forskelle blandt kommunerne i forhold til rettidigheden for afgivelse af aktive tilbud til kontanthjælpsmodtagerne, jf. Figur 84.

Figur 83. Rettidigheden for aktive tilbud til dagpengemodtagere i kommunerne i Syddanmark i 2. kvartal 2008.

Figur 84. Rettidigheden for aktive tilbud til kontanthjælpsmodtagere i Syddanmark i 2. kv. 2008.

Kilde: Jobindsats.dk og egne beregninger

Anm.: Opgørelsen er et vægtet gennemsnit af rettidigheden af 1. aktiveringstilbud og rettidigheden af gentagen aktivering.

5. Potentialet for et øget arbejdsudbud

5.1. Potentialet i erhvervsdeltagelsen

Over de kommende år forventes arbejdsstyrken at falde, da mange ældre forlader arbejdsmarkedet på grund af alder.

Hvis arbejdsstyrken skal forblive på samme antalsmæssige niveau, betyder det, at der også i de kommende år må arbejdes aktivt med at øge udbuddet af arbejdskraft. Hvis erhvervsdeltagelsen i Syddanmark hæves med 0,6 pct. og således hæves til landsgennemsnittet, kan der hentes ca. 4.500 personer ekstra ind i arbejdsstyrken.

Det er dog forskelligt, hvor stort potentialet er i forskellige befolkningsgrupper, jf. Tabel . Det største potentiale for en øget erhvervsdeltagelse findes i gruppen af borgere af dansk oprindelse, idet gruppen udgør hele ca. 92 pct. af borgerne i den erhvervsaktive alder. Umiddelbart har personer af dansk oprindelse dog allerede en høj tilknytning til arbejdsmarkedet blandt både kvinder og i særlig grad mænd. Hvis erhvervsdeltagelsen blandt personer af dansk oprindelse kan hæves med blot én pct., vil det dog betyde, at arbejdsstyrken vil stige med ca. 7.000 personer.

En sådan stigning kan eksempelvis ske ved, at de 60-64-årige kvinder bliver på arbejdsmarkedet i ligeså høj grad som de 60-64-årige mænd. I dag deltager kun godt hver fjerde af de 60-64-årige kvinder på arbejdsmarkedet mod halvdelen af mændene, jf. tabel 9.

Tabel 10. Erhvervsfrekvensen fordelt på køn, alder og herkomst i Syddanmark i 2007.

	Dansk		Ikke-vestlig	
	Mænd	Kvinder	Mænd	Kvinder
16-29 år	79 %	75 %	66 %	52 %
30-39 år	92 %	88 %	75 %	56 %
40-49 år	91 %	88 %	66 %	53 %
50-59 år	87 %	81 %	47 %	37 %
60-64 år	50 %	28 %	17 %	11 %
I alt 16-64 år	83 %	77 %	64 %	51 %

Kilde: Danmarks Statistik (RAS) og egne beregninger.

Der er dog også et potentiale i at arbejde med de grupper, der har en særlig lav deltagelse på arbejdsmarkedet. Det gælder særligt borgere med ikke-vestlig baggrund, der generelt har en lavere tilknytning til arbejdsmarkedet end borgere med dansk oprindelse.¹⁹

¹⁹ Indvandrere fra ikke-vestlige lande har en erhvervsfrekvens på 57,2 pct., mens efterkommerne har en langt højere erhvervsfrekvens på 76,1 pct.

Hvis borgere med ikke-vestlig baggrund havde samme erhvervsdeltagelse som personer med dansk oprindelse, ville det øge arbejdsstyrken med ca. 9.500 personer. En sådan udvikling er imidlertid næppe realistisk givet gruppens særlige udfordringer i forhold til uddannelse, sprog, familiemønstre mv. Netop i familiemønstrene kan der dog være en gevinst at hente. Kvinderne har således en langt lavere erhvervsdeltagelse end mændene, og hvis dette kunne udlignes, ville det øge arbejdsstyrken med ca. 2.500 personer.

5.2. Potentialet i udenlandsk rekruttering

Et stigende antal virksomheder i Syddanmark har erfaring med rekruttering af arbejdskraft fra udlandet.

En undersøgelse blandt ca. 1.900 syddanske virksomheder viser, at ca. 54 pct. af virksomhederne har rekrutteret udenlandsk arbejdskraft fra august 2006 til juli 2007.²⁰ Undersøgelsen viser, at der i perioden er rekrutteret ca. 10.000 udlændinge til syddanske virksomheder, heraf hovedparten fra Tyskland (60 pct.), Polen (23 pct.), de baltiske lande (13 pct.) og Rusland/Ukraine/Hviderusland (11 pct.).

Den store tilgang af arbejdskraft skal ses på baggrund af en akut mangel på det syddanske arbejdsmarked, hvilket angives som hovedårsag til rekrutteringen i udlandet blandt knap 80 pct. af de adspurgte virksomheder.

Erfaringerne med udenlandsk rekruttering giver af flere grunde et afsæt for yderligere rekruttering af udlændinge. For det første har mange virksomheder opnået erfaringer, som kan genbruges. Det handler bl.a. om, at virksomhederne har afprøvet rekrutteringskanaler og har overvundet de umiddelbare barrierer for selve rekrutteringsprocessen, f.eks. sproglige barrierer, papirarbejde, myndighedsbehandling mv.

For det andet er der overfor udenlandske jobsøgere en positiv signalværdi forbundet med, at virksomheder allerede har udlændinge blandt de ansatte. Det giver et tryghedsskabende signal om, at virksomheden har erfaringer med at håndtere situationen, tilbyder ordentlige ansættelsesforhold, overkommer sprogvanskeligheder mv.

Endelig - og måske af størst betydning – kan de allerede ansatte udlændinge udgøre en meget væsentlig rekrutteringskanal for at rekruttere flere eller nye medarbejdere fra udlandet. Således viser ovennævnte undersøgelse, at der er et stort potentiale i at benytte de allerede ansattes netværk i hjemlandet, f.eks. familie, bekendte, naboer, tidligere kolleger mv.

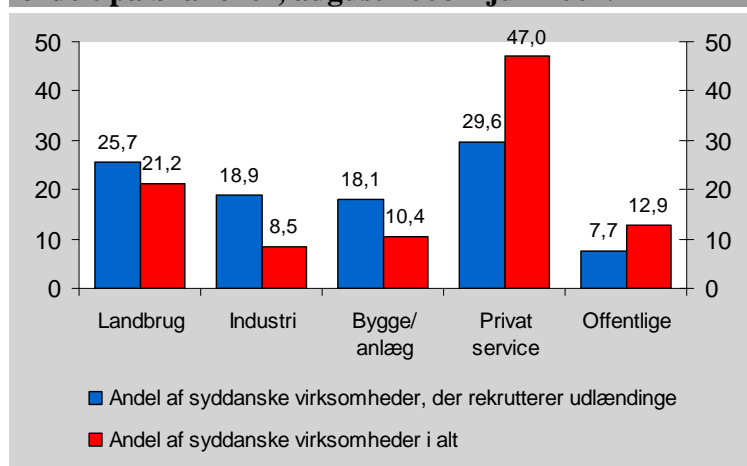
Den positive effekt af allerede ansatte udlændinge skal især ses i lyset af, at rekrutteringerne i langt overvejende grad finder sted via personlige netværk (ca. 35 pct.) og via personlige henvendelser fra ansøgeren (33 pct.).

²⁰ Jf. Analyse af udenlandsk rekruttering i Syddanmark, udarbejdet af Institut for Grænseregionsforskning, Syddansk Universitet for Beskæftigelsesregion Syddanmark, 2008.

Omfanget af udenlandsk rekruttering er særlig udbredt blandt virksomheder inden for landbrug, bygge/anlæg og industri, jf. Figur 85. Virksomhederne inden for disse tre brancher udgør ca. 40 pct. af samtlige virksomheder i Syddanmark, men udgør ca. 63 pct. af virksomhederne, der rekrutterer fra udlandet. Den store brug af udenlandsk arbejdskraft er udtryk for, at der er omfattende rekrutteringsproblemer i disse brancher, og at sprogkravene til udførelsen af jobbene er overkommelige.

Omvendt er der tale om et relativt lavt omfang af udenlandsk rekruttering blandt virksomheder inden for privat og offentlig service. Dette kan bl.a. være udtryk for, at der er væsentlig større sprogkrav til udførelsen af jobbet, som kræver en tæt kontakt og service overfor kunder og borgere.

Figur 85. Rekruttering af udenlandsk arbejdskraft fordelt på brancher, august 2006 – juli 2007.

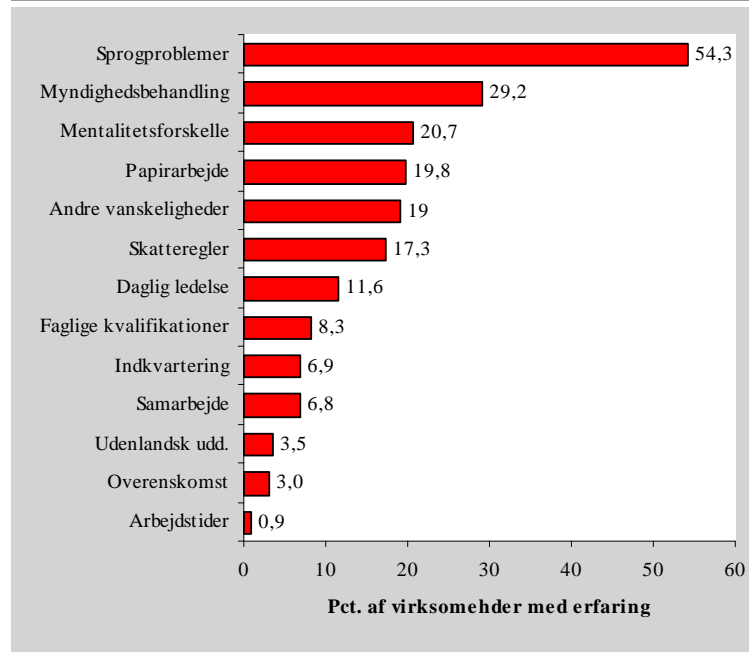
Kilde: Institut for Grænseregionsforskning, Syddansk Universitet pba. en virksomhedssurvey blandt ca. 1900 syddanske virksomheder, 2008.

Hvilke vanskeligheder er der ved udenlandsk rekruttering?

Sprogproblemer og mentalitetsforskelle er de største vanskeligheder ved at have ansatte fra udlandet. Over 54 pct. af de virksomheder, som har erfaring med ansættelse af udlændinge, peger på sprogproblemer som den væsentlige barriere, jf. Figur 86. Desuden er væsentlige barrierer efter virksomhedernes udsagn de danske myndigheders sagsbehandling og papirarbejde ved ansættelsen.

Der er kun i mindre grad vanskeligheder forbundet med daglig ledelse, indkvartering og samarbejde mellem danske og udenlandske medarbejdere.

Figur 86. Hvilke vanskeligheder oplever syddanske virksomheder ved at have ansatte fra udlandet?

Kilde: Institut for Grænseregionsforskning, Syddansk Universitet på baggrund af virksomhedssurvey blandt ca. 1900 syddanske virksomheder, 2008.

Hvilke muligheder er der for at rekruttere fra udlandet fremover?

Virksomhederne i store dele af Syddanmark har den umiddelbare fordel, at de har en lokalisering tæt på Tyskland og Polen. Den geografiske nærhed betyder bl.a., at de udenlandske jobsøgende i høj grad selv er aktivt jobsøgende på det syddanske arbejdsmarked, og det er en medvirkende årsag til det store omfang af udenlandske medarbejdere i de syddanske virksomheder.

Efter alt at dømme er der fortsat et stort rekrutteringsgrundlag i Tyskland, Polen og de baltiske lande, som hidtil har været hovedleverandører af udenlandsk arbejdskraft til de syddanske virksomheder.²¹

Der er således stadig højere ledighed i Tyskland (ca. 7-8 pct.), Polen (ca. 6-7 pct.) og i de baltiske lande (ca. 4-7 pct.), og der er i særdeleshed mange ledige i det nordøstlige Tyskland og nordvestlige Polen, hvor ledighedsprocenterne er på over 13 pct.²²

Samtidig er der fortsat et markant højere lønniveau i Danmark end i det øvrige Europa, og attraktive skattefradrag for gæstearbejdere i det første arbejdsår, som sammen med de gode beskæftigelsesmuligheder gør Danmark til en attraktiv destination for jobsøgere.

²¹ I landbruget rekrutteres dog primært fra Rusland, Hviderusland og Ukraine.

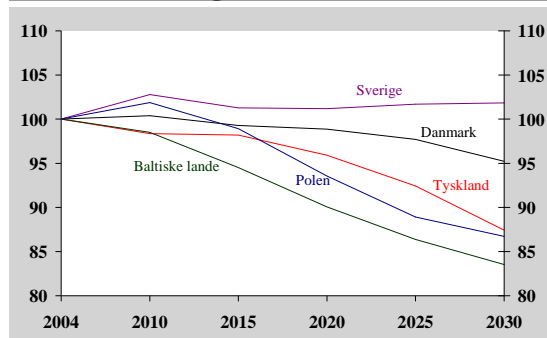
²² Jf. Eurostats ledighedstal for euroområdet og eu27 for september 2008.

Disse indikatorer viser, at der i de kommende år fortsat vil være gode rammer for at tiltrække arbejdskraft fra bl.a. Tyskland, Polen og Baltikum, hvis beskæftigelsesmulighederne forbliver på et højt niveau.

Omvendt peger en række faktorer på, at der i fremtiden bliver større konkurrence om arbejdskraften i de vigtigste rekrutteringslande, herunder Tyskland, Polen og de baltiske lande:

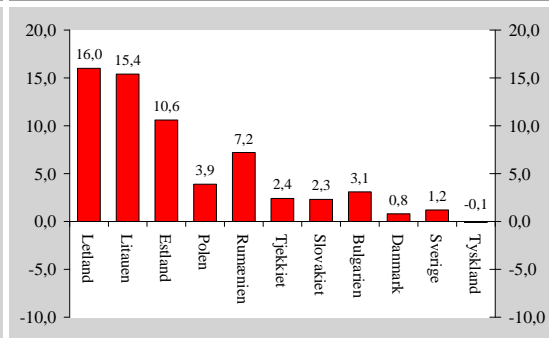
- For det første er ledigheden faldende i de nye og gamle EU-lande – alene inden for det seneste år er ledigheden faldet fra 9,0 pct. til 6,5 pct. af arbejdsstyrken i Polen og fra 8,2 pct. til 7,1 pct. i Tyskland. Ifølge nyhedsbrevet Agenda melder de polske arbejdsgiverorganisationer om, at der i visse sektorer på det polske arbejdsmarked allerede er opstået mangel på arbejdskraft som følge af en stigende aktivitet og udvandring.
- For det andet peger Finansministeriet på, at indstrømningen af østeuropæere på det danske arbejdsmarked vil afdæmpes som følge af den aktuelle afmatning af konjunkturerne i byggebranchen. Stigningen i udenlandsk arbejdskraft er fortsat ind i 2008, men antallet af arbejdere fra de nye EU-lande er begyndt at falde.²³
- For det tredje viser befolkningsfremskrivninger, at hele Europa vil opleve markante fald i arbejdsstyrken som følge af en aldrende befolkning, jf. Figur 87. Blandt de lande, hvor de syddanske virksomheder henter flest medarbejdere er der tale om en endnu alvorligere demografisk udfordring end på det danske arbejdsmarked. Således forventes antallet af 15-64-årige personer i løbet af de næste ca. 20 år at falde med 6,5 mio. i Tyskland, 3,5 mio. i Polen og 0,7 mio. i de baltiske lande.
- For det fjerde stiger lønningerne kraftigt i Østeuropa, jf. Figur 88. Det betyder, at levestandarder i de østeuropæiske lande vinder ind på Vesteuropa og Danmark.

Figur 87. Udviklingen i den erhvervsaktive befolkning (15-64 år) i de vigtigste rekrutteringslande

Kilde: Eurostat

Figur 88. Udviklingen i reallønnen i de vigtigste rekrutteringslande, 2006

Kilde: Pay Developments 2006, Eurofound.

²³ Jf. Finansministeriet, Økonomisk Redegørelse, august 2008.

Samlet set er der klare indikatorer på, at det i fremtiden bliver vanskeligere at rekruttere udenlandske arbejdskraft fra nærområderne. Det peger i retning af, at der både er behov for en forstærket indsats for at tiltrække og fastholde arbejdskraft udefra, bl.a. gennem de personlige netværk, som de allerede ansatte udlændinge har.

Udfordringen skærpes af, at der primært er tale om yngre mænd blandt de nuværende udenlandske ansatte, som arbejder som midlertidige gæstearbejdere, og som på grund af familie i hjemlandet ikke har den store tilskyndelse til at bosætte sig permanent i Syddanmark.

Med de ovennævnte udfordringer vil dagsordenen i stigende grad handle om både at tiltrække, men også at sikre en længere fastholdelse af den udenlandske arbejdskraft. Det stiller nye krav til både arbejdsgiverne, kommunerne og lokalsamfundet om at tilrettelægge helhedsorienterede løsninger, der sigter på integrerende virkemidler, job til ægtefæller, boligforhold, skole og børnepasning mv.

Alternativet til denne rekrutterings- og fastholdelsesstrategi kan være, at de syddanske virksomheder i højere grad retter rekrutteringen mod lande uden for EU's grænser, hvis der skal tiltrækkes mere udenlandsk arbejdskraft. Et alternativ, der kan øge rekrutteringsgrundlaget, men som samtidig indebærer betydelig flere udfordringer med hensyn til de barrierer, som allerede gør sig gældende på nuværende tidspunkt – herunder især sprogproblemer og mentalitetsforskelle samt myndighedsgodkendelser og papirarbejde, jf. Figur 86.

De stigende vanskeligheder med at hente arbejdskraft udefra vidner om, at der er behov for en fortsat indsats for at øge arbejdsudbuddet indefra blandt de grupper, som aktuelt befinder sig udenfor arbejdsstyrken i Danmark herunder målgrupperne i jobcentrene.

5.3. Potentialet i jobcenterets målgrupper

Der er en arbejdskraftreserve på 5.400 arbejdsmarkedsparete personer i Syddanmark. Denne gruppe udgør et arbejdskraftpotentiale på kort sigt.

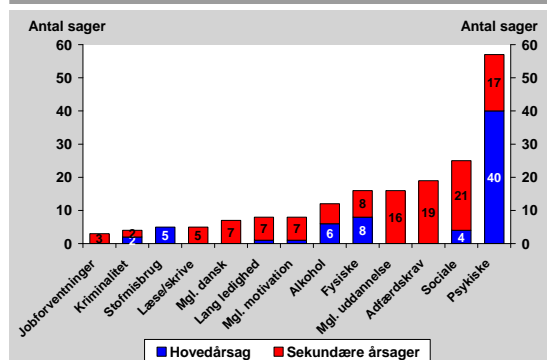
Herudover er der i jobcentrene ca. 20.000 personer, der ikke er umiddelbart arbejdsmarkedsparete og har et mere langsigtet beskæftigelsespotentiale. Af denne gruppe udgør kontanthjælpsmodtagere i match 4-5 langt hovedparten (ca. 14.000 personer).

En caseundersøgelse blandt to kommuner i regionen viser, at det ofte er en kombination af forskellige typer barrierer, der står i vejen for en tættere kontakt til arbejdsmarkedet.²⁴ Langt hovedparten af de angivne barrierer for job blandt de ikke-arbejdsmarkedsparete er karakteriseret som psykiske problemer, jf. Figur 89.

²⁴ Jf. analyse af de syddanske jobcentres målgrupper, udarbejdet af mploy A/S for Beskæftigelsesregion Syddanmark, Juni 2008. Afdækningen af de jobmæssige barrierer blandt ikke-arbejdsmarkedsparete er baseret på en gennemgang af 70 sager i Jobcenter Svendborg og Jobcenter Haderslev.

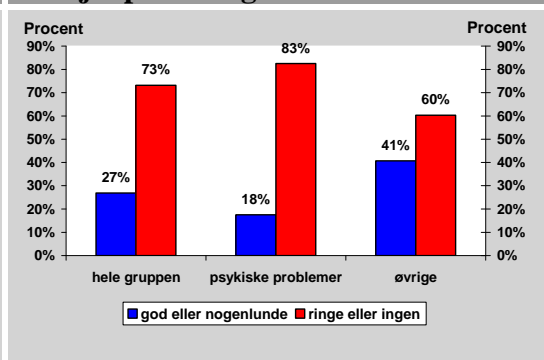
Der er en klar tendens til, at beskæftigelsesmulighederne vurderes at være mindre for personer med psykiske problemer end for personerne i de øvrige sager. Således skønnes ca. 83 pct. af personerne med psykiske problemer at have meget begrænsede eller ingen muligheder for at opnå ordinær beskæftigelse.

Figur 89. Hvilke barrierer for job har kontanthjælpsmodtagerne i match 4-5?

Kilde: Gennemgang af 70 konkrete sager i Jobcentrene i Svendborg og Haderslev.

Figur 90. Hvilke beskæftigelsesudsigter har de ikke-arbejdsmarkedsparate kontanthjælpsmodtagere?

Kilde: Gennemgang af 70 konkrete sager i Jobcentrene i Svendborg og Haderslev. Anm: Øvrige omfatter fysiske problemer, misbrug, sociale problemer og kriminalitet.

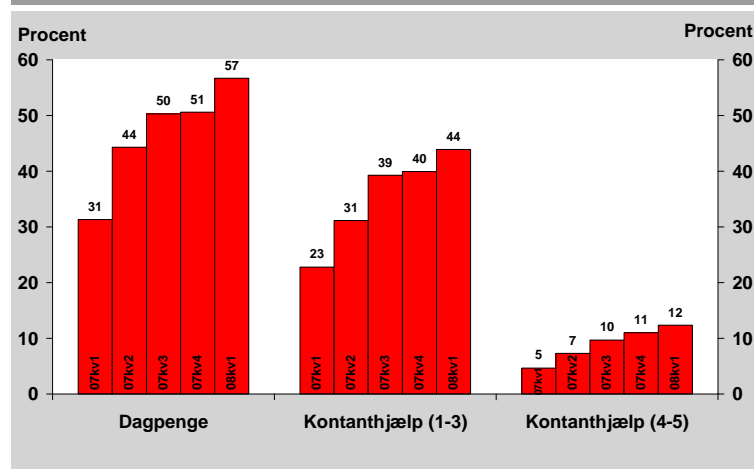
Ikke desto mindre er der fortsat et beskæftigelsespotentialt blandt en betydelig andel af de ikke-arbejdsmarkedsparate, jf. Figur 90. Således vurderes det af jobcentermedarbejderne i ca. 1/4 af de gennemgåede sager, at der er god eller nogen mulighed for, at borgeren kommer i ordinær beskæftigelse på et tidspunkt.²⁵ Dette gælder i særlig grad for gruppen uden psykiske problemer, dvs. borgere med bl.a. fysiske lidelser, misbrug og sociale problemer, hvor fire ud af ti personer vurderes at have en mulighed for at komme i ordinær beskæftigelse på et tidspunkt.

Denne vurdering afspejles til dels i de hidtidige beskæftigelsesresultater, hvor ca. hver ottende af kontanthjælpsmodtagerne i matchkategori 4-5 er kommet i ordinær beskæftigelse siden slutningen af 2006, jf. Figur 91. En større del af gruppen har en længere vej til arbejdsmarkedet. For denne gruppe kan vejen tilbage til arbejdsmarkedet være støttet beskæftigelse på særlige vilkår, f. eks. fleksjob. En del af gruppen er således indstillet til fleksjob og fundet egnede til at varetage et job på særlige vilkår (det gælder ca. 31 pct. af de afsluttede arbejdsevnevurderinger).

Det samme gælder for 44 pct. af kontanthjælpsmodtagerne i matchkategori 1-3 og for knap 60 pct. af dagpengemodtagerne.

²⁵ Det skal ikke undervurderes, at der kan være tale om en langvarig proces, før beskæftigelsespotentialt kan indfries hos mange af de pågældende personer.

Figur 91. Andelen af personer, der er kommet i beskæftigelse, fordelt på kvartaler og ydelsestype. Syddanmark. 1.kvt. 2007 - 1.kvt. 2008.

Kilde: Udtræk fra Beskæftigelsesministeriets database DREAM og egne beregninger.
 Note: Figur viser andele af personer, der i uge 50 2006 modtog ydelse, og som er kommet i beskæftigelse i de efterfølgende kvartaler.
 Anm: Inkl. personer, der i periodens afslutning modtager SU eller er voksenlærling, samt personer på ledighedsydelse, der er kommet i fleksjob. Kontanthjælp er inkl. starthjælp og forrevalidering.

Hvis det lykkes at fastholde de hidtidige resultater af beskæftigelsesindsatsen, kan det forventes, at der inden for de næste 4-5 kvartaler udsluses 1.500-2.000 personer fra de tungeste grupper til ordinær beskæftigelse.

5.4. Potentialet i målretning af jobsøgningen

I en situation, hvor der – trods forventninger om øget ledighed – fortsat er stor efterspørgsel på arbejdskraft og mange ledige stillinger er et af de centrale elementer i beskæftigelsesindsatsen at sikre en aktiv og målrettet jobsøgning blandt de ledige.

For øjeblikket er situationen i Syddanmark, at der er mangel på arbejdskraft indenfor ca. hvert sjette fagområde. Der er mangel på både højtuddannede, faglærte og ikke-faglærte.

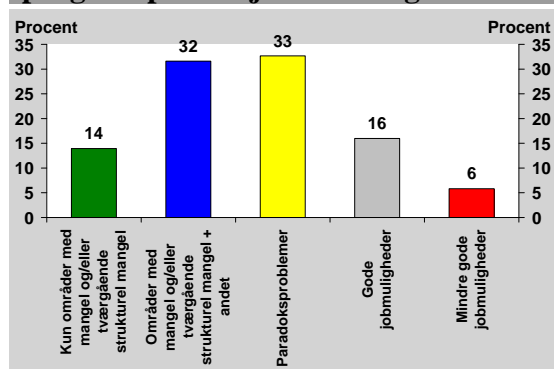
Knapt halvdelen af de ledige retter deres jobsøgning mod områder, der har enten mangel eller tværgående strukturel mangel på arbejdskraft, jf. Figur 92. Desuden retter ca. 1/3 retter deres jobsøgning mod mangel områder, hvor der både er mangel på arbejdskraft samtidig med høj ledighed (paradoksområder).

Endelig søger godt en fjerdedel af de ledige job indenfor områder, hvor der ikke er forgæves rekrutteringer. Det kan enten være indenfor områder med gode beskæftigelsesmuligheder (høj jobomsætning) eller områder med mindre gode beskæftigelsesmuligheder. Begge områder hvor det må forventes at være sværere at få job. I disse tilfælde bør det overvejes om jobsøgningen skal bredes ud til også at rette sig mod områder med mangel på arbejdskraft.

De ledige, som retter deres jobsøgning mod områder med mangel eller tværgående strukturel mangel på arbejdskraft, modtager ydelse i kortere tid end andre ledige, jf. Figur 93.

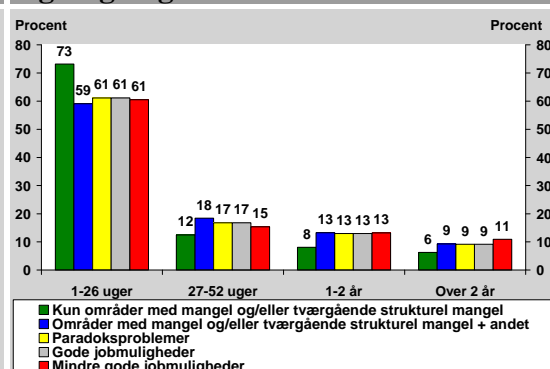
Et skarpt fokus på ansættelse indenfor områder med stor mangel på arbejdskraft øger således – næppe overraskende – chancerne for at få job.

Figur 92. Hvordan de lediges jobsøgning fordeler sig i forhold til efterspørgslen på arbejdskraft i uge 38 2008.

Kilde: DREAM og egne beregninger.

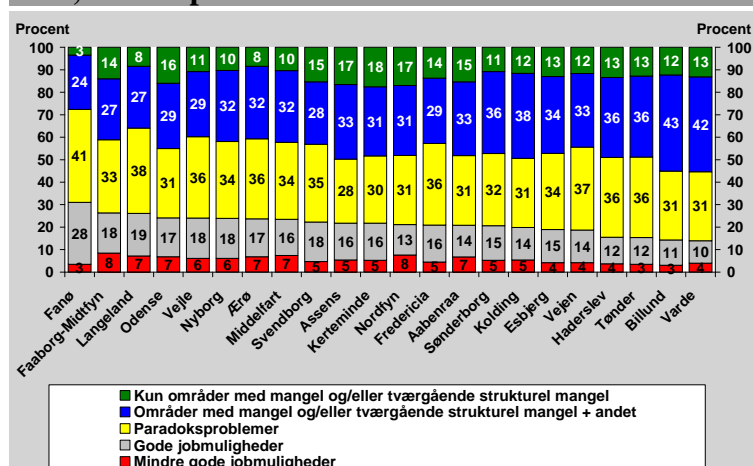
Figur 93. Hvor lang ydelsesanciennitet har de ledige – fordelt de lediges jobsøgning i uge 38 2008.

Kilde: DREAM og egne beregninger.

Jobsøgningsmønstrene er nogenlunde ens fra jobcenter til jobcenter, jf. Figur 94. Det er dog værd at bemærke, at blandt andet de ledige i Kolding, Kerteminde og Nordfyns Kommune i højere grad søger job indenfor områder med mangel eller tværgående strukturel mangel på arbejdskraft end de ledige i eksempelvis Odense og Aabenraa.

Figur 94. Hvordan de lediges jobsøgning fordeler sig i forhold til efterspørgslen på arbejdskraft i uge 38 2008, fordelt på kommuner.

Kilde: DREAM og egne beregninger.

Ser man nærmere på de lediges jobønsker, viser det sig, at ca. ¾ er rettet mod ufaglærte stillinger, der kræver begrænsede uddannelsesmæssige kompetencer, mens ca. 15 pct. er rettet mod job, der kræver en erhvervsuddannelse, jf. tabel 11.

Derudover er ca. 10 pct. af jobsøgningen rettet mod job, der kræver en videregående uddannelse.

Det er således ikke overraskende at de mest populære stillingskategorier blandt de ledige er job, som ikke kræver formel kompetence. Det er blandt andet job som fabriksarbejder, pædagogmedhjælper, lagerarbejder, kontor- og rengøringsassistent.

Arbejdsmarkedspotentialet blandt de ledige i Syddanmark er således primært at finde i forhold til det ikke-faglærte arbejdsmarked.

Tabel 11. Hvilke stillinger søger bruttoledige i Syddanmark i 2. kvartal 2008

Stilling/arbejdsområde	Dagpenge-modtagere	Kontanthjælp	Udbud og efterspørgsel
fabriksarbejder	4,6%	6,7%	Paradoksproblemer
pædagogmedhjælper	3,9%	4,9%	Paradoksproblemer
lagerarbejder	3,3%	5,1%	Mangel på arbejdskraft
kontorassistent	3,2%	0,9%	Mangel på arbejdskraft
rengøringsassistent	2,1%	5,8%	Mangel på arbejdskraft
butiksmehjælper	1,9%	4,6%	Mangel på arbejdskraft
køkkenmedhjælper	1,7%	2,7%	Balance udbud/efterspørgsel
servicemedarbejder	0,8%	6,6%	Balance udbud/efterspørgsel
pakkeriarbejder	1,4%	1,3%	Overskud af arbejdskraft
pædagog	1,5%	0,2%	Tværgående strukturel mangel
kontormedhjælper	1,3%	0,7%	Balance udbud/efterspørgsel
gartneriarbejder	1,1%	0,9%	Overskud af arbejdskraft
receptionist, kontor	1,2%	0,3%	Overskud af arbejdskraft
truckfører	1,0%	0,9%	Balance udbud/efterspørgsel
specialarbejder, gartner	1,0%	0,6%	Overskud af arbejdskraft
børnepasser	0,7%	1,7%	Balance udbud/efterspørgsel
social- og sundhedshjælper	0,8%	1,1%	Mangel på arbejdskraft
chauffør, fragt mv.	0,9%	0,7%	Tværgående strukturel mangel
salgskonsulent	0,9%	0,3%	Tværgående strukturel mangel
folkeskolelærer	0,7%	0,2%	Tværgående strukturel mangel
socialpædagog	0,7%	0,1%	Mangel på arbejdskraft
I alt	50.213	9.659	

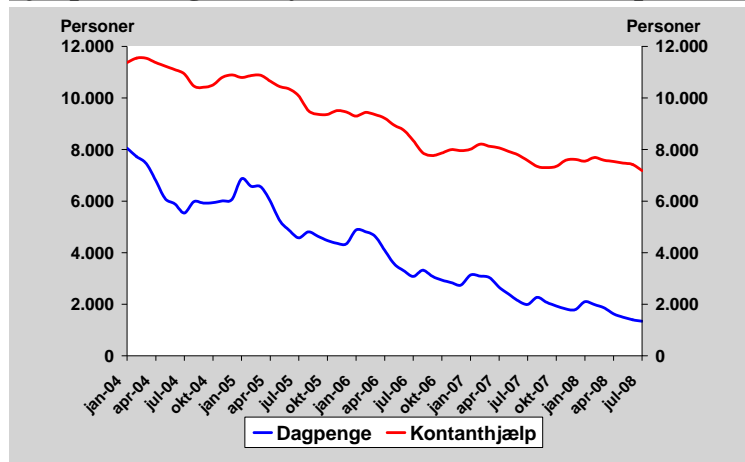
Kilde: Udtræk på beskæftigelsesministeriets analyseregister Dream

Anm.: Tabellen viser fordelingen af stillingsønsker. En ledig vil ofte søge job indenfor mere end et arbejdsområde og således også have flere stillingsønsker.

5.5. Potentialet blandt de unge under 30 år

Antallet af unge ledige under 30 år er faldet markant siden begyndelsen af 2004, jf. Figur 95. Dette gælder særligt for de forsikrede ledige, hvor antallet er faldet fra godt 8.000 til ca. 1.500 fuldtidspersoner – et fald på over 80 procent. Blandt de unge kontanthjælpsmodtagere er antallet i samme periode faldet ca. 35 procent fra et niveau på ca. 12.000 til 7.000 fuldtidspersoner.

Figur 95. Antallet af 16-29-årige kontanthjælpsmodtagere i Syddanmark. Jan.2004–Sept.2008.

Kilde: Jobindsats.dk og egne beregninger.

Anm: Kontanthjælp er inkl. starthjælp og forrevalidering.

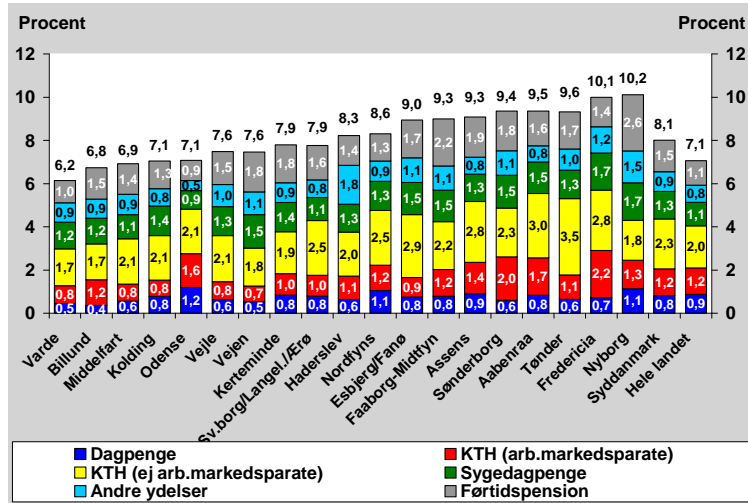
Der er i Syddanmark i alt ca. 8.500 unge under 30 år, som modtager dagpenge eller kontanthjælp. Der er således et stort beskæftigelsespotentiale i gruppen af unge ledige, hvis det kan lykkes at bringe dem tættere på arbejdsmarkedet.

Der er markant kommunal variation i forhold til, hvor stor en andel af de unge under 30 år, som er offentligt forsørget, jf. Figur 96. Det spænder fra godt 6 procent og op til over 10 procent. Det er især andelen af unge kontanthjælpsmodtagere, som forklarer udsvingene imellem kommunerne.

Spredningen vidner om, at der er et stort beskæftigelsespotentiale i gruppen af de unge ledige, især da forskelle især findes i kontanthjælpsgruppen. Nogle kommuner har udnyttet dette potentiale mere end andre.

Hvis eksempelvis alle kommuner i Syddanmark reducerede andelen af unge kontanthjælps- og dagpengemodtagere til gennemsnittet for hele regionen (4,2 pct.), ville det alt andet lige svare til, at ca. 700 unge kom i arbejde eller uddannelse. Blev det reduceret til niveauet i den kommune, som har den mindste andel af unge kontanthjælps- og dagpengemodtagere (3 pct.), ville det alt andet lige svare til, at ca. 3.000 unge kom i arbejde eller uddannelse.

Figur 96. Andel af offentlige forsørgede ud af alle 16-29-årige fordelt på de syddanske kommuner.

Kilde: Jobindsats.dk og egne beregninger.

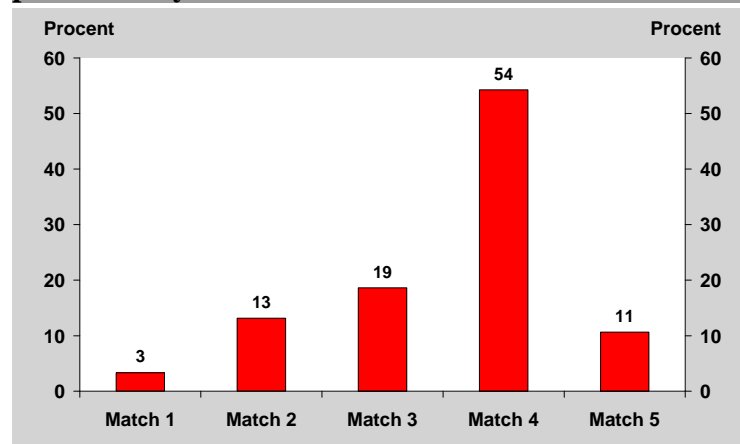
Anm.: Kontanthjælp er inkl. starthjælp og introduktionsydelse. Andre ydelser er (for)rehabilitering, ledighedsydelse og fleksjob.

Hvilke jobbarrierer har de unge kontanthjælpsmodtagere?

Mere end en tredjedel af de unge kontanthjælpsmodtagere, eller ca. 2.300 personer, har et betydeligt beskæftigelsespotential (matchkategori 1-3), jf. Figur 97. Der bør sættes fokus på hurtigst muligt at få denne gruppe i job eller i ordinær uddannelse.

De øvrige ca. to-tredjedele unge kontanthjælpsmodtagere er vurderet som ikke-arbejdsmarkedsparate. Samlet set er over halvdelen af de unge visiteret til matchkategori 4, dvs. at de har problemer ud over ledigheden.

Figur 97. 16-29-årige kontanthjælpsmodtagere fordelt på match. Syddanmark. Juli 2008.

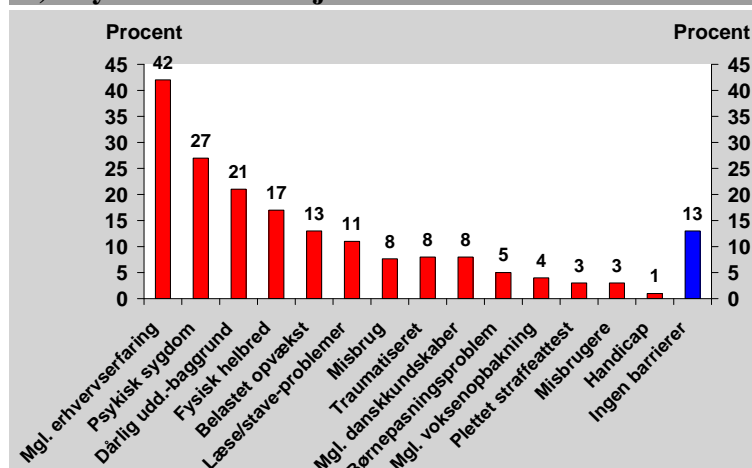

Kilde: Jobindsats.dk og egne beregninger.

Anm.: Kontanthjælp er inkl. starthjælp. Straksmatch og "match 1-3" proportionelt indregnet i kategorierne 1-3. "Match 4-5" proportionelt indregnet i kategorierne 4-5.

En undersøgelse af de unge kontanthjælpsmodtagere belyser gruppens barrierer i forhold til arbejdsmarkedet.²⁶ Det er især manglende erhvervs erfaring, psykisk sygdom, et lavt uddannelsesniveau og helbredsproblemer, som er de dominerende barrierer, jf. Figur 98. For mange unges vedkommende er der tale om en kombination af flere af de nævnte barrierer.

Figur 98. De væsentligste barrierer til arbejdsmarkedet blandt unge kontanthjælpsmodtagere (18-29 år) i Syddanmark. Maj 2008.

Kilde: "Analyse af 18-29-årige", Cowi for BR Syddanmark, 06/2008.
 Anm: Misbrugere omfatter hash-, alkohol- og narkomisbrug.

En dårlig skolebaggrund er formentlig en langt mere betydelig faktor, end den ovenstående figur indikerer. 83 procent af de unge kontanthjælpsmodtagere i Syddanmark har ikke afsluttet andet end en folkeskole-eksamen. Det tilsvarende andel blandt de unge som helhed er 40 pct.

Selvom en del af de unge har forskellige helbreds- og psykiske problemer, er der en stor gruppe unge, hvis væsentligste problemer manglende uddannelse og erhvervs erfaring. Særligt i denne gruppe er der et beskæftigelses-potentiale, som bør kunne realiseres.

Mange unge ledige kommer i job på trods af barrierer

Det lykkes for en stor del af de ledige unge fra alle ydelsesgrupper at komme i arbejde eller i gang med en uddannelse. Det illustreres bl.a. af, at det siden 1. kvartal 2007 er lykkedes mere end hver femte af de svageste kontanthjælpsmodtagere at finde ordinært arbejde, jf. Figur 99.

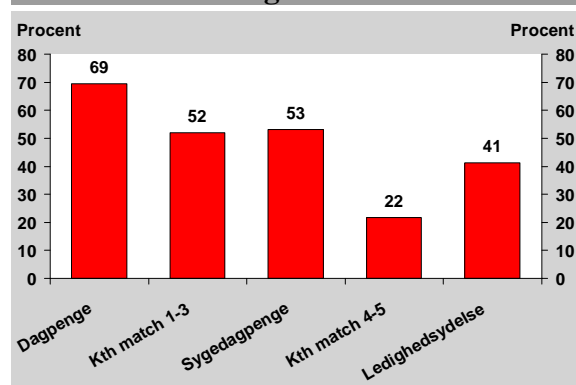
Knap 70 pct. af de unge dagpengemodtagere, og godt halvdelen af sygedagpengemodtagerne, kom også i job eller i gang med en uddannelse i den samme periode.

²⁶ Jf. Analyse af unge kontanthjælpsmodtagere, udarbejdet af Cowi for Beskæftigelsesregion Syddanmark, juni 2008.

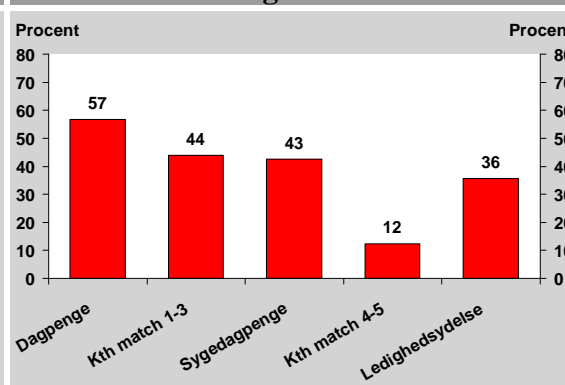
Netop for de unge ledige er der væsentligt bedre effekter end for ledige som helhed, jf. Figur 99 og Figur 100. Dette gælder især for de ikke-arbejdsmarkedsparete kontanthjælpsmodtagere, hvor 22 procent af de unge kommer i arbejde, mod kun 12 procent blandt de ledige generelt.

Hvis det lykkes at fastholde disse resultater, vil det alt andet lige betyde, at over 900 af regionens nuværende ca. 4.200 ikke-arbejdsmarkedsparete kontanthjælpsmodtagere under 30 år vil være i job eller i gang med en uddannelse i løbet af det kommende år. Det samme vil gælde for knap 1.200 arbejdsmarkedsparete kontanthjælpsmodtagere under 30 år.

Figur 99. Personer under 30 år, der modtager ydelse i 1. kvrt. 2007, og som er kommet i beskæftigelse i 1. kvrt. 2008

Figur 100. 16-64-årige personer, der modtager ydelse i 1. kvrt. 2007, og som er kommet i beskæftigelse i 1. kvrt. 2008

Kilde: Udtræk fra beskæftigelsesministeriets DREAM-database og egne beregninger.

Anm.: Andele inkluderer også personer, der i periodens afslutning modtager SU eller er voksenlærling, samt personer på ledighedsydelse, der er kommet i fleksjob.

Samlet set peger disse resultater på, at selvom adgang til arbejdsmarkedet kan være et langt sejt træk for nogle af de unge ledige, så lykkes det alligevel for mange. Det er således væsentligt at fastholde et ambitiøst fokus på det beskæftigelsespotentiale, som de 8.500 ledige unge i Syddanmark repræsenterer.

5.6. Potentialet blandt sygedagpengemodtagerne

Antallet af sygedagpengemodtagere overstiger antallet af ledige, og der er således som nævnt et stort antalsmæssigt potentiale i gruppen af sygedagpengemodtagere. Samtidig er det dog væsentligt at huske, at det ikke er ledige, der står parat for arbejdsmarkedet her og nu, men personer med ofte alvorlig sygdom.

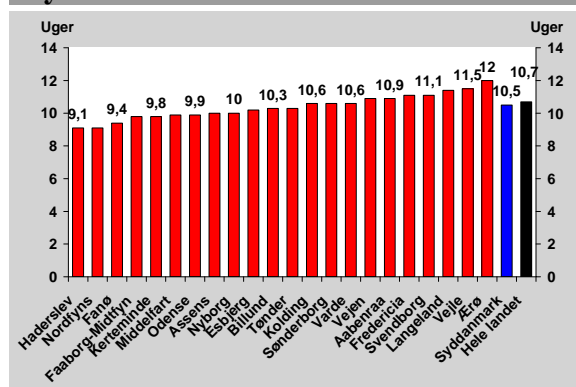
Alligevel ved man, at der er et potentiale i at arbejde aktivt med at begrænse både varighed og hyppighed af sygeforløb. Undersøgelser viser således, at sygefraværet kan nedsættes både igennem en forebyggende indsats på arbejdspladsen og igennem en tidlig og fokuseret indsats efter sygeforløbets start i samarbejde mellem jobcenter, praktiserende læge, arbejdsplads, a-kasse og det øvrige sundhedsvæsen.

For jobcentrene består potentialet primært i at nedbringe varigheden af sygedagpengeforløbene og således få borgerne hurtigt tilbage i varig beskæftigelse. Samtidig er der ligeledes mulighed for at hjælpe virksomheder, der har et højt sygefravær, med rådgivning og vejledning.

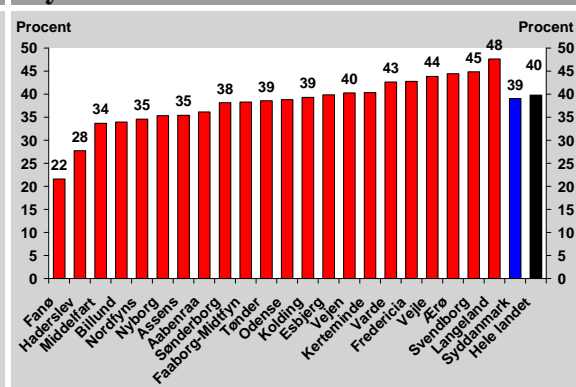
Der er forskelle på varighederne på tværs af de syddanske jobcentre, jf. Figur 101. Eksempelvis modtager de borgere, der berøres af sygedagpenge i Haderslev eller Nordfyns Kommune, ydelsen i kortere tid (9,1 uger) end i Svendborg, Vejle, Ærø og Langeland, hvor gennemsnittet er over 11 uger.

I et scenarium, hvor alle kommunerne i Syddanmark har samme lave varigheder som i Haderslev og Nordfyns Kommune, vil antallet af sygedagpenge være 2.600 helårsmodtagere lavere end i dag. De tilsyneladende mindre variationer i varigheden på sygedagpenge har således stor betydning for den samlede sygedagpengebelastning. En sådan nedsættelse i varighed vil betyde meget både i forhold til at holde de offentlige udgifter nede, men også for den enkelte sygedagpengemodtager, der bliver i stand til hurtigere at komme tilbage til arbejdsmarkedet.

Figur 101. Den gennemsnitlige varighed af sygedagpengeforløb i perioden 3. kvartal 2007 til 2. kvartal 2008 i kommunerne i Syddanmark.

Figur 102. Andelen af igangværende sygedagpengeforløb som har mere end 26 ugers varighed i maj 2008 i kommunerne i Syddanmark

Kilde: Jobindsats.dk og egne beregninger

Anm.: Varighed er opgjort som antallet af uger de sygedagpengeberørte i gennemsnit modtager sygedagpenge i løbet af årsperioden. Der er således ikke tale om forløbsvarighed, idet der kan være tale om både flere forløb såvel som forløb, der enten var i gang inden periodens start eller ikke blev afsluttet indenfor perioden.

En tidlig og fokuseret indsats for at nedbringe varigheden forudsætter at jobcenteret er i stand til at identificere og prioritere sygedagpengemodtagere med øget risiko for at få et længerevarende sygedagpengeforløb. Personer i risikogruppen er eksempelvis ansatte i risikobrancher, ældre og personer med oprindelse i ikke-vestlige lande.²⁷

²⁷ En nærmere gennemgang af hvilke grupper som har særlig risiko for at modtage sygedagpenge kan findes i regionens analyse: "Sygefravær i Syddanmark".

Link: <http://www.brsyddanmark.dk/sw3921.asp>

Der er stor variation i jobcentrene i forhold til, hvor godt det lykkes at begrænse antallet af lange sygedagpengeforløb, jf. Figur 102. I Svendborg er 45 pct. af de igangværende sygedagpengeforløb således af mere end 26 ugers varighed, mens det kun gælder 28 pct. i Haderslev. I Syddanmark som helhed er 40 pct. af alle igangværende forløb på mere end 26 uger.

Hvis alle kommunerne i Syddanmark er i stand til at nedsætte antallet af lange sygeforløb til minimum gennemsnittet i Syddanmark, vil der være 300 færre personer på sygedagpenge i regionen.